

ZAKON O TRŽIŠTU PLINA

NN 18/18

Sadržaj:

I. OPĆE ODREDBE.....	8
Predmet Zakona	8
Članak 1.	8
Primjena pravne stečevine Europske unije	8
Članak 2.	8
Definicije pojmova	9
Članak 3.	9
Energetske djelatnosti u sektoru plina	13
Članak 4.	13
Interes Republike Hrvatske	14
Članak 5.	14
Pravna zaštita	17
Članak 6.	17
II. OBAVLJANJE ENERGETSKIH DJELATNOSTI.....	17
Regulirane energetske djelatnosti.....	17
Članak 7.	17
Energetske djelatnosti koje se obavljaju kao tržišne djelatnosti	18
Članak 8.	18
Obavljanje energetske djelatnosti opskrbe ili trgovine plinom od strane pravne ili fizičke osobe čije je sjedište u državi članici Europske unije	19
Članak 9.	19
Gradnja i korištenje građevina	19
Članak 10.	19
Tajnost podataka i vođenje evidencije	19
Članak 11.	19
Ugovori između sudionika na tržištu plina	21
Članak 12.	21
III. PROIZVOĐAČ PRIRODNOG PLINA.....	21
Prava proizvođača prirodnog plina	21
Članak 13.	21
Dužnosti proizvođača prirodnog plina	21
Članak 14.	21
IV. OPERATOR TRANSPORTNOG SUSTAVA.....	22
Razdvajanje transportnog sustava i operatora transportnog sustava	22
Članak 15.	22
Uvjeti za određivanje neovisnog operatora sustava	24
Članak 16.	24
Dužnosti neovisnog operatora sustava i vlasnika transportnog sustava	24
Članak 17.	24
Neovisnost vlasnika transportnog sustava	25

Članak 18.	25
Uvjeti za određivanje neovisnog operatora transporta – imovina, oprema, osoblje i identitet.....	26
Članak 19.	26
Neovisnost operatora transporta.....	28
Članak 20.	28
Neovisnost osoblja i članova uprave	29
Članak 21.	29
Neovisnost nadzornog odbora	30
Članak 22.	30
Program usklađenosti i osoba za praćenje usklađenosti	31
Članak 23.	31
Certifikacija i određivanje operatora transportnog sustava	33
Članak 24.	33
Postupak certifikacije operatora transportnog sustava u odnosu na treće države	34
Članak 25.	34
Određivanje operatora transportnog sustava.....	35
Članak 26.	35
Dužnosti operatora transportnog sustava	35
Članak 27.	35
Članak 28.	38
Prava operatora transportnog sustava	40
Članak 29.	40
V. OPERATOR SUSTAVA SKLADIŠTA PLINA	41
Dužnosti operatora sustava skladišta plina.....	41
Članak 30.	41
Članak 31.	42
Prava operatora sustava skladišta plina	43
Članak 32.	43
VI. OPERATOR TERMINALA ZA UPP	44
Dužnosti operatora terminala za UPP	44
Članak 33.	44
Članak 34.	45
Prava operatora terminala za UPP	46
Članak 35.	46
VII. OPERATOR MJESTA ZA OPSKRBU UPP-om I/ILI SPP-om	47
Dužnosti operatora mjesta za opskrbu UPP-om i/ili SPP-om	47
Članak 36.	47
Prava operatora mjesta za opskrbu UPP-om i/ili SPP-om	47
Članak 37.	47
VIII. OPERATOR DISTRIBUCIJSKOG SUSTAVA	48
Koncesija za distribuciju plina i koncesija za izgradnju distribucijskog sustava	48

Članak 38.	48
Područje obuhvaćeno koncesijom	48
Članak 39.	48
Pripremne radnje za davanje koncesije	48
Članak 40.	48
Obavijest o namjeri davanja koncesije	49
Članak 41.	49
Kriteriji za odabir najpovoljnije ponude	49
Članak 42.	49
Sadržaj ugovora o koncesiji	51
Članak 43.	51
Jednostrani raskid ugovora o koncesiji	52
Članak 44.	52
Naknada za koncesiju	52
Članak 45.	52
Rok na koji se daje koncesija	52
Članak 46.	52
Dužnosti operatora distribucijskog sustava	53
Članak 47.	53
Članak 48.	55
Prava operatora distribucijskog sustava	56
Članak 49.	56
IX. OPERATOR TRŽIŠTA PLINA.....	57
Dužnosti operatora tržišta plina	57
Članak 50.	57
Članak 51.	57
X. TRŽIŠTE PLINA.....	58
Otvaranje tržišta i ravnopravna tržišna pravila	58
Članak 52.	58
Promoviranje regionalne suradnje	58
Članak 53.	58
Razvoj tržišnog natjecanja	59
Članak 54.	59
XI. TRGOVINA PLINOM	59
Dužnosti trgovca plinom.....	59
Članak 55.	59
Prava trgovca plinom.....	60
Članak 56.	60
XII. OPSKRBLJIVAČ PLINOM	60
Izbor opskrbljivača plinom krajnjeg kupca	60
Članak 57.	60

Prava i obveze energetskih subjekata koji sudjeluju u postupku promjene opskrbljivača	60
Članak 58.	60
Opskrbljivač u obvezi javne usluge.....	62
Članak 59.	62
Zajamčeni opskrbljivač	63
Članak 60.	63
Postupak provedbe javnog natječaja za opskrbljivača u obvezi javne usluge i zajamčenog	64
Članak 61.	64
Kriteriji za odabir opskrbljivača u obvezi javne usluge i zajamčenog opskrbljivača.....	65
Članak 62.	65
Dužnosti opskrbljivača plinom	65
Članak 63.	65
Dužnosti opskrbljivača u obvezi javne usluge	66
Članak 64.	66
Dužnosti zajamčenog opskrbljivača.....	66
Članak 65.	66
Prava opskrbljivača plinom i zajamčenog opskrbljivača.....	67
Članak 66.	67
Ugovor o opskrbi plinom krajnjeg kupca.....	68
Članak 67.	68
Kvaliteta opskrbe plinom.....	69
Članak 68.	69
XIII. KRAJNI KUPAC	70
Dužnosti krajnjeg kupca	70
Članak 69.	70
Prava krajnjeg kupca	71
Članak 70.	71
Ugroženi kupci.....	71
Članak 71.	71
XIV. MODEL BILANČNIH SKUPINA	72
Članak 72.	72
Dužnosti voditelja bilančne skupine.....	72
Članak 73.	72
Prava voditelja bilančne skupine.....	72
Članak 74.	72
XV. RAZDVAJANJE DJELATNOSTI	73
Razdvajanje djelatnosti operatora sustava skladišta plina, operatora terminala za UPP i operatora distribucijskog sustava.....	73
Članak 75.	73
Mješoviti operator.....	74
Članak 76.	74

Računovodstveno razdvajanje djelatnosti	75
Članak 77.	75
Pravo pristupa poslovnim knjigama	76
Članak 78.	76
XVI. PRAVO PRISTUPA TREĆE STRANE.....	76
Pristup treće strane	76
Članak 79.	76
Priključenje krajnjeg kupca na plinski sustav	77
Članak 80.	77
Odbijanje pristupa treće strane	78
Članak 81.	78
Izravni plinovod	79
Članak 82.	79
Izuzeće za ugovore »uzmi ili plati«	79
Članak 83.	79
Izuzeće za novi infrastrukturni objekt	80
Članak 84.	80
XVII. ZATVORENI DISTRIBUCIJSKI SUSTAV	82
Članak 85.	82
Dužnosti organizatora zatvorenog distribucijskog sustava	83
Članak 86.	83
XVIII. NAČELO UZAJAMNOSTI.....	84
Članak 87.	84
Zaštita od postupanja operatora i opskrbljivača	84
Članak 88.	84
XIX. OPĆI AKTI.....	85
Pravila o organizaciji tržišta plina	85
Članak 89.	85
Mrežna pravila transportnog sustava	86
Članak 90.	86
Mrežna pravila plinskog distribucijskog sustava	87
Članak 91.	87
Pravila korištenja sustava skladišta plina	88
Članak 92.	88
Pravila korištenja terminala za UPP.....	88
Članak 93.	88
Metodologije utvrđivanja iznosa tarifnih stavki, naknada i cijena.....	89
Članak 94.	89
Opći uvjeti opskrbe plinom	90
Članak 95.	90
XX. NADZOR.....	91

Upravni i inspekcijski nadzor	91
Članak 96.	91
Članak 97.	92
XXI. PREKRŠAJNE ODREDBE.....	92
Članak 98.	92
Članak 99.	93
Članak 100.	95
Članak 101.	97
Članak 102.	98
Članak 103.	99
Članak 104.	102
Članak 105.	103
Članak 106.	104
Članak 107.	105
Članak 108.	106
Članak 109.	107
Teži prekršaji kojima se ugrožava tržišno natjecanje u plinskom sektoru	108
Članak 110.	108
Članak 111.	108
XXII. PRIJELAZNE I ZAVRŠNE ODREDBE.....	109
Opskrbljivač plinom u obvezi javne usluge	109
Članak 112.	109
Opskrbljivač na veleprodajnom tržištu.....	111
Članak 113.	111
Članak 114.	113
Dovršetak započetih postupaka	113
Članak 115.	113
Donošenje podzakonskih propisa.....	114
Članak 116.	114
Podzakonski propisi koji ostaju na snazi	114
Članak 117.	114
Članak 118.	115
Članak 119.	115

I. OPĆE ODREDBE

Predmet Zakona

Članak 1.

(1) Ovim se Zakonom uređuju pravila i mjere za sigurnu i pouzdanu proizvodnju, transport, skladištenje, upravljanje terminalom za ukapljeni prirodni plin (u daljnjem tekstu: UPP), distribuciju i opskrbu plinom, upravljanje mjestom za opskrbu UPP-om i/ili stlačenim prirodnim plinom (u daljnjem tekstu: SPP), organiziranje tržišta plina kao dijela plinskog tržišta Europske unije te se uređuje i postupanje u vezi s provedbom ovoga Zakona. Ovim se Zakonom utvrđuju pravila koja se odnose na zaštitu kupaca, organiziranje i funkcioniranje plinskog sektora, koncesija za distribuciju plina i koncesija za izgradnju distribucijskog sustava, pravo pristupa treće strane, model bilančnih skupina, otvoren pristup tržištu, utvrđivanje obveza općih usluga i prava kupaca plina, a koja uključuju prava krajnjih kupaca, odvojeno vođenje poslovnih knjiga, financijskih izvješća, pravila pristupa plinskom sustavu, načela uzajamnosti i prekogranični transport plina.

(2) Pravila utvrđena ovim Zakonom i propisima donesenim na temelju ovoga Zakona primjenjuju se na prirodni plin i sve druge vrste plinova (bioplin, miješani plin, plin iz biomase i UPP) u onoj mjeri u kojoj se takvi plinovi mogu tehnički i sigurno primješavati u tok prirodnog plina i tako distribuirati kroz plinski sustav.

Primjena pravne stečevine Europske unije

Članak 2.

(1) Ovim se Zakonom u zakonodavstvo Republike Hrvatske preuzima Direktiva 2009/73/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 13. srpnja 2009. o zajedničkim pravilima za unutarnje tržište prirodnog plina i stavljanju izvan snage Direktive 2003/55/EZ (Tekst značajan za EGP) (SL L 211, 14. 8. 2009.).

(2) Ovim Zakonom osigurava se provedba sljedećih uredbi Europske unije:

- Uredba (EZ) br. 715/2009 Europskog parlamenta i Vijeća od 13. srpnja 2009. o uvjetima za pristup mrežama za transport prirodnog plina i stavljanju izvan snage Uredbe (EZ) br. 1775/2005 (Tekst značajan za EGP) (SL L 211, 14. 8. 2009), u daljem tekstu: Uredba (EZ) br. 715/2009
- Uredba (EU) br. 1227/2011 Europskog parlamenta i Vijeća od 25. listopada 2011. o cjelovitosti i transparentnosti veleprodajnog tržišta energije (Tekst značajan za EGP) (SL L 326, 8. 12. 2011.), u daljnjem tekstu: Uredba (EU) br. 1227/2011
- Uredba (EU) 2017/1938 Europskog parlamenta i Vijeća od 25. listopada 2017. o mjerama zaštite sigurnosti opskrbe plinom i stavljanju izvan snage Uredbe (EU) br. 994/2010 (Tekst značajan za EGP) (SL L 280, 28. 10. 2017), u daljnjem tekstu: Uredba (EU) 2017/1938.

Definicije pojmova

Članak 3.

(1) Pojmovi koji se koriste u ovom Zakonu imaju značenja utvrđena propisima kojim se uređuje energija i regulacija energetske djelatnosti.

(2) Pojedini pojmovi u smislu ovoga Zakona imaju sljedeća značenja:

1. *Bilančna skupina* znači skupina s jednim ili više energetskih subjekata koju organizira i vodi voditelj bilančne skupine
2. *Certifikacija operatora transportnog sustava* znači postupak kojim se utvrđuje sukladnost operatora sustava s odredbama ovoga Zakona kojima se uređuje razdvajanje i neovisnost operatora transportnog sustava
3. *Certifikat* znači akt koji u postupku certificiranja izdaje Hrvatska energetska regulatorna agencija i kojim se potvrđuje da operator transportnog sustava ispunjava uvjete glede njegova razdvajanja i neovisnosti, uvjete financijske, materijalne, tehničke i kadrovske opremljenosti te druge uvjete propisane ovim Zakonom
4. *Derivat za trgovanje plinom* znači financijski instrument naveden sukladno zakonu kojim se uređuje tržište kapitala, kada se ta izvedenica odnosi na plin
5. *Distribucija plina* znači razvod plina distribucijskim sustavom visoke, srednje i niske tlačne razine radi isporuke plina krajnjim kupcima, uključujući pomoćne usluge, a isključujući opskrbu plinom
6. *Distribucijski sustav* znači sustav plinovoda i ostalih pripadajućih objekata i opreme koji su u vlasništvu i/ili kojima upravlja operator distribucijskog sustava, a koji se koristi za distribuciju plina, nadzor i upravljanje, mjerenje i prijenos podataka
7. *Dugoročno planiranje* znači planiranje opskrbenih količina plina i kapaciteta plinskog sustava na dugoročnoj osnovi radi zadovoljenja potražnje sustava za plinom, diversifikacije dobavnih pravaca i osiguranja opskrbe kupaca
8. *Energetski subjekt* znači pravna ili fizička osoba koja obavlja najmanje jednu od energetskih djelatnosti iz članka 4. ovoga Zakona te je odgovorna za komercijalne i tehničke zadaće i poslove koji su u vezi s tim djelatnostima, ali ne uključuje krajnje kupce
9. *Energija uravnoteženja* znači plin koji je predan u transportni sustav ili preuzet iz transportnog sustava radi uravnoteženja transportnog sustava
10. *Horizontalno integrirani subjekt* znači energetski subjekt za plin koji osim energetskih djelatnosti u sektoru plina obavlja najmanje jednu djelatnost izvan sektora plina
11. *Hrvatska energetska regulatorna agencija (u daljnjem tekstu: Agencija)* znači nezavisan regulator energetskih djelatnosti osnovan posebnim zakonom i s ovlastima propisanim odredbama ovoga Zakona, zakona kojim se uređuje energija i regulacija energetskih djelatnosti
12. *Integrirani energetski subjekti* znači povezani subjekti koji mogu biti vertikalno ili horizontalno integrirani
13. *Izravni plinovod* znači plinovod kojim je ostvarena izravna povezanost s mrežom proizvodnih plinovoda ili plinskim sustavom, a koji dopunjuje međusobno povezani sustav

14. *Kontrola* znači prava, ugovori i druga sredstva koja odvojeno ili u kombinaciji, imajući u vidu činjenično stanje ili zakonske odredbe, daju mogućnost odlučujućeg utjecaja na energetske subjekt, posebno putem vlasništva ili prava na korištenje cjelokupne ili dijela imovine energetskog subjekta te prava ili ugovori koji daju odlučujući utjecaj na sastav, glasovanje ili odlučivanje tijela energetskog subjekta
15. *Krajnji kupac* znači kupac koji kupuje plin za vlastitu uporabu
16. *Kupac iz kategorije kućanstvo* znači krajnji kupac koji kupuje plin za potrošnju u vlastitom kućanstvu
17. *Kupac* znači veleprodajni ili krajnji kupac plina ili poduzeće za plin koje kupuje plin
18. *Kupac koji nije kućanstvo* znači kupac koji kupuje plin koji nije namijenjen uporabi u vlastitom kućanstvu
19. *Međudržavni spojni plinovod* znači plinovod koji prelazi ili premošćuje granicu između država članica isključivo u svrhu povezivanja transportnih sustava tih država članica
20. *Međusobno povezani sustav* znači dva ili više sustava koji su povezani jedan s drugim
21. *Ministar* znači ministar nadležan za energetiku
22. *Ministarstvo* znači ministarstvo nadležno za energetiku
23. *Mjesto za opskrbu UPP-om i/ili SPP-om* znači objekt za opskrbu UPP-om i/ili SPP-om koji se sastoji od fiksnog ili mobilnog objekta, objekta na moru ili drugih sustava
24. *Mreža proizvodnih plinovoda* znači svaki plinovod ili mreža plinovoda koji su izgrađeni kao dio projekta eksploatacije nafte ili plina ili se koriste za dovođenje plina iz jednog ili više takvih projekata u postrojenje za preradu ili terminal ili obalni terminal
25. *Neovlaštena potrošnja plina* znači samovoljno priključenje na distribucijski sustav ili transportni sustav, preuzimanje plina mimo obračunskog mjernog mjesta ili putem plinomjera za koji je dokazano da je onesposobljen za ispravan rad te preuzimanje plina putem plinomjera kod kojega je ovjerna oznaka Državnog zavoda za mjeriteljstvo, ovlaštenog mjeritelja Državnog zavoda za mjeriteljstvo, proizvođača plinomjera, operatora distribucijskog sustava ili operatora transportnog sustava uništena, promijenjena, uklonjena ili na bilo koji drugi način oštećena
26. *Novi infrastrukturni objekt* znači objekat plinskog sustava koji nije dovršen do 26. travnja 2007.
27. *Novi opskrbljivač plinom* znači opskrbljivač plinom s kojim krajnji kupac sklapa novi ugovor o opskrbi plinom
28. *Odstupanje* znači razlika između predanih i preuzetih količina plina iz transportnog sustava, promatrano u određenom razdoblju
29. *Operativna akumulacija* znači količina plina koja je stlačivanjem uskladištena u transportnom sustavu, isključujući plin za tehnološke kapacitete kojima se isključivo koristi operator transportnog sustava
30. *Operator distribucijskog sustava* znači energetske subjekt koji obavlja energetske djelatnosti distribucije plina i odgovoran je za rad, održavanje i razvoj distribucijskog sustava na određenom području i gdje je izvodivo, njegovo povezivanje s drugim sustavima te za osiguranje dugoročne sposobnosti sustava da zadovoljava razumne potrebe za distribucijom plina

31. *Operator mjesta za opskrbu UPP-om i/ili SPP-om* znači energetska subjekt koji obavlja energetska djelatnost upravljanja mjestom za opskrbu UPP-om i/ili SPP-om i odgovoran je za rad, održavanje i razvoj mjesta za opskrbu UPP-om i/ili SPP-om
32. *Operator sustava skladišta plina* znači energetska subjekt koji obavlja energetska djelatnost skladištenja plina i odgovoran je za rad, održavanje i razvoj sustava skladišta plina
33. *Operator terminala za UPP* znači energetska subjekt koji obavlja energetska djelatnost upravljanja terminalom za UPP i odgovoran je za rad, održavanje i razvoj terminala za UPP
34. *Operator transportnog sustava* znači energetska subjekt koji obavlja energetska djelatnost transporta plina i odgovoran je za rad, održavanje i razvoj transportnog sustava na određenom području i gdje je izvodivo, njegovo povezivanje s drugim sustavima te za osiguranje dugoročne sposobnosti sustava da zadovoljava razumne potrebe za transportom plina
35. *Operator tržišta plina* znači energetska subjekt koji obavlja energetska djelatnost organiziranja tržišta plina odnosno pravna osoba s javnim ovlastima, koja je odgovorna za organiziranje tržišta plina, upravljanje trgovinskom platformom i registrom obračunskih mjernih mjesta prema ovome Zakonu
36. *Opskrba plinom* znači prodaja ili preprodaja plina kupcu, uključujući prodaju ili preprodaju UPP-a i SPP-a
37. *Opskrba u obvezi javne usluge* znači opskrba plinom koja se u općem gospodarskom interesu obavlja po reguliranim uvjetima radi osiguravanja sigurnosti, redovitosti, kvalitete i cijene opskrbe kućanstava
38. *Opskrbljivač plinom* znači energetska subjekt koji obavlja energetska djelatnost opskrbe plinom
39. *Opskrbljivač u obvezi javne usluge* znači opskrbljivač plinom koji obavlja energetska djelatnost opskrbe u obvezi javne usluge
40. *Opskrbljivač u poteškoćama* znači opskrbljivač koji za razdoblje od najmanje 60 dana nije ispunio dospelje novčane obveze prema drugim energetskim subjektima
41. *Plinska godina* znači razdoblje koje počinje u 6.00 sati 1. listopada tekuće godine i traje do 6.00 sati 1. listopada iduće godine, osim ako nije drugačije određeno propisima Europske unije
42. *Plinski sustav* znači sustav povezanih postrojenja i vodova koji obuhvaća transportni sustav, distribucijski sustav, sustav skladišta plina i terminal za UPP
43. *Pomoćne usluge* znači sve usluge potrebne za pristup i rad transportnog sustava, distribucijskog sustava, sustava skladišta plina i terminala za UPP, uključujući uravnoteživanje transportnog sustava, umješavanje inertnih plinova, umješavanje i utiskivanje inertnih plinova, osim objekata rezerviranih isključivo za obavljanje osnovne djelatnosti operatora transportnog sustava
44. *Postojeći opskrbljivač plinom* znači opskrbljivač plinom koji opskrbljuje plinom krajnjeg kupca do dana početka primjene novog ugovora o opskrbi plinom
45. *Povezani subjekti* znači povezana društva sukladno propisu kojim se uređuju trgovačka društva
46. *Povlašteni kupac* znači kupac koji je slobodan kupiti plin od opskrbljivača po vlastitom izboru

47. *Prihvat i otprema UPP-a* znači korištenje terminala za UPP za ukapljivanje plina ili prihvat, iskrcaj i uplinjavanje UPP-a, daljnju otpremu plina u povezani plinski sustav, uključujući privremeno skladištenje UPP-a u svrhu uplinjavanja i pomoćne usluge
48. *Priključak* znači fizički priključak na transportni sustav ili distribucijski sustav prema propisanim uvjetima
49. *Proizvodnja prirodnog plina* znači način na kojem se u proizvodnom postrojenju postiže da prirodni plin zadovolji uvjete o kvaliteti plina sukladno aktu iz članka 95. ovoga Zakona, a nakon eksploatacije prirodnog plina, koja se obavlja sukladno propisima iz područja istraživanja i eksploatacije ugljikovodika, kako bi se mogao tehnički i sigurno transportirati ili distribuirati kroz plinski sustav, uključujući njegovu prodaju i isporuku
50. *Proizvođač prirodnog plina* znači pravna ili fizička osoba koja sudjeluje na tržištu, a proizvodi prirodni plin
51. *Registar obračunskih mjernih mjesta* znači jedinstvena elektronička baza podataka o obračunskim mjernim mjestima krajnjih kupaca svih operatora distribucijskih sustava i operatora transportnog sustava u Republici Hrvatskoj
52. *Regulirane energetske djelatnosti* znači djelatnosti čije uvjete i odredbe, koji mogu uključivati cijenu/naknadu/tarifu za obavljanje usluge i kvalitetu usluge, određuje Agencija
53. *Sigurnost* znači sigurnost opskrbe plinom i tehničku sigurnost plinskog sustava u cijelosti i svim njegovim dijelovima
54. *Skladištenje plina* znači utiskivanje plina u sustav skladišta plina, skladištenje plina u radnom volumenu sustava skladišta plina i povlačenje plina iz sustava skladišta plina, uključujući pomoćne usluge
55. *Stlačeni prirodni plin (SPP)* znači plin u plinovitom stanju stlačen na tlak veći od 100 bara
56. *Sustav skladišta plina* znači objekt koji je u vlasništvu i/ili kojim upravlja operator sustava skladišta plina, koji se koristi za skladištenje plina, nadzor i upravljanje, mjerenje i prijenos podataka, uključujući i dio terminala za UPP koji se koristi za skladištenje, ali isključujući dio koji se koristi za proizvodne operacije i objekte kojima se isključivo koristi operator transportnog sustava
57. *Terminal za UPP* znači terminal koji se koristi za ukapljivanje prirodnog plina ili prihvat, iskrcaj i ponovno uplinjavanje UPP-a, uključujući pomoćne usluge i privremeno skladištenje potrebno za postupak ponovnog uplinjavanja i daljnju otpremu u transportni sustav, ali isključujući dijelove terminala za UPP koji se koriste za skladištenje
58. *Transport plina* znači prijenos plina kroz transportni sustav, isključujući opskrbu plinom i trgovinu plinom, a uključujući tranzit plina i pomoćne usluge
59. *Transportni sustav* znači objekt koji je u vlasništvu i/ili kojim upravlja operator transportnog sustava, a koji čine sustav visokotlačnih plinovoda, kompresorske stanice, mjerne stanice, mjerno-redukcijske stanice, plinski čvorovi i ostali tehnološki objekti i oprema koji se koriste za transport plina, nadzor i upravljanje, mjerenje i prijenos podataka, isključujući mrežu proizvodnih plinovoda i visokotlačne distribucijske plinovode, uključujući plin za tehnološke kapacitete kojima se isključivo koristi operator transportnog sustava i operativnu akumulaciju
60. *Treća država* znači svaka država koja nije članica Europske unije

61. *Trgovac plinom* znači energetska subjekt koji obavlja energetska djelatnost trgovine plinom kao tržišna djelatnost
62. *Trgovina plinom* znači kupnja i prodaja plina, isključujući prodaju plina krajnjem kupcu
63. *Trgovinska platforma* znači mjesto organizirane trgovine kratkotrajnim standardiziranim proizvodima sukladno Uredbi (EU) br. 312/2014
64. *Ugovor o opskrbi plinom* znači ugovor o opskrbi plinom, a koji ne uključuje derivate za trgovanje plinom
65. *Ugroženi kupac* znači krajnji kupac iz kategorije kućanstvo koji zbog svog socijalnog položaja i/ili zdravstvenog stanja ima pravo na isporuku plina prema posebnim uvjetima
66. *Ukapljeni prirodni plin (UPP)* znači pročišćeni plin koji je rashlađivanjem pretvoren u tekuće stanje
67. *Usluga uravnoteženja* znači usluga kojom se osigurava dugoročna ponuda energije uravnoteženja koju koristi operator transportnog sustava za uravnoteženje transportnog sustava, sukladno Uredbi (EU) br. 312/2014
68. *Veleprodajni kupac* znači fizička ili pravna osoba, različita od operatora transportnog sustava ili operatora distribucijskog sustava, koja kupuje plin radi daljnje prodaje unutar ili izvan sustava gdje ima poslovni nastan
69. *Vertikalno integrirani subjekt* znači energetska subjekt za plin ili više povezanih energetskih subjekata za plin, nad kojim ista osoba ili osobe imaju pravo direktno ili indirektno provoditi kontrolu i koji obavlja najmanje jednu od sljedećih djelatnosti: transport plina, distribucija plina, skladištenje plina i upravljanje terminalom za UPP te jednu od sljedećih djelatnosti: trgovina plinom, opskrba plinom i proizvodnja prirodnog plina
70. *Virtualna točka trgovanja* znači mjesto trgovine plinom nakon njegova ulaska u transportni sustav, a prije njegova izlaska iz transportnog sustava, uključujući sustav skladišta plina
71. *Voditelj bilančne skupine* znači energetska subjekt koji organizira i vodi bilančnu skupinu i odgovoran je za usklađivanje količina plina koje se, za bilančnu skupinu koju organizira i vodi, predaju u transportni sustav i preuzimaju iz transportnog sustava
72. *Zajamčena opskrba* znači obveznu javnu uslugu opskrbe plinom prema reguliranim uvjetima krajnjem kupcu, priključenom na distribucijski sustav, koji je pod određenim uvjetima ostao bez opskrbljivača
73. *Zajamčeni opskrbljivač* znači opskrbljivač plinom koji obavlja zajamčenu opskrbu
74. *Zaštićeni kupac* znači kupac koji ima pravo na opskrbu određenom količinom plina u slučaju djelomičnog poremećaja u opskrbi plinom.

Energetske djelatnosti u sektoru plina

Članak 4.

(1) Energetske djelatnosti u smislu ovoga Zakona su:

1. proizvodnja prirodnog plina
2. transport plina
3. skladištenje plina
4. upravljanje terminalom za UPP

5. distribucija plina
6. organiziranje tržišta plina
7. trgovina plinom
8. opskrba plinom
9. upravljanje mjestom za opskrbu UPP-om i/ili SPP-om.

(2) Energetske djelatnosti, u smislu ovoga Zakona, obavljaju se kao javne usluge i kao tržišne djelatnosti.

(3) Energetska djelatnost iz stavka 1. točke 8. ovoga članka, kada se obavlja kao tržišna djelatnost, uključuje opskrbu plinom kupaca na tržištu plina.

(4) Energetska djelatnost iz stavka 1. točke 8. ovoga članka, kada se obavlja kao javna usluga, uključuje opskrbu plinom u obvezi javne usluge i zajamčenu opskrbu plinom.

(5) Energetski subjekti iz stavka 4. ovoga članka koji obavljaju energetske djelatnosti opskrbe plinom kao javnu uslugu mogu obavljati energetske djelatnosti opskrbe plinom i kao tržišnu djelatnost ako primijene odredbe članka 77. ovoga Zakona.

(6) Pravne i fizičke osobe mogu obavljati energetske djelatnosti iz stavka 1. ovoga članka samo na temelju rješenja kojim se dozvoljava obavljanje te djelatnosti (u daljnjem tekstu: dozvola) sukladno propisu kojim se uređuje energija, osim ako drugačije nije propisano ovim Zakonom.

(7) Iznimno od stavka 6. ovoga članka, za energetske djelatnosti iz stavka 1. točke 9. ovoga članka nije potrebno ishoditi dozvolu ako se ta energetska djelatnost obavlja isključivo za vlastite potrebe.

Interes Republike Hrvatske

Članak 5.

(1) Sigurna opskrba plinom smatra se ključnim elementom javne sigurnosti i u smislu ovoga Zakona predstavlja:

- osiguravanje isporuke plinom i
- tehničku sigurnost proizvodnje, transporta, skladištenja, distribucije i potrošnje plina.

(2) Osiguravanje dostatne proizvodnje i isporuke plina potrebne za život i rad građana te poslovanje i razvoj gospodarskih i društvenih subjekata i njihova opskrba plinom na siguran, pouzdan i kvalitetan način, po tržišnim cijenama, kao i razvoj plinskog sustava, od interesa je za Republiku Hrvatsku.

(3) Radi očuvanja sigurnosti opskrbe energetski subjekti koji obavljaju energetske djelatnosti koje se obavljaju kao javna usluga dužni su, radi ostvarivanja interesa Republike Hrvatske iz stavka 2. ovoga članka, dati prvenstvo osiguranju dostatne količine plina koja je potrebna za život i rad građana te poslovanje i razvoj gospodarskih i društvenih subjekata i njihovu opskrbu plinom na siguran, pouzdan i kvalitetan način, zadovoljavajući pri tome kriterij ekonomičnosti isporuke.

(4) Radi očuvanja sigurnosti opskrbe plinom interes Republike Hrvatske je osigurati dostatne skladišne kapacitete za opskrbu u obvezi javne usluge za razdoblje od 1. listopada do 31. ožujka u sustavu podzemnog skladišta plina u postotku potrebnih količina plina sukladno podzakonskom

propisu o kriterijima za stjecanje statusa zaštićenog kupca u uvjetima kriznih stanja u opskrbi plinom, a koje se temelji na podacima koje operator transportnog sustava dostavlja Ministarstvu za prethodnih 60 mjeseci.

(5) Agencija, sukladno članku 59. ovoga Zakona, odlukom određuje energetske subjekt, koji ima dozvolu za obavljanje energetske djelatnosti opskrbe plinom, za obavljanje opskrbe u obvezi javne usluge na jednom ili više distribucijskih područja Republike Hrvatske.

(6) Agencija, sukladno članku 60. ovoga Zakona, odlukom određuje energetske subjekt, koji ima dozvolu za obavljanje energetske djelatnosti opskrbe plinom, za obavljanje zajamčene opskrbe plinom na području Republike Hrvatske.

(7) Energetski subjekti iz stavaka 5. i 6. ovoga članka dužni su osigurati potrebne uvjete za redovitu i sigurnu opskrbu krajnjih kupaca plinom.

(8) Energetski subjekti dužni su planirati i poduzimati mjere za sigurnu opskrbu plinom u skladu s propisanim standardima opskrbe plinom i odgovorni su za sigurnost opskrbe plinom u okviru svoje djelatnosti.

(9) Operator distribucijskog sustava dužan je na zahtjev jedinica područne (regionalne) samouprave dostaviti podatke o ponudi i potražnji plina na svom području, izradu procjena buduće potrošnje i raspoložive ponude, planiranje izgradnje dodatnih kapaciteta i razvoj distribucijskog sustava na svom području.

(10) Jedinica područne (regionalne) samouprave na temelju podataka iz stavka 9. ovoga članka od svih operatora distribucijskog sustava, s kojima je sklopila koncesijski ugovor, na svome području analizira i predlaže poduzimanje mjera u okviru svoje nadležnosti utvrđene odredbama ovoga Zakona.

(11) Ministarstvo je odgovorno za praćenje pitanja sigurnosti opskrbe, a koje uključuje praćenje odnosa između ponude i potražnje na tržištu plina, izradu procjena buduće potrošnje i raspoložive ponude, planiranje izgradnje i razvoja dodatnih kapaciteta plinskog sustava te predlaganje i poduzimanje mjera u slučaju proglašenja kriznog stanja.

(12) Ministarstvo je dužno do 31. srpnja svake godine objaviti i dostaviti Europskoj komisiji izvješće u kojem navodi rezultate praćenja pitanja sigurnosti opskrbe iz stavka 11. ovoga članka, a koje uključuje sve poduzete ili predviđene mjere za njihovo rješavanje.

(13) U slučaju iznenadne krize na energetskom tržištu ili kada su ugroženi fizička sigurnost ili sigurnost osoba, opreme ili postrojenja ili integritet sustava, Ministarstvo može privremeno poduzeti nužne zaštitne mjere.

(14) Mjere iz stavka 13. ovoga članka moraju biti poduzete na način da u najmanjoj mogućoj mjeri remete funkcioniranje unutarnjeg tržišta i ne smiju biti opsega šireg od onog koji je nužan za otklanjanje iznenadnih poteškoća koje su nastale.

(15) O mjerama iz stavka 13. ovoga članka Ministarstvo odmah obavještava druge države članice i Europsku komisiju, koja može odlučiti da Ministarstvo mora izmijeniti ili ukinuti takve mjere, u onoj mjeri u kojoj one narušavaju tržišno natjecanje i negativno utječu na trgovinu na način koji odstupa od zajedničkog interesa.

(16) Ministarstvo je nadležno i odgovorno za provedbu Uredbe (EU) br. 2017/1938.

(17) Ministarstvo osigurava poduzimanje nužnih mjera sukladno članku 5. stavku 1. Uredbe (EU) br. 2017/1938.

(18) U skladu s člankom 7. stavkom 7. Uredbe (EU) br. 2017/1938, Ministarstvo je dužno dostaviti Europskoj komisiji do 1. listopada 2018. procjenu rizika, a svake četiri godine ažuriranu procjenu rizika, osim ako su zbog okolnosti potrebna češća ažuriranja.

(19) Ministarstvo, u skladu s člankom 9. stavkom 4. Uredbe (EU) br. 2017/1938, osigurava da su sve preventivne netržišne mjere, poput onih navedenih u Prilogu VIII. Uredbe (EU) br. 2017/1938, donesene 1. studenoga 2017. ili nakon tog datuma, neovisno o tome jesu li dio plana prevencije ili su naknadno donesene, u skladu s kriterijima utvrđenim u članku 6. stavku 2. podstavku 1. Uredbe (EU) br. 2017/1938.

(20) Ministarstvo, u skladu s člankom 11. stavkom 6. Uredbe (EU) br. 2017/1938, osigurava sljedeće:

- da se ne uvode mjere kojima bi se u bilo kojem trenutku neopravdano ograničio protok plina unutar unutarnjeg tržišta
- da se ne uvode mjere kojima bi se moglo ozbiljno ugroziti stanje opskrbe plinom u drugoj državi članici i
- da se održava prekogranični pristup infrastrukturi u skladu s Uredbom (EZ) br. 715/2009 u mjeri u kojoj je to moguće s tehničkog i sigurnosnog aspekta, u skladu s interventnim planom.

(21) Tijekom izvanrednog stanja i na temelju opravdanih razloga Ministarstvo može, u skladu s člankom 11. stavkom 7. Uredbe (EU) br. 2017/1938, na zahtjev operatora prijenosnog sustava za električnu energiju ili operatora transportnog sustava za plin, odlučiti dati prednost u opskrbi plinom određenim kritičnim elektranama na plin umjesto određenim kategorijama zaštićenih kupaca ako bi manjak opskrbe plinom takvih kritičnih elektrana na plin:

- mogao rezultirati ozbiljnom štetom za funkcioniranje sustava električne energije ili
- ometao proizvodnju i/ili transport plina.

(22) Svaku mjeru kojom se daje prednost sukladno stavku 21. ovoga članka, Ministarstvo mora temeljiti na procjeni rizika.

(23) Ministarstvo pruža mjere solidarnosti drugim državama članicama sukladno članku 13. stavcima 1. i 2. Uredbe (EU) br. 2017/1938 te do 1. prosinca 2018. donosi potrebne mjere u skladu s člankom 13. stavkom 10. Uredbe (EU) br. 2017/1938.

Pravna zaštita

Članak 6.

(1) Odluke i rješenja koje Agencija donosi u upravnim postupcima sukladno ovome Zakonu, su upravni akti izvršni u trenutku dostave stranci.

(2) Protiv odluka i rješenja iz stavka 1. ovoga članka žalba nije dopuštena, ali se može pokrenuti upravni spor.

II. OBAVLJANJE ENERGETSKIH DJELATNOSTI

Regulirane energetske djelatnosti

Članak 7.

(1) Regulirane energetske djelatnosti su:

1. transport plina
2. distribucija plina
3. organiziranje tržišta plina
4. opskrba plinom iz članka 4. stavka 4. ovoga Zakona
5. skladištenje plina
6. upravljanje terminalom za UPP.

(2) Energetski subjekti koji obavljaju djelatnost opskrbe plinom u obvezi javne usluge i zajamčenu opskrbu plinom iz stavka 1. točke 4. ovoga članka mogu obavljati i druge energetske djelatnosti ako primijene odredbe članka 77. ovoga Zakona.

(3) Iznimno od stavka 1. točke 5. ovoga članka, energetska djelatnost skladištenja plina može se obavljati kao tržišna djelatnost ako operator skladišta plina ishodi od Agencije suglasnost za obavljanje energetske djelatnosti skladištenja plina kao tržišne djelatnosti.

(4) Kriterij za davanje suglasnosti iz stavka 3. ovoga članka određuje se s obzirom na razinu tržišnog natjecanja vezano uz energetske djelatnosti skladištenja plina u Republici Hrvatskoj i regiji te na pitanju sigurnosti opskrbe plinom u Republici Hrvatskoj.

(5) Agencija je dužna prije davanja suglasnosti iz stavka 3. ovoga članka zatražiti prethodno mišljenje Ministarstva i tijela nadležnog za zaštitu tržišnog natjecanja.

(6) Energetski subjekti koji obavljaju regulirane energetske djelatnosti obvezni su osigurati:

1. primjenu utvrđenog iznosa tarifnih stavki za transport plina, distribuciju plina, skladištenje plina i upravljanje terminalom za UPP prema reguliranim uvjetima
2. primjenu naknade za organiziranje tržišta plina koju je odredila Agencija
3. primjenu iznosa tarifnih stavki za opskrbu plinom koje je odredila Agencija
4. sigurnost i pouzdanost opskrbe
5. kvalitetu usluge
6. zaštitu okoliša

7. zaštitu zdravlja, života i imovine građana
8. mjere za zaštitu krajnjih kupaca plina.

(7) Agencija je obvezna obavijestiti Europsku komisiju i Ministarstvo o svim mjerama određenim glede obveze javne usluge, uključujući zaštitu krajnjih kupaca, te o njihovu mogućem utjecaju na tržišno natjecanje u Republici Hrvatskoj ili inozemstvu.

(8) Agencija je obvezna obavijestiti Europsku komisiju i Ministarstvo svake dvije godine o svim promjenama mjera iz stavka 7. ovoga članka.

(9) Za obavljanje reguliranih energetske djelatnosti iz stavka 1. ovoga članka Agencija donosi tarifne metodologije iz članka 94. ovoga Zakona, iznose tarifnih stavki i naknadu za organiziranje tržišta plina u skladu s odredbama propisa kojim se uređuje regulacija energetske djelatnosti.

Energetske djelatnosti koje se obavljaju kao tržišne djelatnosti

Članak 8.

(1) Energetske djelatnosti koje se obavljaju kao tržišne djelatnosti su:

1. proizvodnja prirodnog plina
2. upravljanje mjestom za opskrbu UPP-om i/ili SPP-om
3. trgovina plinom
4. opskrba plinom krajnjih kupaca na tržištu plina iz članka 4. stavka 3. ovoga Zakona.

(2) Energetski subjekti koji obavljaju opskrbu plinom krajnjih kupaca na tržištu plina iz stavka 1. točke 4. ovoga članka mogu obavljati i druge energetske djelatnosti ako primijene odredbe članka 77. ovoga Zakona.

(3) Energetski subjekti koji obavljaju energetske djelatnosti koje su utvrđene kao tržišne djelatnosti obvezni su u pružanju usluge osigurati:

1. sigurnost i pouzdanost opskrbe
2. kvalitetu usluge
3. zaštitu okoliša
4. zaštitu zdravlja, života i imovine građana
5. mjere za zaštitu krajnjih kupaca plina.

(4) Energetski subjekti koji obavljaju energetske djelatnosti koje su utvrđene kao tržišne djelatnosti imaju ih pravo provoditi i organizirati u skladu s ciljevima razvoja energetske djelatnosti i potrebama krajnjih kupaca u Republici Hrvatskoj za postizanjem sigurne, pouzdane i kvalitetne opskrbe plinom uz poštivanje načela tržišnog natjecanja i jednakog pravnog položaja svih sudionika na tržištu u odnosu na:

1. ostvarivanje prava na izgradnju energetske objekta
2. pristup plinskom sustavu
3. primjenu slobodno ugovorene cijene
4. prava na obavljanje energetske djelatnosti

5. dostupnost informacija
6. ostale slučajeve utvrđene odredbama ovoga Zakona i zakona kojim se uređuje područje regulacije energetske djelatnosti.

Obavljanje energetske djelatnosti opskrbe ili trgovine plinom od strane pravne ili fizičke osobe čije je sjedište u državi članici Europske unije

Članak 9.

(1) Iznimno od odredbe kojom se određuju uvjeti za izdavanje dozvole za obavljanje energetske djelatnosti sukladno propisu kojim se uređuje energija, Agencija će opskrbljivaču plinom ili trgovcu plinom iz države članice Europske unije izdati dozvolu za obavljanje energetske djelatnosti opskrbe plinom ili trgovine plinom ako je:

1. u državi članici Europske unije registriran za obavljanje energetske djelatnosti opskrbe plinom ili trgovinu plinom
2. dostavio Agenciji odgovarajući instrument financijskog osiguranja
3. dostavio Agenciji izjavu odgovorne osobe o prihvaćanju obveza propisanih ovim Zakonom i podzakonskim propisima donesenim na temelju ovoga Zakona.

(2) Agencija će prije izdavanja dozvole opskrbljivaču plinom ili trgovcu plinom iz stavka 1. ovoga članka zatražiti informacije o njegovoj tehničkoj i financijskoj kvalificiranosti te stručnoj osposobljenosti od regulatornog tijela države članice Europske unije.

Gradnja i korištenje građevina

Članak 10.

Građevine za proizvodnju prirodnog plina (u daljnjem tekstu: proizvodna postrojenja), transport plina, skladištenje plina, distribuciju plina, terminal za UPP i punionica za UPP/SPP grade se i koriste u skladu s propisima o prostornom uređenju i gradnji, propisima kojima se uređuje energija, propisima kojima se uređuje zaštita okoliša te posebnim tehničkim i sigurnosnim propisima.

Tajnost podataka i vođenje evidencije

Članak 11.

(1) Operator transportnog sustava, operator distribucijskog sustava, operator sustava skladišta plina, operator terminala za UPP, operator tržišta plina, vlasnik transportnog sustava, opskrbljivač, trgovac i proizvođač prirodnog plina te Agencija dužni su osigurati tajnost povjerljivih poslovnih podataka o vlastitim aktivnostima, a koje mogu biti komercijalno korisne trećim stranama, ili podataka koje saznaju od drugih energetske subjekata i krajnjih kupaca, osim ako prema odredbama ovoga Zakona ili drugih posebnih zakona i propisa nisu ovlašteni ili dužni podatke javno objaviti ili ih priopćiti nadležnim državnim tijelima.

(2) Operator transportnog sustava, vlasnik transportnog sustava, operator sustava skladišta plina, operator terminala za UPP i operator distribucijskog sustava dužni su osigurati povjerljivost poslovnih

podataka o djelatnostima koje obavljaju, a koje bi mogle biti komercijalno korisne, te spriječiti zloupotrebu i diskriminirajuće otkrivanje takvih povjerljivih poslovnih podataka.

(3) Operator transportnog sustava, vlasnik transportnog sustava, operator sustava skladišta plina, operator terminala za UPP i operator distribucijskog sustava posebno ne otkrivaju komercijalno osjetljive informacije ostalim dijelovima poduzeća, osim ako je to potrebno za izvršavanje poslovne transakcije.

(4) Kako bi se osiguralo potpuno poštovanje pravila o razdvajanju informacija iz stavka 3. ovoga članka, vlasnik transportnog sustava uključujući, u slučaju mješovitog operatora, operatora distribucijskog sustava, i preostali dio poduzeća ne koriste zajedničke službe kao što je zajednička pravna služba, osim čisto administrativnih funkcija ili funkcija informacijske tehnologije.

(5) Operator transportnog sustava, sustava skladišta plina i operator terminala za UPP pri prodaji ili nabavi plina putem povezanih poduzeća ne smiju zloupotrebljavati komercijalno osjetljive informacije pribavljene od trećih strana u kontekstu osiguravanja pristupa sustavu ili pregovaranja o njemu.

(6) Informacije koje su potrebne za djelotvorno tržišno natjecanje i učinkovito funkcioniranje tržišta objavljuju se.

(7) Obveza iz stavka 6. ovoga članka ne dovodi u pitanje zaštitu komercijalno osjetljivih informacija.

(8) Odredbe stavaka 3. i 4. ovoga članka ne primjenjuju se na operatora distribucijskog sustava koji je dio vertikalno integriranoga energetskeg subjekta koji ima manje od 100.000 kupaca priključenih na distribucijski sustav.

(9) Opskrbljivači plinom dužni su najmanje pet godina čuvati relevantne podatke o svim transakcijama u vezi s ugovorima o opskrbi plinom i derivatima za trgovanje plinom s veleprodajnim kupcima i operatorima transportnih sustava, kao i operatorima sustava skladišta plina i terminala za UPP te ih na zahtjev dostaviti Ministarstvu, Agenciji, tijelu državne uprave nadležnom za tržišno natjecanje i Europskoj komisiji.

(10) Podaci iz stavka 9. ovoga članka uključuju pojedinosti o značajkama relevantnih transakcija kao što su pravila o trajanju, isporukama i namirenju, količini, datumu i vremenu izvršenja, cijenama transakcija te načinu identificiranja predmetnog veleprodajnog kupca, kao i određene pojedinosti o svim nenamirenim ugovorima o opskrbi plinom i derivatima za trgovanje plinom.

(11) Agencija može odlučiti da neke od tih informacija stavi na raspolaganje sudionicima na tržištu, pod uvjetom da se ne otkriju komercijalno osjetljive informacije o pojedinim sudionicima na tržištu ili pojedinim transakcijama.

(12) Na transakcije derivatima za trgovanje plinom stavak 9. ovoga članka se primjenjuje nakon što Europska komisija donese smjernice kojima se definiraju metode i modaliteti vođenja evidencije, kao i oblik i sadržaj podataka koji se trebaju čuvati.

Ugovori između sudionika na tržištu plina

Članak 12.

Sudionici na tržištu plina moraju svoje odnose urediti ugovorima koje sklapaju u skladu s ovim Zakonom, pravilima o organizaciji tržišta plina, mrežnim pravilima transportnog sustava, mrežnim pravilima plinskog distribucijskog sustava, pravilima korištenja sustava skladišta plina, pravilima korištenja terminala za UPP, općim uvjetima opskrbe plinom, metodologijom utvrđivanja naknade za priključenje na plinski distribucijski ili transportni sustav i za povećanje priključnog kapaciteta.

III. PROIZVOĐAČ PRIRODNOG PLINA

Prava proizvođača prirodnog plina

Članak 13.

Proizvođač prirodnog plina ima pravo:

1. priključiti mrežu proizvodnih plinovoda na transportni sustav ili distribucijski sustav, u skladu s aktima iz članka 89. i 90. ovoga Zakona te metodologijom iz članka 94. stavka 2. ovoga Zakona
2. ugovarati prodaju plina s opskrbljivačem u obvezi javne usluge, odnosno zajamčenim opskrbljivačem
3. ugovarati prodaju plina s opskrbljivačem na tržištu i trgovcem plina
4. pristupa skladištu prema reguliranim uvjetima u skladu s odredbama ovoga Zakona
5. ograničiti ili prekinuti isporuku plina:
  - u slučaju izravne ugroženosti života i zdravlja ljudi ili imovine te radi otklanjanja takvih opasnosti
  - radi planiranog održavanja ili rekonstrukcije proizvodnih postrojenja
  - radi otklanjanja kvarova na proizvodnim postrojenjima
6. odbiti pristup mreži proizvodnih plinovoda uz ispunjavanje uvjeta iz članka 81. ovoga Zakona.

Dužnosti proizvođača prirodnog plina

Članak 14.

(1) Proizvođač prirodnog plina dužan je:

1. osigurati siguran, pouzdan i učinkovit rad mreže proizvodnih plinovoda
2. osigurati objektivne, jednake i transparentne uvjete pristupa mreži proizvodnih plinovoda, uključujući pristup postrojenjima koja pružaju popratne tehničke usluge, osim onih dijelova mreže proizvodnih plinovoda koji se koriste za proizvodnju plina na lokaciji plinskog eksploatacijskog polja, u skladu s odredbama ovoga Zakona te aktima iz članka 89. i 90. ovoga Zakona i metodologijom iz članka 94. stavka 2. ovoga Zakona
3. davati sudionicima na tržištu plina informacije propisane aktima iz članka 89., 90. i 91. ovoga Zakona
4. uspostaviti i osigurati rad upravljačkog centra za vođenje proizvodnog sustava, sustava mjerenja i sustava za praćenje parametara kvalitete plina i pouzdanosti isporuke plina

5. izraditi i objaviti te jednom godišnje ažurirati i dostaviti Ministarstvu na odobrenje petogodišnji plan razvoja mreže proizvodnih plinovoda te projekciju plana proizvodnje
6. planirati i poduzimati mjere za sigurnu i kontinuiranu proizvodnju prirodnog plina
7. davati propisane informacije Ministarstvu i Agenciji
8. osigurati propisanu kvalitetu proizvedenog prirodnog plina
9. priključiti svoja proizvodna postrojenja na transportni i/ili distribucijski sustav Republike Hrvatske
10. najkasnije do 1. ožujka tekuće godine, dostaviti operatoru transportnog sustava plan proizvodnje prirodnog plina u Republici Hrvatskoj za desetogodišnje razdoblje koje započinje s godinom koja slijedi i koja mora uključiti i moguća nova proizvodna polja odnosno nove točke priključivanja na transportni sustav
11. pisanim putem obavijestiti Agenciju o opskrbljivaču u poteškoćama koji nije podmirio dospjele novčane obveze u razdoblju od najmanje 60 dana prema proizvođaču prirodnog plina.

(2) Uvjeti i način proizvodnje i korištenja plina iz obnovljivih izvora energije na tržištu plina, financijski poticaj za proizvodnju i korištenje plina iz obnovljivih izvora energije te druga pitanja vezana za korištenje plina iz obnovljivih izvora energije određuju se propisima kojima se uređuje korištenje obnovljivih izvora energije.

(3) Proizvođač prirodnog plina dužan je izraditi i na primjeren način javno objaviti program mjera za poboljšanje energetske učinkovitosti te godišnje izvješće o rezultatima njegove primjene.

(4) Ministarstvo, ako procijeni da je potrebno postaviti dodatne zahtjeve za poboljšanje energetske učinkovitosti u proizvodnji, može sukladno propisima kojima se uređuje istraživanje i eksploatacija ugljikovodika propisati minimalni stupanj učinkovitosti za pojedine tehnologije koji treba postići kod izgradnje novog ili rekonstrukcije postojećeg proizvodnog postrojenja.

(5) Za prostore na kojima su proizvodna plinska postrojenja, energetske subjekti, odnosno vlasnici tih postrojenja dužni su plaćati naknadu sukladno propisima kojima se uređuje istraživanje i eksploatacija ugljikovodika.

IV. OPERATOR TRANSPORTNOG SUSTAVA

Razdvajanje transportnog sustava i operatora transportnog sustava

Članak 15.

(1) Operator transportnog sustava mora biti vlasnik transportnog sustava te mora biti organiziran u samostalnom pravnom subjektu neovisno o drugim djelatnostima u sektoru plina.

(2) Vlasnik transportnog sustava djeluje kao operator transportnog sustava.

(3) Neovisnost operatora transportnog sustava osigurava se na način da ista osoba ili osobe ne smiju istodobno:

1. izravno ili posredno kontrolirati energetske subjekt koji obavlja neku od energetske djelatnosti proizvodnje, trgovine, opskrbe energijom te energetske djelatnosti proizvodnje prirodnog plina i izravno ili posredno kontrolirati ili izvršavati druga prava nad operatorom transportnog sustava ili nad transportnim sustavom
2. izravno ili posredno kontrolirati operatora transportnog sustava ili transportni sustav, i izravno ili posredno kontrolirati ili izvršavati druga prava nad energetskim subjektom koji obavlja neku od energetske djelatnosti proizvodnje, trgovine, opskrbe energijom te energetske djelatnosti proizvodnje prirodnog plina
3. imenovati članove nadzornog odbora, članove uprave ili drugog tijela koje zastupa energetski subjekt u slučaju operatora transportnog sustava ili transportnog sustava, i izravno ili posredno kontrolirati ili izvršavati druga prava nad energetskim subjektom koji obavlja neku od energetske djelatnosti proizvodnje, trgovine, opskrbe energijom te energetske djelatnosti proizvodnje prirodnog plina
4. biti članom nadzornog odbora, uprave ili drugog tijela koje zastupa energetski subjekt koji obavlja neku od energetske djelatnosti proizvodnje, trgovine, opskrbe energijom te energetske djelatnosti proizvodnje prirodnog plina i operatora transportnog sustava ili transportni sustav.

(4) Zabrane iz stavka 3. ovoga članka odnose se osobito na:

1. korištenje glasačkog prava
2. prava imenovanja članova nadzornog odbora, članova uprave ili drugog tijela koje zastupa pravni subjekt ili
3. posjedovanje većinskog udjela.

(5) Obveza iz stavka 3. ovoga članka smatra se izvršenom kada dva ili više vlasnika transportnog sustava ostvare zajednički pothvat koji djeluje kao operator transportnog sustava u dvije ili više država.

(6) Niti jedan drugi subjekt ne može biti dijelom zajedničkog pothvata, osim u slučaju da je certificiran kao neovisni operator sustava u skladu s člankom 16. ovoga Zakona, odnosno kao neovisni operator transporta u skladu s člankom 19. ovoga Zakona.

(7) Dva odvojena tijela javne vlasti koja kontroliraju operatora transportnog sustava ili transportni sustav te kontroliraju energetski subjekt koji obavlja neku od energetske djelatnosti proizvodnje, trgovine, opskrbe energijom te energetske djelatnosti proizvodnje prirodnog plina ne smatraju se istom osobom ili osobama u smislu stavka 3. ovoga članka.

(8) Certifikaciju vlasnički razdvojenog operatora transportnog sustava, pod uvjetima i na način propisan ovim Zakonom, provodi Agencija.

(9) Komercijalno osjetljivi podaci kojima raspolaže operator transportnog sustava koji je bio dio vertikalno integriranog subjekta, odnosno njegovi zaposlenici ne smiju se učiniti dostupnim energetskim subjektima koji obavljaju neku od energetske djelatnosti proizvodnje, trgovine, opskrbe energijom te energetske djelatnosti proizvodnje prirodnog plina.

(10) Operator transportnog sustava dužan je donijeti, uz prethodnu suglasnost Agencije, program mjera radi osiguranja provedbe načela i zahtjeva njegove neovisnosti, kao i zaštite tajnosti podataka, koji uključuje i posebne obveze zaposlenika.

(11) Vertikalno integrirani subjekti koji su 3. rujna 2009. u vlasništvu imali transportni sustav ni u kojem slučaju nisu spriječeni da poduzmu mjere za usklađivanje u skladu sa stavkom 3. ovoga članka.

(12) Energetski subjekti koji obavljaju funkciju proizvodnje ili opskrbe ni u kojem slučaju nemaju mogućnost, ni izravno ni neizravno, preuzeti kontrolu ili izvršavati bilo koje pravo nad razdvojenim operatorima transportnih sustava u državama članicama koje primjenjuju stavak 3. ovoga članka.

Uvjeti za određivanje neovisnog operatora sustava

Članak 16.

(1) Iznimno od odredbi članka 15. ovoga Zakona, na zahtjev vlasnika transportnog sustava, Agencija rješenjem može odrediti neovisnog operatora sustava.

(2) Certifikaciju neovisnog operatora sustava, pod uvjetima i na način propisan ovim Zakonom, provodi Agencija.

(3) Neovisni operator sustava može se odrediti samo ako su ispunjeni sljedeći uvjeti:

1. da predloženi operator ispunjava zahtjeve iz članka 15. stavka 3. ovoga Zakona
2. da predloženi operator raspolaže financijskim, materijalnim, tehničkim i kadrovskim sredstvima potrebnim za izvršavanje svojih dužnosti
3. da se predloženi operator obvezao uskladiti s desetogodišnjim planom razvoja transportnog sustava koji nadzire Agencija
4. da predloženi operator dokaže sposobnost izvršavanja obveza koje su utvrđene Uredbom (EZ) br. 715/2009 te sposobnost ostvarenja suradnje s operatorima transportnih sustava na regionalnoj i europskoj razini
5. da vlasnik transportnog sustava dokaže svoju sposobnost izvršavanja obveza iz članka 17. stavka 2. ovoga Zakona.

(4) U slučaju iz stavka 3. točke 5. ovoga članka vlasnik transportnog sustava dostavlja Agenciji sve nacрте ugovora s predloženim operatorom ili drugim nadležnim subjektom.

Dužnosti neovisnog operatora sustava i vlasnika transportnog sustava

Članak 17.

(1) Neovisni operator sustava je dužan:

1. odobravati i upravljati transportnim sustavom i korištenjem transportnog sustava, uključujući naplatu iznosa financijskih sredstava koja se prikupljaju za korištenje transportnog sustava, zagušenje i plaćanja prema mehanizmu poravnanja između operatora transportnih sustava, u skladu s Uredbom (EZ) br. 715/2009
2. voditi energetski sustav i razvijati transportni sustav

3. osigurati dugoročnu sposobnost transportnog sustava na način da zadovolji razumne zahtjeve kroz investicijsko planiranje
4. planirati (uključujući postupak odobrenja), graditi i puštati u pogon nove objekte transportnog sustava. U tu svrhu neovisni operator sustava obavlja funkciju operatora transportnog sustava u skladu s odredbama članaka od 27. do 29. ovoga Zakona.

(2) Vlasnik transportnog sustava kojim upravlja neovisni operator sustava dužan je:

1. osigurati odgovarajuću suradnju i potporu neovisnom operatoru sustava u izvršavanju njegovih obveza, uključujući osobito sve važne informacije
2. financirati investicije o kojima je odluku donio neovisni operator sustava, a koje je odobrila Agencija, ili dati suglasnost na financiranje investicija od neke zainteresirane strane, uključujući neovisnog operatora sustava. Takve financijske aranžmane odobrava Agencija. Prije davanja odobrenja Agencija se savjetuje s vlasnikom transportnog sustava, kao i s drugim zainteresiranim stranama. U slučaju izostanka odobrenja Agencije takav financijski aranžman ne smije se realizirati
3. osigurati ispunjavanje obveza i odgovornosti koje se odnose na osnovna sredstva transportnog sustava, osim odgovornosti koje se odnose na zadaće neovisnog operatora sustava
4. osigurati jamstva u svrhu lakšeg financiranja proširenja transportnog sustava, osim investicija za koje je u skladu s točkom 2. ovoga stavka dana suglasnost na financiranje zainteresirane strane, uključujući neovisnog operatora sustava.

(3) Vlasnik transportnog sustava kojim upravlja neovisni operator sustava nije odgovoran za odobravanje i upravljanje transportnog sustava i korištenje transportnog sustava niti za investicijsko planiranje.

Neovisnost vlasnika transportnog sustava

Članak 18.

(1) Ako je određen neovisni operator sustava, vlasnik transportnog sustava koji je dio strukture vertikalno integriranog subjekta mora biti samostalan najmanje u smislu svog pravnog oblika, ustrojstva i odlučivanja i nezavisan od ostalih djelatnosti koje se ne odnose na transport plina.

(2) Neovisnost vlasnika transportnog sustava iz stavka 1. ovoga članka osigurava se na način da:

1. osobe odgovorne za rukovođenje vlasnikom transportnog sustava ne sudjeluju u strukturama vertikalno integriranog subjekta koje su, izravno ili posredno, odgovorne za svakodnevni rad proizvodnje prirodnog plina, distribucije plina i opskrbe plinom
2. su poduzete odgovarajuće mjere kako bi se profesionalni interesi osoba odgovornih za rukovođenje vlasnikom transportnog sustava uzeli u obzir na način koji osigurava njihovo neovisno djelovanje
3. je vlasnik transportnog sustava dužan donijeti te pratiti i nadzirati provedbu programa mjera kojima se isključuje mogućnost pristranog postupanja i utvrđuju posebne obveze radnika vezane uz ostvarenje ciljeva programa (program usklađenosti). Osoba ili tijelo nadležno za

- nadzor nad programom usklađenosti dostavlja Agenciji godišnje izvješće o poduzetim mjerama, koje Agencija i vlasnik transportnog sustava na primjeren način javno objavljuju
4. se na zaštitu sigurnosti radnog mjesta osobe odgovorne za praćenje programa usklađenosti zaposlene u operatoru transportnog sustava na odgovarajući način primjenjuju odredbe propisa kojima se uređuje područje zaštite sindikalnog povjerenika.

Uvjeti za određivanje neovisnog operatora transporta – imovina, oprema, osoblje i identitet

Članak 19.

(1) Iznimno od odredbi članka 15. ovoga Zakona, na zahtjev vlasnika transportnog sustava, Agencija rješenjem može odrediti neovisnog operatora transporta.

(2) Certifikaciju neovisnog operatora transporta, pod uvjetima i na način propisan ovim Zakonom, provodi Agencija.

(3) Neovisni operator transporta mora raspolagati svim financijskim, tehničkim, materijalnim i kadrovskim sredstvima potrebnim za izvršavanje svojih dužnosti i za obavljanje djelatnosti transporta plina, pri čemu moraju biti ispunjeni osobito sljedeći uvjeti:

1. neovisni operator transporta je vlasnik imovine nužne za obavljanje djelatnosti transporta, odnosno vlasnik transportnog sustava i prateće imovine nužne za vođenje energetskog sustava, pogon, održavanje, planiranje razvoja, izgradnju transportnog sustava i predstavljanje Republike Hrvatske u međunarodnim organizacijama i institucijama iz područja transporta plina
2. neovisni operator transporta zapošljava cjelokupno osoblje nužno za obavljanje djelatnosti transporta plina, uključujući obavljanje svih korporativnih zadataka
3. nije dopušteno ustupanje osoblja i pružanje usluga za ili od strane nekog drugog društva u strukturi vertikalno integriranog subjekta. Iznimno, neovisni operator transporta može pružati usluge vertikalno integriranom subjektu ako ispunjava sljedeće uvjete:
  - pri pružanju takvih usluga ne diskriminira korisnike transportnog sustava, na raspolaganju je svim korisnicima transportnog sustava pod istim uvjetima i ne ograničava, narušava ili sprječava tržišno natjecanje u proizvodnji prirodnog plina ili opskrbi plinom i
  - ako odredbe i uvjete pod kojima se pružaju takve usluge odobri Agencija
4. ne dovodeći u pitanje odluke nadzornog odbora iz članka 22. ovoga Zakona, vertikalno integrirani subjekt pravodobno i na zahtjev neovisnog operatora transporta daje na raspolaganje neovisnom operatoru transporta odgovarajuća financijska sredstva za buduće investicijske projekte i/ili zamjenu postojeće imovine nužne za obavljanje djelatnosti transporta plina.

(4) Ovisna društva unutar strukture vertikalno integriranog subjekta koja obavljaju djelatnosti proizvodnje prirodnog plina ili opskrbe plinom ne mogu, izravno ili posredno, imati vlasničke udjele u neovisnom operatoru transporta.

- (5)** Neovisni operator transporta ne može, izravno ili posredno, imati vlasničke udjele u ovisnom društvu unutar strukture vertikalno integriranog subjekta koje obavlja djelatnosti proizvodnje prirodnog plina ili opskrbe plinom, niti imati pravo na isplatu dividendi ili neke druge financijske koristi od tog ovisnog društva.
- (6)** Cjelokupna upravljačka struktura i interni akti neovisnog operatora transporta moraju osigurati njegovu učinkovitu neovisnost.
- (7)** Vertikalno integrirani subjekt ne smije izravno ili posredno utjecati na aktivnosti neovisnog operatora transporta koje su nužne za pripremu desetogodišnjeg plana razvoja transportnog sustava koji se izrađuje u skladu s člankom 28. ovoga Zakona odnosno na konkurentsko ponašanje neovisnog operatora transporta u svezi sa svakodnevnim poslovima transporta i upravljanja transportnim sustavom.
- (8)** Neovisni operator transporta svojim posebnim korporativnim identitetom, komuniciranjem, zaštićenim imenom društva i poslovnim prostorom mora biti jasno odvojen od vladajućeg društva u sustavu vertikalno integriranog subjekta i ne smije dovoditi u zabludu glede identiteta vertikalno integriranog subjekta ili nekog njegova dijela. Pri tome smije koristiti samo znakove, slikovne prikaze, imena, slova, brojeke, oblike i prikaze koji su prikladni za razlikovanje djelatnosti ili usluga neovisnog operatora transporta od onih koje obavlja vertikalno integrirani subjekt.
- (9)** Neovisni operator transporta ne smije zajednički dijeliti informatičke sustave ili opremu, poslovne prostore i sustave sigurnog pristupa s bilo kojim dijelom vertikalno integriranog subjekta niti zajednički koristiti usluge istih savjetnika ili vanjskih izvođača za informatičke sustave ili opremu ili sustave sigurnog pristupa.
- (10)** Neovisni operator transporta mora dati jamstvo da glede informatičke opreme i sustava kontrole pristupa zajednički ne surađuje s istim savjetnicima i vanjskim pružateljima usluga kao i vertikalno integrirani subjekt.
- (11)** Reviziju računa neovisnog operatora transporta ne smije provoditi isti revizor koji provodi reviziju računa vertikalno integriranog subjekta ili nekog njegova dijela.
- (12)** U aktivnostima konsolidacije računa vertikalno integriranog subjekta ili iz drugih bitnih razloga koji se moraju prethodno dostaviti Agenciji, revizor može imati uvid u dijelove knjigovodstva neovisnog operatora transporta, ako Agencija nema primjedbi s naslova očuvanja neovisnosti operatora transporta.
- (13)** U slučaju iz stavka 12. ovoga članka revizor mora povjerljivo postupati s komercijalno osjetljivim podacima i informacijama, a osobito ih ne smije dijeliti s vertikalno integriranim subjektom.
- (14)** Osim zadataka iz članaka 27. i 28. ovoga Zakona, neovisni operator transporta obavlja sljedeće zadatke:
1. zastupanje operatora transportnog sustava te komunikacija s trećim stranama i regulatornim agencijama

2. zastupanje operatora transportnog sustava u međunarodnim organizacijama i institucijama iz područja transporta plina
3. odobravanje i upravljanje pristupom i korištenjem transportnog sustava bez diskriminacije korisnika transportnog sustava ili kategorija korisnika transportnog sustava
4. naplata iznosa tarifne stavke za transportni sustav, uključujući za korištenje transportnog sustava, za usluge sustava i za pokriće gubitaka u transportnom sustavu, pri čemu ona vezana uz energiju uravnoteženja prikuplja operator tržišta plina
5. vođenje plinskog sustava te održavanje, razvoj i izgradnja sigurnog, učinkovitog i ekonomičnog transportnog sustava
6. planiranje investicija koje osiguravaju dugoročnu sposobnost transportnog sustava da zadovolji razumne zahtjeve potrošnje te koje jamče sigurnost opskrbe
7. stvaranje zajedničkih pothvata, uključujući one s jednim ili više operatora transportnog sustava, operatorom tržišta plina, burzama plina i ostalim relevantnim sudionicima, radi zadovoljavanja ciljeva razvoja i stvaranja regionalnih tržišta ili olakšavanja procesa liberalizacije.

Neovisnost operatora transporta

Članak 20.

(1) Ne dovodeći u pitanje odluke nadzornog odbora iz članka 22. ovoga Zakona, neovisni operator transporta samostalno odlučuje, nezavisno od vertikalno integriranog subjekta, o sredstvima nužnim za vođenje plinskog sustava te za održavanje, razvoj i izgradnju transportnog sustava, kao i o pribavljanju financijskih sredstava na tržištu kapitala, osobito kroz zaduživanja i povećanje kapitala.

(2) Neovisni operator transporta mora postupati na način da osigura raspoloživost sredstava nužnih za pravilno i učinkovito obavljanje djelatnosti transporta plina i za razvoj i održavanje učinkovitog, sigurnog i ekonomičnog transportnog sustava.

(3) Poduzeća kćeri vertikalno integriranog poduzeća, koja obavljaju funkcije proizvodnje ili opskrbe, ne smiju biti vlasnici nikakvog izravnog ni neizravnog udjela u operatoru transportnog sustava.

(4) Operator transportnog sustava ne smije biti vlasnik nikakvog izravnog ni neizravnog udjela ni u jednom poduzeću kćeri vertikalno integriranog poduzeća koje obavlja funkcije proizvodnje ili opskrbe, niti primati dividende niti bilo koju drugu financijsku korist od tog poduzeća kćeri.

(5) Sveukupna upravljačka struktura i statut operatora transportnog sustava osiguravaju stvarnu neovisnost operatora transportnog sustava u skladu s ovim člankom.

(6) Vertikalno integrirano poduzeće ne smije određivati, ni izravno ni neizravno, konkurentsko ponašanje operatora transportnog sustava u vezi sa svakodnevnim djelatnostima operatora transportnog sustava i upravljanje transportnim sustavom, ni u vezi s djelatnostima nužnim za pripremu desetogodišnjeg plana razvoja transportnog sustava u skladu s člankom 28. ovoga Zakona.

(7) Svi komercijalni i financijski odnosi između vertikalno integriranog subjekta, odnosno društava koja na bilo koji način kontrolira vertikalno integrirani subjekt i neovisnog operatora transporta,

uključujući zajmove koje neovisni operator transporta daje vertikalno integriranom subjektu, moraju biti u skladu s tržišnim uvjetima.

(8) Neovisni operator transporta vodi detaljnu evidenciju o predmetnim komercijalnim i financijskim odnosima i dostavlja je Agenciji na njezin zahtjev.

(9) Neovisni operator transporta dostavlja Agenciji na suglasnost sve komercijalne i financijske sporazume s vertikalno integriranim subjektom, odnosno društvima koja na bilo koji način kontrolira vertikalno integrirani subjekt.

(10) Agencija će, po provjeri tržišno usmjerenih i nepristranih uvjeta, u roku od četiri tjedna od dana primitka sporazuma dati ili uskratiti suglasnost.

(11) Ako Agencija u roku iz stavka 10. ovoga članka ne obavijesti neovisnog operatora transporta o svojoj odluci, smatra se da je dala suglasnost na traženi sporazum.

(12) Neovisni operator transporta obavještava Agenciju o financijskim sredstvima iz stavka 2. ovoga članka koja ima na raspolaganju za buduće investicijske projekte i/ili za zamjenu postojeće imovine.

(13) Vertikalno integrirani subjekt neće obavljati aktivnosti kojima ometa ili utječe na izvršavanje obveza neovisnog operatora transporta utvrđenih ovim Zakonom niti će od neovisnog operatora transporta tražiti da zahtijeva dopuštenje od vertikalno integriranog subjekta u izvršavanju takvih obveza.

Neovisnost osoblja i članova uprave

Članak 21.

(1) O imenovanju članova uprave neovisnog operatora transporta, prestanku i obnavljanju njihova mandata, radnim uvjetima, uključujući naknadu i ostala materijalna prava članova uprave, u skladu s propisom kojim se uređuju trgovačka društva odlučuje nadzorni odbor neovisnog operatora transporta iz članka 22. ovoga Zakona.

(2) Članovi uprave neovisnog operatora transporta moraju biti neovisni u svom radu i postupanju. Njihova se neovisnost osigurava na način da:

1. ne zauzimaju niti jedan drugi profesionalni položaj niti, izravno ili posredno, obnašaju neku dužnost, imaju neke obveze, poslovni udio ili poslovne odnose s drugim dijelovima vertikalno integriranog subjekta ili njegovih većinskih dioničara
2. u razdoblju od tri godine prije njihova imenovanja u neovisnom operatoru transporta ne zauzimaju nikakav profesionalan položaj niti, izravno ili posredno, obnašaju neku dužnost, imaju neke obveze, poslovni udio ili poslovne odnose s vertikalno integriranim subjektom ili nekim njegovim dijelom ili njegovim većinskim dioničarima, osim s operatorom transportnog sustava. Ovaj rok se primjenjuje na imenovanja nakon 3. ožujka 2012.
3. nakon prekida njihova ugovornog odnosa kod operatora transportnog sustava ne zauzimaju nikakav profesionalni položaj niti obnašaju neku dužnost, imaju poslovni udio ili poslovne odnose s drugim dijelovima vertikalno integriranog subjekta, kao ni s njegovim većinskim vlasnikom u razdoblju od najmanje četiri godine

4. nemaju poslovne udjele niti ostvaruju neku drugu izravnu ili posrednu financijsku korist od bilo kojeg dijela vertikalno integriranog subjekta. Njihova naknada za rad ne ovisi o aktivnostima ili poslovnim rezultatima vertikalno integriranog subjekta.

(3) Neovisni operator transporta mora bez odgađanja dostaviti Agenciji prijedlog imenovanja članova uprave koje predlaže nadzorni odbor iz članka 22. ovoga Zakona te uvjete njihova ugovora s društvom, a osobito uvjete koji se odnose na sklapanje, trajanje i prestanak odnosno prijevremeni prekid ugovora te materijalna i druga prava. Neovisni operator transporta mora dostaviti Agenciji i razloge za prijevremeni prekid ugovora članova uprave, a koji se mogu primjenjivati u slučaju da Agencija nije uložila prigovor u roku od tri tjedna od primitka razloga za prijevremeni prekid ugovora članova uprave.

(4) U roku od tri tjedna od dana zaprimanja prijedloga iz stavka 3. ovoga članka Agencija može osporiti prijedlog odluke o imenovanju, odnosno uvjete ugovora sa članovima uprave ako:

1. postoji sumnja u profesionalnu neovisnost članova uprave u smislu stavka 2. ovoga članka te uvjete zapošljavanja, uključujući plaću i ostala materijalna prava ili
2. u slučaju prijevremenog prekida mandata postoji sumnja u nepropisnost takvog prijevremenog prekida.

(5) Prijevremeni prekid iz stavka 4. točke 2. ovoga članka smatra se nepropisnim onda kada ukazuje na okolnosti prekida koje nisu u skladu s odredbama o neovisnosti u svom radu i postupanju članova uprave u skladu sa stavkom 2. ovoga članka.

(6) Članovi uprave imaju pravo podnijeti prigovor Agenciji u slučaju prijevremenog prekida mandata.

(7) Odredbe iz stavaka 2. i 5. ovoga članka primjenjuju se na odgovarajući način i na osobe zaposlene na rukovodećim mjestima iz područja vođenja plinskog sustava te održavanja, izgradnje i razvoja transportnog sustava, odnosno ostale zaposlene osobe na rukovodećim radnim mjestima koje su na prvoj razini rukovođenja ispod uprave.

Neovisnost nadzornog odbora

Članak 22.

(1) Neovisni operator transporta ima nadzorni odbor imenovan u skladu s odredbama propisa kojima se uređuje područje trgovačkih društava, odnosno uređuju nadležnosti nadzornog odbora za donošenje odluka koje mogu značajno utjecati na vrijednost imovine dioničara/članova društva neovisnog operatora transporta, osobito odluka koje su vezane uz davanje suglasnosti na godišnje i dugoročne financijske planove, razine zaduživanja neovisnog operatora transporta i iznosa dividendi/dobiti koje isplaćuju dioničarima/članovima društva.

(2) Odluke koje se odnose na imenovanje, ponovno imenovanje, uvjete imenovanja, uključujući naknade i druga materijalna prava, te okončanje ugovora s članovima uprave donosi nadzorni odbor. Odluke u nadležnosti nadzornog odbora ne uključuju odluke koje se odnose na svakodnevne aktivnosti operatora transporta i upravljanje transportnim sustavom niti aktivnosti potrebne za izradu desetogodišnjeg plana razvoja transportnog sustava.

(3) Nadzorni odbor sastavljen je od predstavnika vertikalno integriranog subjekta, predstavnika dioničara/članova društva treće strane i predstavnika drugih zainteresiranih strana, kao što su radnici neovisnog operatora transporta.

(4) Odredbe članka 21. stavaka 2., 3. i 4. ovoga Zakona primjenjuju se najmanje na polovinu broja članova nadzornog odbora umanjenog za jedan, a odredba članka 21. stavka 4. točke 2. ovoga Zakona primjenjuje se na sve članove nadzornog odbora.

Program usklađenosti i osoba za praćenje usklađenosti

Članak 23.

(1) Neovisni operator transporta mora donijeti program usklađenosti kojim su pobliže utvrđene mjere kojima se isključuje mogućnost pristranog ponašanja te način praćenja usklađenosti s tim programom. Program usklađenosti utvrđuje posebne obveze zaposlenika vezane uz ispunjenje tih ciljeva. Na program usklađenosti prethodnu suglasnost daje Agencija. Usklađenost s programom neovisno prati osoba za praćenje usklađenosti.

(2) Osobu za praćenje usklađenosti imenuje nadzorni odbor uz prethodnu suglasnost Agencije. Agencija može uskratiti suglasnost na imenovanje osobe za praćenje usklađenosti samo ako nije dovoljno neovisna ili nema odgovarajuće stručne sposobnosti.

(3) Osoba za praćenje usklađenosti može biti fizička ili pravna osoba te se na nju primjenjuju odredbe članka 21. stavaka 1. do 3. ovoga Zakona.

(4) Zadaci osobe za praćenje usklađenosti su:

1. praćenje provedbe programa usklađenosti
2. izrada godišnjeg izvješća, utvrđivanje mjera poduzetih u svrhu provedbe programa usklađenosti i njihovo podnošenje Agenciji
3. podnošenje izvješća nadzornom odboru i izdavanje preporuka vezanih uz program usklađenosti i njegovu provedbu
4. obavješćavanje Agencije o svakoj bitnoj povredi vezanoj uz provedbu programa usklađenosti
5. podnošenje izvješća Agenciji o svim komercijalnim i financijskim odnosima između vertikalno integriranog subjekta i operatora transportnog sustava.

(5) Osoba za praćenje usklađenosti dostavlja Agenciji prijedlog odluka o investicijskom planu ili o pojedinim investicijama u transportni sustav, najkasnije do trenutka kad uprava neovisnog operatora transporta iste dostavi nadzornom odboru.

(6) Ako skupština vertikalno integriranog subjekta ili nadzorni odbor glasovanjem spriječi usvajanje odluke, rezultat čega je sprječavanje ili odgađanje investicija koje se prema desetogodišnjem planu razvoja transportnog sustava moraju izvršiti u sljedeće tri godine, osoba za praćenje usklađenosti o tome izvještava Agenciju koja zatim postupa u skladu s odredbama ovoga Zakona.

(7) Na uvjete koji uređuju mandat ili zapošljavanje osobe za praćenje usklađenosti, uključujući i trajanje mandata ili radnog odnosa, suglasnost daje Agencija.

(8) Uvjeti iz stavka 7. ovoga članka moraju osigurati neovisnost osobe za praćenje usklađenosti, uključujući osiguranje svih potrebnih sredstava za ispunjavanje njegovih zadataka.

(9) Tijekom svog mandata ili zaposlenja osoba za praćenje usklađenosti ne može zauzimati niti jedan drugi profesionalni položaj niti, izravno ili posredno, obnašati neku dužnost ili imati poslovni udio u ili s nekim drugim dijelom vertikalno integriranog subjekta ili njegovim većinskim dioničarima.

(10) Osoba za praćenje usklađenosti redovito podnosi usmena ili pisana izvješća Agenciji i ima pravo redovito izvještavati, usmeno ili pisanim putem, nadzorni odbor neovisnog operatora transporta.

(11) Osoba za praćenje usklađenosti može prisustvovati svim sastancima rukovodećeg osoblja ili uprave neovisnog operatora transporta te sastancima nadzornog odbora i skupštine i dužnost je ovih tijela obavijestiti tu osobu o zakazanim sastancima te joj dostaviti potrebne materijale za sjednicu.

(12) Osoba za praćenje usklađenosti prisustvuje svim sastancima na kojima se razmatraju sljedeća pitanja:

1. uvjeti pristupa i korištenja transportnog sustava, osobito oni koji se odnose na cijene za korištenje transportnog sustava, usluge vezane uz pristup i korištenje transportnog sustava, dodjelu transportnog kapaciteta i upravljanje zagušenjem, transparentnost, uravnoteženje i sekundarna tržišta
2. projekti u tijeku vezani uz vođenje plinskog sustava te održavanje i razvoj transportnog sustava, uključujući investicije u prekogranične vodove i priključke, ili
3. kupnja ili prodaja plina potrebne za rad plinskog sustava i transportnog sustava, uključujući pomoćne usluge, usluge sustava i usluge uravnoteženja.

(13) Osoba za praćenje usklađenosti prati usklađenost rada neovisnog operatora transporta s odredbama koje uređuju povjerljivost neovisnog operatora transporta i vlasnika transportnog sustava.

(14) Osoba za praćenje usklađenosti ima pristup svim bitnim podacima i uredima neovisnog operatora transporta te svim informacijama koje su mu potrebne za izvršenje njegovih zadataka.

(15) Osoba za praćenje usklađenosti ima pristup uredima neovisnog operatora transporta bez prethodne najave.

(16) Uz prethodnu suglasnost Agencije nadzorni odbor može razriješiti dužnosti osobu za praćenje usklađenosti.

(17) Agencija je ovlaštena zahtijevati razrješenje osobe za praćenje usklađenosti zbog razloga nedostatne neovisnosti u radu ili nedostatnih stručnih sposobnosti.

(18) Glede zaštite sigurnosti radnog mjesta, osoba za praćenje usklađenosti tijekom svojeg namještenja, ako je zaposlenik neovisnog operatora transporta, uživa prava sukladno odredbama propisa kojima se uređuje područje zaštite sindikalnog povjerenika.

Certifikacija i određivanje operatora transportnog sustava

Članak 24.

(1) Agencija neprekidno provodi nadzor nad ispunjavanjem uvjeta o razdvajanju operatora transportnog sustava propisanih ovim Zakonom te provodi postupak certifikacije operatora transportnog sustava.

(2) Agencija će izdati certifikat operatoru transportnog sustava kao:

1. vlasnički razdvojenom operatoru transportnog sustava sukladno članku 15. ovoga Zakona ili
2. neovisnom operatoru sustava sukladno odredbama članka 16. do 18. ovoga Zakona ili
3. neovisnom operatoru transporta sukladno odredbama članka 19. do 23. ovoga Zakona.

(3) Postupak certifikacije operatora transportnog sustava provodi se:

1. na zahtjev operatora transportnog sustava u skladu sa stavkom 3. točkom 1. ovoga članka ili
2. po službenoj dužnosti Agencije kada:
  - operator transportnog sustava ne postavlja zahtjev za certificiranjem u skladu sa stavkom 3. točkom 1. ovoga članka ili
  - Agencija dobije saznanja o planiranim izmjenama koje predstavljaju potrebu za novim vrednovanjem certificiranja ili koje mogu dovesti ili su dovele do povrede propisa o razdvajanju
3. u skladu s uputama Europske komisije.

(4) Na postupak certifikacije primjenjuju se na odgovarajući način odredbe Uredbe (EZ) br. 715/2009.

(5) Operator transportnog sustava dužan je bez odgađanja:

1. podnijeti zahtjev za certificiranjem ako još nije certificiran i
2. obavijestiti Agenciju o svim planiranim transakcijama koje mogu zahtijevati ponovno vrednovanje certificiranja.

(6) Operator transportnog sustava mora Agenciji dostaviti svoje podatke, u prilogu zahtjeva za certifikaciju, kao i na zahtjev Agencije, sve dokumente potrebne za certifikaciju.

(7) Agencija će dostaviti na mišljenje Europskoj komisiji obrazloženi nacrt certifikata u roku od četiri mjeseca od pokretanja postupka certifikacije operatora transportnog sustava, odnosno od dostavljanja dokumenata od strane operatora transportnog sustava.

(8) Agencija će u postupku certifikacije sukladno stavku 2. točkama 1. i 3. ovoga članka u što većoj mjeri uzeti u obzir mišljenje Europske komisije.

(9) U slučaju odstupanja od mišljenja Europske komisije Agencija je dužna dostaviti pisanim putem obrazloženje.

(10) Agencija mora po zaprimanju mišljenja Europske komisije u roku od dva mjeseca odlučiti o zahtjevu za certifikacijom. Ako je to potrebno za postizanje svrhe ovoga Zakona, certifikat se može dati uz propisivanje određenih obveza i uvjeta.

(11) Iznimno od odredbe stavka 8. ovoga članka, pri certificiranju u skladu s odredbom stavka 1. točke 2. ovoga članka Agencija je obvezna uvažiti mišljenje Europske komisije.

(12) Agencija vodi službenu evidenciju o svim kontaktima ostvarenim s Europskom komisijom u okviru postupka certifikacije operatora transportnog sustava.

(13) Službena evidencija daje se na uvid subjektu koji traži izdavanje certifikata te Ministarstvu.

(14) Izdani certifikat zajedno s obrazloženjem javno se objavljuje, pri čemu dijelove koji sadržavaju komercijalno osjetljive informacije treba izvesti kao nečitljive.

(15) Mišljenje Europske komisije iz stavka 8. ovoga članka objavljuje se na mrežnoj stranici Agencije, ako u obrazloženju odluke nije drugačije određeno te je Agencija obvezna komercijalno osjetljive informacije držati u tajnosti.

(16) Operator transportnog sustava i energetske subjekti koji obavljaju djelatnost proizvodnje prirodnog plina, trgovine plinom ili opskrbe plinom obvezni su bez odgađanja dostavljati na zahtjev Agenciji i Europskoj komisiji sve podatke i informacije mjerodavne za ispunjavanje njihovih zadaća u skladu s odredbama ovoga članka.

(17) Nakon okončanja postupka certifikacije Agencija rješenjem određuje operatora transportnog sustava sukladno stavku 1. ovoga članka te o tome bez odgađanja obavještava Europsku komisiju.

(18) Na određivanje neovisnog operatora sustava, sukladno odredbi stavka 2. točke 2. ovoga članka, prethodnu suglasnost daje Europska komisija.

(19) Ako Agencija u provođenju nadzora utvrdi da su zbog povrede odredbi o razdvajanju prestali postojati uvjeti temeljem kojih je izdan certifikat, donijet će rješenje kojim se ukida izdani certifikat.

(20) Rješenje kojim se izdaje, odnosno ukida certifikat operatoru transportnog sustava objavljuje se na mrežnoj stranici Agencije, u »Narodnim novinama« te u Službenom listu Europske unije.

Postupak certifikacije operatora transportnog sustava u odnosu na treće države

Članak 25.

(1) Na postupak certifikacije započet temeljem zahtjeva za certificiranjem koji podnosi vlasnik transportnog sustava ili operator transportnog sustava kojeg kontrolira osoba ili osobe iz treće države ili trećih država primjenjuju se na odgovarajući način odredbe članka 24. ovoga Zakona uz odstupanja navedena u ovom članku.

(2) Agencija bez odgađanja obavještava Ministarstvo i Europsku komisiju te dostavlja prijedlog svoje odluke o:

1. zahtjevu za certificiranjem od strane vlasnika transportnog sustava ili operatora transportnog sustava kojeg kontrolira osoba ili osobe iz treće države ili trećih država i
2. svim okolnostima koje bi mogle imati za posljedicu da osoba ili osobe iz treće države ili trećih država preuzmu kontrolu nad transportnim sustavom ili operatorom transportnog sustava.

(3) Ako Europska komisija ne dostavi svoje mišljenje u roku od dva mjeseca ili ako Europska komisija zatraži mišljenje Agencije za suradnju energetske regulatora, odnosno zainteresiranih strana, u tom se slučaju takav rok može produžiti za najduže dva mjeseca, smatra se da Europska komisija nema primjedbi na preliminarnu odluku Agencije.

(4) Ministarstvo utvrđuje ugrožava li izdavanje certifikata od strane Agencije sigurnost opskrbe energijom Republike Hrvatske i Europske unije te svoje stajalište dostavlja Agenciji u roku od 60 dana od dana dostavljanja obavijesti Agencije. U razmatranju ovog pitanja Ministarstvo uzima u obzir sljedeće:

1. prava i obveze Europske unije prema toj trećoj državi koje proizlaze iz međunarodnog prava, uključujući sve sporazume sklopljene s jednom ili više trećih država u kojima je Europska unija jedna od strana i koji se tiču pitanja sigurnosti opskrbe energijom, u skladu s međunarodno preuzetim obvezama Republike Hrvatske
2. prava i obveze Republike Hrvatske prema toj trećoj državi koje proizlaze iz sporazuma koji je s njom sklopila u onoj mjeri u kojoj su u skladu s pravom Europske unije i
3. ostale specifičnosti i okolnosti slučaja i treće države.

(5) Agencija izdaje certifikat operatoru transportnog sustava u odnosu na treće države u roku od 60 dana od roka iz stavka 3. ovoga članka pri čemu mora uzeti u obzir stajalište Ministarstva.

(6) Protiv rješenja iz stavka 5. ovoga članka operator transportnog sustava u odnosu na treće države može pokrenuti upravni spor.

Određivanje operatora transportnog sustava

Članak 26.

(1) Operator transportnog sustava je pravna ili fizička osoba koja je ishodila certifikat i dozvolu za obavljanje energetske djelatnosti transporta plina.

(2) Agencija je dužna o izdavanju certifikata i dozvole za obavljanje energetske djelatnosti transporta plina bez odgađanja obavijestiti Europsku komisiju.

Dužnosti operatora transportnog sustava

Članak 27.

Operator transportnog sustava dužan je:

1. voditi, održavati i razvijati siguran, pouzdan i učinkovit transportni sustav
2. osigurati tehničke preduvjete, pod ekonomski optimalnim uvjetima, za prihvatanje u transportni sustav plina proizvedenog na teritoriju Republike Hrvatske i plina koji se uvozi iz različitih izvora i pravaca te za tranzit plina
3. izraditi i dostaviti na suglasnost Agenciji pravila za upravljanje zagušenjima, uključujući i pravila za raspodjelu kapaciteta transportnog sustava, a koja su sastavni dio akta iz članka 90. ovoga Zakona te ih na zahtjev Agencije izmijeniti

4. priključiti na transportni sustav građevinu pravne i fizičke osobe koja ispunjava uvjete propisane ovim Zakonom, a posebice aktom iz članka 90. ovoga Zakona, metodologijom iz članka 94. stavka 2. ovoga Zakona te koja je izgrađena na temelju građevinske dozvole ili drugog odgovarajućeg akta na temelju kojeg se može graditi građevina
5. uspostaviti i osigurati rad dispečerskog centra za vođenje transportnog sustava, sustava mjerenja i sustava za praćenje parametara kvalitete plina i pouzdanosti isporuke plina, upravljanje zagušenjima i uravnoteženje transportnog sustava
6. transportirati plin na temelju sklopljenih ugovora
7. pisanim putem obavijestiti Agenciju da korisnik transportnog sustava u razdoblju od tri uzastopna mjeseca nije pravodobno ispunio obveze prema operatoru transportnog sustava
8. pisanim putem obavijestiti Agenciju o opskrbljivaču u poteškoćama koji nije podmirio dospjele novčane obveze u razdoblju od najmanje 60 dana prema operatoru transportnog sustava
9. nabavljati plin za potrebe obavljanja svoje osnovne djelatnosti, optimalnog vođenja transportnog sustava, vlastite potrošnje, pogonske potrošnje tehnoloških objekata, nadoknade gubitaka plina u transportnom sustavu prilikom izvođenja radova na sustavu i nadoknade pogonskih gubitaka u skladu s ovim Zakonom i aktom iz članka 90. ovoga Zakona na transparentan i nediskriminirajući način te na tržišnim principima
10. održavati parametre kvalitete plina, pružati kvalitetu usluge i održavati pouzdanost transport plina u skladu s aktom iz članka 95. ovoga Zakona
11. na razini transportnog sustava osigurati mjerenje količina plina i očitavanje mjernih uređaja u skladu s aktom iz članka 90. ovoga Zakona
12. uravnoteživati transportni sustav u skladu s aktima iz članaka 89. i 90. ovoga Zakona i Uredbom (EU) br. 312/2014
13. osigurati objektivne, jednake i transparentne uvjete pristupa transportnom sustavu, u skladu s ovim Zakonom te aktima iz članaka 89. i 90. ovoga Zakona
14. izraditi desetogodišnji plan razvoja transportnog sustava, pri čemu planirane investicije u izgradnju i rekonstrukciju transportnog sustava trebaju biti tehnički opravdane i ekonomski efikasne te osiguravati odgovarajući stupanj sigurnosti opskrbe plinom
15. do 31. ožujka tekuće godine dostaviti Agenciji izvješće o ostvarenim investicijama u izgradnju i rekonstrukciju transportnog sustava u prethodnoj godini
16. izraditi i do 1. ožujka tekuće godine dostaviti Agenciji godišnje izvješće operatora transportnog sustava za prethodnu godinu, a koje mora sadržavati izvješće o pouzdanosti, sigurnosti i učinkovitosti transportnog sustava, kvaliteti plina, kvaliteti usluge, pouzdanosti isporuke plina, tehničkim karakteristikama sustava, korištenju kapaciteta transportnog sustava, održavanju opreme sustava te ispunjavanju ostalih dužnosti i ostvarivanju prava iz ovoga Zakona
17. sudionicima na tržištu plina davati informacije u skladu s aktima iz članaka 89., 90., 91., 92. i 93. ovoga Zakona
18. sudionicima na tržištu plina čija je oprema izravno priključena na transportni sustav davati propisane informacije o opsegu, danu i trajanju obustave transporta plina i očekivanom smanjenju kapaciteta transportnog sustava, sukladno aktu iz članka 90. ovoga Zakona

19. davati propisane informacije o investicijskim projektima vezanim uz transportni sustav te o planiranom izlasku iz pogona određenih objekata transportnog sustava
20. osigurati zaštitu povjerljivosti podataka koje je saznao u obavljanju djelatnosti, sukladno članku 11. ovoga Zakona
21. sudjelovati u postupku promjene opskrbljivača plinom za kupca koji je priključen na transportni sustav sukladno aktu iz članka 95. ovoga Zakona
22. operatoru tržišta plina dostavljati i ažurirati podatke o obračunskim mjernim mjestima krajnjih kupaca priključenih na transportni sustav za potrebe registra obračunskih mjernih mjesta sukladno članku 95. ovoga Zakona
23. voditi evidenciju svih mjesta predaje plina u transportni sustav i preuzimanja plina iz transportnog sustava, uključujući evidenciju kojem opskrbljivaču pripada krajnji kupac, o pripadnosti opskrbljivača plinom i trgovaca plinom bilančnoj skupini
24. izgraditi međudržavne spojne plinovode ili po potrebi povećati raspoloživi kapacitet postojećih međudržavnih spojnih plinovoda, radi integracije s transportnim sustavom država članica Europske unije i trećih država, uzimajući u obzir ekonomski razumne i tehnički izvodive zahtjeve za dodatnim kapacitetom, uvažavajući sigurnost opskrbe plinom
25. surađivati i razmjenjivati informacije s institucijama uspostavljenim u Europskoj uniji koje na temelju međunarodnog ugovora imaju pravo i obvezu praćenja planova razvoja transportnog sustava, korištenja i razvoja međudržavnih spojnih plinovoda i suradnje unutar jedne ili više regija
26. uzeti u obzir mišljenja i preporuke te provoditi odluke institucija uspostavljenih u Europskoj uniji koje imaju pravo i obvezu obavljanja zadaća povezanih s dužnostima operatora transportnog sustava na temelju međunarodnih ugovora
27. prilikom donošenja desetogodišnjeg plana razvoja transportnog sustava definirati ciljeve i terminski plan provedbe mjera za povećanje energetske učinkovitosti plinskog transportnog sustava, što uključuje planiranje iznosa godišnje energetske uštede
28. primijeniti iznose tarifnih stavki za transport plina na temelju odluke i metodologije koju donosi Agencija, u skladu s odredbama propisa kojima se uređuje energija i regulacija energetske djelatnosti te ih na primjeren način javno objaviti, i to najmanje sedam dana prije početka primjene
29. primijeniti cijene nestandardnih usluga operatora transportnog sustava na temelju metodologije i odluke koju donosi Agencija, u skladu s odredbama propisa kojima se uređuje energija i regulacija energetske djelatnosti, te ih na primjeren način javno objaviti, i to najmanje sedam dana prije početka primjene
30. sudjelovati u aktivnostima Europskog udruženja operatora plinskih transportnih sustava (ENTSO-G) na temelju međunarodnih ugovora
31. surađivati s operatorima transportnih sustava na regionalnoj razini u svrhu raspodjele kapaciteta i provjere sigurnosti mreže, na temelju međunarodno preuzetih obveza Republike Hrvatske
32. voditi računa o energetske učinkovitosti te zaštititi prirode i okoliša

33. izvršavati zahtjeve za transparentnošću u okviru obavljanja svoje energetske djelatnosti utvrđene Uredbom (EZ) br. 715/2009, Uredbom (EU) br. 312/2014 i Uredbom (EU) br. 2015/703
34. primijeniti standardizirani mehanizam raspodjele kapaciteta transportnog sustava i provoditi postupak za prošireni kapacitet u skladu s Uredbom (EU) br. 2017/459 i aktom iz članka 90. ovoga Zakona
35. primijeniti pravila interoperabilnosti i razmjene podataka, kao i usklađena pravila rada transportnih sustava za plin, sukladno Uredbi (EU) br. 2015/703
36. primijeniti pravila o usklađenim strukturama transportnih tarifa za plin sukladno Uredbi (EU) br. 2017/460.

Članak 28.

(1) Operator transportnog sustava dužan je izraditi desetogodišnji plan razvoja transportnog sustava iz članka 27. točke 14. ovoga Zakona u skladu sa Strategijom energetskog razvoja i Programom provedbe Strategije energetskog razvoja te ga dostaviti Agenciji na odobrenje uz zahtjev za određivanje, odnosno promjenu iznosa tarifnih stavki za transport plina, sukladno metodologiji iz članka 94. stavka 1. podstavka 1. ovoga Zakona.

(2) Desetogodišnji plan se izrađuje za razdoblje koje započinje s godinom koja slijedi godinu u kojoj je plan dostavljen na odobrenje.

(3) Desetogodišnjim planom razvoja transportnog sustava posebno se:

- planiraju učinkovite mjere koje jamče dostatnost transportnog sustava i sigurnost opskrbe
- ukazuje sudionicima na tržištu plina na glavnu transportnu infrastrukturu koju treba izgraditi ili proširiti u regulatornom razdoblju
- obuhvaćaju investicije o kojima je već donesena odluka i utvrđuju nove investicije koje treba realizirati u regulatornom razdoblju
- daje vremenski okvir realizacije za sve investicijske projekte
- daje desetogodišnja projekcija razvoja transportnog sustava.

(4) Desetogodišnji plan razvoja transportnog sustava osobito treba sadržavati sljedeće:

- plan investicija u izgradnju i rekonstrukciju transportnog sustava, uključujući plan stavljanja u uporabu plinovoda i ostalih objekata transportnog sustava, u naturalnim i financijskim pokazateljima
- studiju opravdanosti planiranih investicija i izvore financiranja, uključujući projekciju ponude i potražnje za plinom u Republici Hrvatskoj, potražnju kapaciteta transportnog sustava za potrebe tranzita plina, pri čemu treba uzeti u obzir planove o razvoju plinskog proizvodnog sustava, sustava skladišta plina, plinskih distribucijskih sustava i terminala UPP-a
- analize i podloge na kojima se zasniva desetogodišnja projekcija razvoja transportnog sustava.

(5) Agencija pri odobravanju desetogodišnjeg plana razvoja transportnog sustava:

- provjerava usklađenost desetogodišnjeg plana razvoja transportnog sustava sa Strategijom energetskeg razvoja i Programom provedbe Strategije energetskeg razvoja, pri čemu se može savjetovati s Ministarstvom
- provjerava usklađenost desetogodišnjeg plana razvoja transportnog sustava s neobvezujućim desetogodišnjim planom razvoja transportnog sustava Europske unije prema Uredbi (EZ) br. 715/2009, pri čemu se Agencija može savjetovati s Agencijom za suradnju energetskeg regulatora
- savjetuje se sa svim postojećim ili potencijalnim korisnicima transportnog sustava o desetogodišnjem planu razvoja transportnog sustava kroz javnu raspravu koja traje 15 dana, pri čemu od potencijalnih korisnika transportnog sustava može zatražiti odgovarajuće dokaze, te provjerava pokriva li desetogodišnji plan razvoja transportnog sustava sve investicijske potrebe prepoznate tijekom savjetodavnog postupka
- može zahtijevati od operatora transportnog sustava izmjenu i dopunu desetogodišnjeg plana razvoja transportnog sustava.

(6) Agencija na temelju odobrenog plana razvoja transportnog sustava objavljuje na mrežnoj stranici podatke o infrastrukturi koju treba izgraditi u regulatornom razdoblju, s desetogodišnjom projekcijom razvoja transportnog sustava.

(7) Agencija na temelju izvješća o ostvarenim investicijama u izgradnju i rekonstrukciju transportnog sustava u prethodnoj godini iz članka 27. točke 15. ovoga Zakona provjerava je li operator transportnog sustava realizirao pojedine investicije unutar tri godine od godine za koju su one odobrene, u skladu s odobrenim desetogodišnjim planom razvoja transportnog sustava.

(8) Ako su investicije iz stavka 7. ovoga članka još uvijek relevantne na osnovi najnovijeg desetogodišnjeg plana razvoja transportnog sustava, odnosno ako za njihovo neostvarenje ne postoje opravdani razlozi, Agencija može poduzimati najmanje jednu od sljedećih mjera kako bi osigurala realizaciju odobrenih investicija:

- zahtijevati od operatora transportnog sustava realizaciju predmetnih investicija
- organizirati natječajni postupak otvoren za sve ulagače zainteresirane za predmetne investicije ili
- obvezati operatora transportnog sustava da prihvati povećanje kapitala za financiranje potrebnih investicija i dozvoli neovisnim ulagačima doprinos u kapitalu.

(9) Ako Agencija iskoristi svoje ovlasti iz stavka 8. podstavka 2. ovoga članka, može obvezati operatora transportnog sustava na izbor jedne ili više sljedećih mogućnosti:

1. financiranje od bilo koje treće strane
2. izgradnja od bilo koje treće strane
3. samostalna izgradnja novih predmetnih objekata ili
4. samostalno upravljanje novim predmetnim objektima.

(10) U slučaju iz stavka 9. ovoga članka operator transportnog sustava osigurava ulagačima sve informacije potrebne za realizaciju investicija, priključuje nove objekte na transportni sustav i

općenito čini sve potrebne radnje u svrhu olakšanja provedbe predmetnih investicijskih projekata. Pri tome Agencija daje prethodnu suglasnost na relevantne financijske aranžmane.

(11) U slučaju kada Agencija postupi na temelju ovlaštenja iz stavka 8. podstavka 1. ovoga članka, troškovi predmetnih investicija smatraju se opravdanim troškovima u skladu s metodologijom iz članka 94. stavka 1. podstavka 1. ovoga Zakona.

Prava operatora transportnog sustava

Članak 29.

Operator transportnog sustava ima pravo:

1. odbiti pristup transportnom sustavu pod uvjetima iz članka 81. ovoga Zakona
2. kupovati i prodavati plin radi obavljanja svoje osnovne djelatnosti, optimalnog vođenja transportnog sustava, vlastite potrošnje, pogonske potrošnje tehnoloških objekata, nadoknade gubitaka plina u transportnom sustavu prilikom izvođenja radova na sustavu i nadoknade pogonskih gubitaka u skladu s ovim Zakonom i aktom iz članka 90. ovoga Zakona
3. preuzimati iz transportnog sustava plin za potrebe obavljanja svoje osnovne djelatnosti, optimalnog vođenja transportnog sustava, pogonske potrošnje tehnoloških objekata, nadoknade gubitaka plina u transportnom sustavu prilikom izvođenja radova na sustavu i nadoknade pogonskih gubitaka u skladu s ovim Zakonom i aktom iz članka 90. ovoga Zakona
4. uspostaviti i osigurati rad vlastite elektroničke komunikacijske mreže za nadzor, mjerenje i automatizaciju transportnog sustava
5. ograničiti ili prekinuti ugovoreni transport plina:
  - a) u slučaju izravne ugroženosti života i zdravlja ljudi ili imovine te radi otklanjanja takvih opasnosti
  - b) radi planiranog održavanja ili rekonstrukcije transportnog sustava
  - c) radi otklanjanja kvarova na transportnom sustavu
  - d) kada korisnik preuzima plin na način koji bi mogao ugroziti život i zdravlje ljudi ili imovinu
  - e) u slučaju neovlaštene potrošnje plina
  - f) u slučajevima kada se korisnik ne pridržava svojih ugovornih obveza
  - g) po nalogu opskrbljivača plinom ili trgovca plinom, pri čemu ograničenje ili prekid ne može započeti u petak, subotu ili nedjelju, na državni praznik ili dan prije praznika
6. prilagoditi duljinu trajanja rada zaposlenika dispečerskog centra, službe za hitne intervencije i ostalih vezanih službi koja, radi sigurnog, pouzdanog i učinkovitog vođenja transportnog sustava, može biti dulja od osam sati u razdoblju od dvadeset i četiri sata, uz uvjet da se tim zaposlenicima kolektivnim ugovorom osigura odgovarajući zamjenski odmor u skladu s posebnim propisima
7. provoditi postupak odabira pružatelja usluge uravnoteženja u skladu s aktom iz članka 90. ovoga Zakona i Uredbom (EU) br. 312/2014.

V. OPERATOR SUSTAVA SKLADIŠTA PLINA

Dužnosti operatora sustava skladišta plina

Članak 30.

Operator sustava skladišta plina je dužan:

1. voditi, održavati i razvijati siguran, pouzdan i učinkovit sustav skladišta plina
2. osigurati korisnicima sustava skladišta plina kvalitetu plina, kvalitetu usluge i pouzdanost isporuke u skladu s aktom iz članka 95. ovoga Zakona
3. uspostaviti i osigurati rad upravljačkog centra za operativno vođenje sustava skladišta plina i sustava mjerenja ulaznih i izlaznih tokova te parametara kvalitete plina i pouzdanosti isporuke plina
4. do 15. studenoga tekuće godine Ministarstvu dostaviti obavijest o zalihama plina korisnika sustava skladišta plina na dan 1. studenoga
5. skladištiti plin na temelju sklopljenih ugovora
6. pisanim putem obavijestiti Agenciju da korisnik sustava skladišta plina u razdoblju od tri uzastopna mjeseca nije pravodobno ispunio obveze prema operatoru sustava skladišta plina
7. pisanim putem obavijestiti Agenciju o opskrbljivaču u poteškoćama koji nije podmirio dospelje novčane obveze u razdoblju od najmanje 60 dana prema operatoru sustava skladišta plina
8. osigurati objektivne, jednake i transparentne uvjete pristupa sustavu skladišta plina, u skladu s ovim Zakonom, a posebice s aktima iz članaka 89. i 92. ovoga Zakona
9. nabavljati plin za potrebe optimalnog vođenja sustava skladišta plina, vlastite potrošnje, pogonske potrošnje tehnoloških objekata, nadoknade gubitaka plina u sustavu skladišta plina prilikom izvođenja radova na sustavu i nadoknade pogonskih gubitaka te radi održavanja osnovne mase plina u sustavu skladišta plina u skladu s ovim Zakonom i aktom iz članka 92. ovoga Zakona na transparentan i nediskriminirajući način te na tržišnim principima
10. izraditi plan razvoja sustava skladišta plina, pri čemu planirane investicije u izgradnju i rekonstrukciju sustava skladišta plina trebaju biti tehnički opravdane i ekonomski održive te osiguravati odgovarajući stupanj sigurnosti opskrbe plinom
11. do 30. travnja tekuće godine dostaviti Agenciji izvješće o ostvarenim investicijama u izgradnju i rekonstrukciju sustava skladišta plina u prethodnoj godini
12. izraditi i do 1. ožujka tekuće godine dostaviti Agenciji godišnje izvješće operatora sustava skladišta plina za prethodnu godinu, a koje mora sadržavati izvješće o pouzdanosti, sigurnosti i učinkovitosti sustava skladišta plina, kvaliteti plina, kvaliteti usluge, pouzdanosti isporuke plina, tehničkim karakteristikama sustava, korištenju kapaciteta sustava skladišta plina, održavanju opreme sustava te ispunjavanju ostalih dužnosti i korištenju prava iz ovoga Zakona

13. sudionicima na tržištu plina davati informacije u skladu s aktima iz članaka 89., 90., 91. i 92. ovoga Zakona
14. davati propisane informacije o investicijskim projektima vezanim uz sustav skladišta plina te o planiranom izlasku iz pogona određenih objekata sustava skladišta plina
15. primijeniti iznose tarifnih stavki za skladištenje plina na temelju odluke i metodologije koju donosi Agencija, u skladu s odredbama propisa kojima se uređuje energija i regulacija energetske djelatnosti te ih na primjeren način javno objaviti, i to najmanje sedam dana prije početka primjene
16. primijeniti cijene nestandardnih usluga operatora sustava skladišta plina na temelju metodologije i odluke koju donosi Agencija, u skladu s odredbama propisa kojima se uređuje energija i regulacija energetske djelatnosti, te ih na primjeren način javno objaviti, i to najmanje sedam dana prije početka primjene
17. pružati pozornost energetske učinkovitosti te zaštititi prirodu i okoliša
18. osigurati zaštitu povjerljivosti podataka koje je saznao u obavljanju djelatnosti, sukladno članku 11. ovoga Zakona
19. izvršavati zahtjeve za transparentnošću u okviru obavljanja svoje energetske djelatnosti utvrđene Uredbom (EZ) br. 715/2009
20. najkasnije do 1. veljače tekuće godine dostaviti operatoru transportnog sustava plan razvoja kapaciteta sustava skladišta za desetogodišnje razdoblje koje započinje s godinom koja slijedi
21. do 15. srpnja tekuće godine dostaviti Ministarstvu obavijest o ugovorenim skladišnim kapacitetima u Republici Hrvatskoj sukladno podzakonskom propisu o kriterijima za stjecanje statusa zaštićenog kupca u uvjetima kriznih stanja u opskrbi plinom.

Članak 31.

(1) Operator sustava skladišta plina dužan je izraditi plan razvoja sustava skladišta plina iz članka 30. točke 10. ovoga Zakona u skladu sa Strategijom energetske djelatnosti i Programom provedbe Strategije energetske djelatnosti.

(2) Planom razvoja sustava skladišta plina posebno se:

- ukazuje sudionicima na tržištu plina na infrastrukturu sustava skladišta plina koju treba izgraditi ili proširiti u regulatornom razdoblju
- obuhvaćaju investicije o kojima je već donesena odluka i utvrđuju nove investicije koje treba realizirati u regulatornom razdoblju
- daje vremenski okvir realizacije za sve investicijske projekte
- daje desetogodišnja projekcija razvoja sustava skladišta plina.

(3) Plan razvoja sustava skladišta plina osobito treba sadržavati sljedeće:

- plan investicija u izgradnju i rekonstrukciju sustava skladišta plina, uključujući plan stavljanja u uporabu objekata sustava skladišta plina, u naturalnim i financijskim pokazateljima

- studiju opravdanosti planiranih investicija, uključujući projekciju potrebe za kapacitetima sustava skladišta plina u Republici Hrvatskoj, kao i pretpostavke o potrebama za kapacitetima sustava skladišta plina u regiji te izvore financiranja planiranih investicija.

(4) Plan razvoja sustava skladišta plina izrađuje se za regulatorno razdoblje, s desetogodišnjom projekcijom razvoja sustava skladišta plina, sukladno metodologiji iz članka 94. stavka 1. podstavka 3. ovoga Zakona, a dostavlja se Agenciji uz zahtjev za utvrđivanje iznosa tarifnih stavki za skladištenje plina.

Prava operatora sustava skladišta plina

Članak 32.

Operator sustava skladišta plina ima pravo:

1. priključiti sustav skladišta plina na transportni sustav u skladu s aktom iz članka 90. ovoga Zakona i metodologijom iz članka 94. stavka 2. ovoga Zakona
2. prodati nepovučeni plin korisnika skladišta u slučaju isteka ili raskida ugovora o skladištenju plina
3. prodati pridobiveni prirodni plin tijekom izvođenja naftno-rudarskih radova, a koji se izvode za vrijeme istraživanja u svrhu skladištenja prirodnog plina i kojima je svrha utvrditi mogućnost i uvjete skladištenja prirodnog plina u geološkim strukturama sukladno propisima kojima se uređuje istraživanje i eksploatacija ugljikovodika
4. pristupa transportnom sustavu prema reguliranim uvjetima propisanim aktom iz članka 90. ovoga Zakona
5. odbiti pristup sustavu skladišta plina pod uvjetima iz članka 81. ovoga Zakona
6. kupovati plin radi optimalnog vođenja sustava skladišta plina, vlastite potrošnje, pogonske potrošnje tehnoloških objekata, nadoknade gubitaka plina u sustavu skladišta plina prilikom izvođenja radova na sustavu i nadoknade pogonskih gubitaka te radi održavanja osnovne mase plina u sustavu skladišta plina u skladu s ovim Zakonom i aktom iz članka 92. ovoga Zakona
7. preuzeti iz sustava skladišta plina plin za potrebe optimalnog vođenja sustava skladišta plina, pogonske potrošnje tehnoloških objekata, nadoknade gubitaka plina u sustavu skladišta plina prilikom izvođenja radova na sustavu i nadoknade pogonskih gubitaka te radi održavanja osnovne mase plina u sustavu skladišta plina u skladu s ovim Zakonom i aktom iz članka 92. ovoga Zakona
8. ograničiti ili privremeno prekinuti ugovoreno skladištenje plina:
  - a) u slučaju izravne ugroženosti života i zdravlja ljudi ili imovine te radi otklanjanja takvih opasnosti
  - b) radi planiranog održavanja ili rekonstrukcije sustava skladišta plina
  - c) radi otklanjanja tehničkih i tehnoloških poremećaja na sustavu skladišta plina
  - d) u slučajevima kad se korisnik ne pridržava svojih ugovornih obveza
9. prilagoditi duljinu trajanja rada zaposlenika upravljačkog centra, službe za hitne intervencije i ostalih vezanih službi koja, radi sigurnog, pouzdanog i učinkovitog vođenja sustava skladišta plina, može biti dulja od osam sati u razdoblju od dvadeset i četiri sata, uz uvjet da se tim

zaposlenicima kolektivnim ugovorom osigura odgovarajući zamjenski odmor u skladu s posebnim propisima.

VI. OPERATOR TERMINALA ZA UPP

Dužnosti operatora terminala za UPP

Članak 33.

(1) Operator terminala za UPP je dužan:

1. voditi, održavati i razvijati siguran, pouzdan i učinkovit terminal za UPP
2. osigurati korisnicima terminala za UPP kvalitetu plina, kvalitetu usluge i pouzdanost isporuke plina propisanu općim uvjetima opskrbe plinom
3. uspostaviti i osigurati rad centra za operativno vođenje terminala za UPP i sustava mjerenja ulaznih i izlaznih tokova te parametara kvalitete plina i pouzdanosti isporuke plina
4. obavljati prihvati i otpremu UPP-a na temelju sklopljenih ugovora
5. pisanim putem obavijestiti Agenciju da korisnik terminala za UPP u razdoblju od tri uzastopna mjeseca nije pravodobno ispunio obveze prema operatoru terminala za UPP
6. pisanim putem obavijestiti Agenciju o opskrbljivaču u poteškoćama koji nije podmirio dospjele novčane obveze u razdoblju od najmanje 60 dana prema operatoru terminala za UPP
7. osigurati objektivne, jednake i transparentne uvjete pristupa terminalu za UPP, u skladu s ovim Zakonom, aktima iz članka 89. i 93. ovoga Zakona
8. najkasnije do 1. veljače tekuće godine dostaviti operatoru transportnog sustava plan razvoja kapaciteta terminala za UPP i otpreme plina s terminala za UPP za desetogodišnje razdoblje koje započinje s godinom koja slijedi
9. nabavljati plin za potrebe obavljanja svoje osnovne djelatnosti, optimalnog vođenja terminala za UPP, pogonske potrošnje tehnoloških objekata, nadoknade gubitaka plina u terminalu za UPP prilikom izvođenja radova na sustavu i nadoknade pogonskih gubitaka u skladu s odredbama ovoga Zakona i aktom iz članka 93. ovoga Zakona na transparentan i nediskriminirajući način te na tržišnim principima
10. izraditi plan razvoja terminala za UPP, pri čemu planirane investicije u izgradnju i rekonstrukciju terminala za UPP trebaju biti tehnički opravdane i ekonomski efikasne, te osiguravati odgovarajući stupanj sigurnosti opskrbe plinom
11. do 30. travnja tekuće godine dostaviti Agenciji izvješće o ostvarenim investicijama u izgradnju i rekonstrukciju terminala za UPP u prethodnoj godini
12. izraditi i do 1. ožujka tekuće godine dostaviti Agenciji godišnje izvješće operatora terminala za UPP za prethodnu godinu, a koje mora sadržavati izvješće o pouzdanosti, sigurnosti i učinkovitosti terminala za UPP, kvaliteti plina, kvaliteti usluge, pouzdanosti isporuke plina, tehničkim karakteristikama terminala za UPP,

korištenju kapaciteta terminala za UPP, održavanju opreme terminala za UPP te ispunjavanju ostalih dužnosti i korištenju prava u skladu s odredbama ovoga Zakona

13. sudionicima na tržištu plina davati informacije u skladu s aktima iz članka 89., 90. i 93. ovoga Zakona
14. davati propisane informacije o investicijskim projektima vezanim uz terminal za UPP te o planiranom izlasku iz pogona određenih objekata terminala za UPP
15. primijeniti iznose tarifnih stavki za prihvrat i otpremu UPP-a na temelju odluke i metodologije koju donosi Agencija, u skladu s odredbama propisa kojim se uređuje energija, te ih na primjeren način javno objaviti, i to najmanje sedam dana prije početka primjene
16. primijeniti cijene nestandardnih usluga operatora terminala za UPP na temelju metodologije i odluke koju donosi Agencija, u skladu s odredbama propisa kojim se uređuje energija, te ih na primjeren način javno objaviti, i to najmanje sedam dana prije početka primjene
17. pružati pozornost energetske učinkovitosti te zaštititi prirode i okoliša
18. osigurati zaštitu povjerljivosti podataka koje je saznao u obavljanju djelatnosti, sukladno članku 11. ovoga Zakona.

(2) Operator terminala za UPP dužan je plaćati naknadu jedinicama lokalne samouprave na čijem području se nalazi plutajući terminal za UPP, a koju određuje Vlada Republike Hrvatske odlukom o visini naknade za korištenje prostora, način njezine raspodjele te moguću namjenu takvih sredstava.

Članak 34.

(1) Operator terminala za UPP dužan je izraditi plan razvoja terminala za UPP iz članka 33. točke 10. ovoga Zakona u skladu sa Strategijom energetskog razvoja i Programom provedbe Strategije energetskog razvoja.

(2) Planom razvoja terminala za UPP posebno se:

- ukazuje sudionicima na tržištu plina na infrastrukturu terminala za UPP koju treba izgraditi ili proširiti u regulatornom razdoblju
- obuhvaćaju investicije o kojima je već donesena odluka i utvrđuju nove investicije koje treba realizirati u regulatornom razdoblju
- daje vremenski okvir realizacije za sve investicijske projekte
- daje desetogodišnja projekcija razvoja terminala za UPP.

(3) Plan razvoja terminala za UPP osobito treba sadržavati sljedeće:

- plan investicija u izgradnju i rekonstrukciju terminala za UPP, uključujući plan stavljanja u uporabu objekata terminala za UPP, u naturalnim i financijskim pokazateljima
- studiju opravdanosti planiranih investicija, uključujući projekciju potrebe za kapacitetima terminala za UPP u Republici Hrvatskoj, kao i pretpostavke o potrebama za kapacitetima terminala za UPP u regiji te izvore financiranja planiranih investicija.

(4) Plan razvoja terminala za UPP izrađuje se za regulatorno razdoblje, s desetogodišnjom projekcijom razvoja terminala za UPP, sukladno metodologiji iz članka 94. stavka 1. podstavka 4. ovoga Zakona, a dostavlja se Agenciji uz zahtjev za utvrđivanje iznosa tarifnih stavki za prihvati i otpremu UPP-a.

Prava operatora terminala za UPP

Članak 35.

Operator terminala za UPP ima pravo:

1. priključiti terminal za UPP na transportni sustav u skladu s aktom iz članka 90. ovoga Zakona i metodologijom iz članka 94. stavka 2. ovoga Zakona
2. odbiti pristup terminalu za UPP pod uvjetima iz članka 81. ovoga Zakona
3. kupovati plin radi obavljanja svoje osnovne djelatnosti, optimalnog vođenja terminala za UPP, vlastite potrošnje, pogonske potrošnje tehnoloških objekata, nadoknade gubitaka plina u terminalu za UPP prilikom izvođenja radova na sustavu i nadoknade pogonskih gubitaka u skladu s odredbama ovoga Zakona i aktom iz članka 93. ovoga Zakona
4. preuzeti iz terminala za UPP plin za potrebe obavljanja svoje osnovne djelatnosti, optimalnog vođenja terminala za UPP, pogonske potrošnje tehnoloških objekata, nadoknade gubitaka plina u terminalu za UPP prilikom izvođenja radova na sustavu i nadoknade pogonskih gubitaka u skladu s odredbama ovoga Zakona i aktom iz članka 93. ovoga Zakona
5. ograničiti ili privremeno prekinuti prihvati i otpremu UPP-a:
  - a) u slučaju izravne ugroženosti života i zdravlja ljudi ili imovine te radi otklanjanja takvih opasnosti
  - b) radi planiranog održavanja ili rekonstrukcije terminala za UPP
  - c) radi otklanjanja kvarova na terminalu za UPP
  - d) u slučajevima kad se korisnik ne pridržava svojih ugovornih obveza
6. prilagoditi duljinu trajanja rada zaposlenika centra za operativno vođenje, službe za hitne intervencije i ostalih vezanih službi koje, radi sigurnog, pouzdanog i učinkovitog vođenja terminala za UPP, može biti dulja od osam sati u razdoblju od dvadeset i četiri sata, uz uvjet da se tim zaposlenicima kolektivnim ugovorom osigura odgovarajući zamjenski odmor u skladu s posebnim propisima
7. izvršavati zahtjeve za transparentnošću u okviru obavljanja svoje energetske djelatnosti utvrđene Uredbom (EZ) br. 715/2009
8. prodati UPP ili prirodni plin korisnika terminala u slučaju isteka ili raskida ugovora u skladu s aktom iz članka 93. ovoga Zakona
9. pristupa transportnom sustavu prema reguliranim uvjetima propisanim aktom iz članka 90. ovoga Zakona.

VII. OPERATOR MJESTA ZA OPSKRBU UPP-om I/ILI SPP-om

Dužnosti operatora mjesta za opskrbu UPP-om i/ili SPP-om

Članak 36.

Operator mjesta za opskrbu UPP-om i/ili SPP-om je dužan:

1. voditi, održavati i razvijati sigurno, pouzdano i učinkovito mjesto za opskrbu UPP-om i/ili SPP-om
2. osigurati korisnicima mjesta za opskrbu UPP-om i/ili SPP-om kvalitetu plina, kvalitetu usluge i pouzdanost isporuke plina propisanu općim uvjetima opskrbe plinom
3. uspostaviti i osigurati rad sustava mjerenja ulaznih i izlaznih tokova
4. obavljati prihvat i otpremu UPP-a i/ili SPP-a na temelju sklopljenih ugovora
5. donijeti pravila korištenja mjesta za opskrbu UPP-om i/ili SPP-om koja moraju biti u skladu s odredbama ovoga Zakona te ih na primjeren način javno objaviti najkasnije 15 dana prije početka obavljanja energetske djelatnosti upravljanja mjestom za opskrbu UPP-om i/ili SPP-om
6. pisanim putem obavijestiti Agenciju o opskrbljivaču u poteškoćama koji nije podmirio dospjele novčane obveze u razdoblju od najmanje 60 dana prema operatoru mjesta za opskrbu UPP-om i/ili SPP-om
7. osigurati objektivne, jednake i transparentne uvjete pristupa mjestu za opskrbu UPP-om i/ili SPP-om u skladu s ovim Zakonom
8. nabavljati plin za potrebe obavljanja svoje osnovne djelatnosti, vlastite potrošnje, pogonske potrošnje tehnoloških objekata, nadoknade pogonskih gubitaka u skladu s odredbama ovoga Zakona na transparentan i nediskriminirajući način te na tržišnim principima
9. pružati pozornost energetske učinkovitosti te zaštititi prirode i okoliša.

Prava operatora mjesta za opskrbu UPP-om i/ili SPP-om

Članak 37.

Operator mjesta za opskrbu UPP-om i/ili SPP-om ima pravo:

1. priključiti mjesto za opskrbu UPP-om i/ili SPP-om na transportni ili distribucijski sustav u skladu s aktima iz članaka 90. i 91. ovoga Zakona i metodologijom iz članka 94. stavka 2. ovoga Zakona
2. odbiti pristup mjestu za opskrbu UPP-om i/ili SPP-om pod uvjetima iz članka 81. ovoga Zakona
3. kupovati plin radi obavljanja svoje osnovne djelatnosti, vlastite potrošnje, pogonske potrošnje tehnoloških objekata, nadoknade pogonskih gubitaka u skladu s odredbama ovoga Zakona
4. ograničiti ili privremeno prekinuti rad mjesta za opskrbu UPP-om i/ili SPP-om:
  - a) u slučaju izravne ugroženosti života i zdravlja ljudi ili imovine te radi otklanjanja takvih opasnosti
  - b) radi planiranog održavanja ili rekonstrukcije mjesta za opskrbu UPP-om i/ili SPP-om

- c) radi otklanjanja kvarova mjesta za opskrbu UPP-om i/ili SPP-om
  - d) u slučajevima kad se korisnik ne pridržava svojih ugovornih obveza
5. prilagoditi duljinu trajanja rada zaposlenika centra za operativno vođenje, službe za hitne intervencije i ostalih vezanih službi koje, radi sigurnog, pouzdanog i učinkovitog vođenja mjesta za opskrbu UPP-om i/ili SPP-om, može biti dulja od osam sati u razdoblju od dvadeset i četiri sata, uz uvjet da se tim zaposlenicima kolektivnim ugovorom osigura odgovarajući zamjenski odmor u skladu s posebnim propisima.

VIII. OPERATOR DISTRIBUCIJSKOG SUSTAVA

Koncesija za distribuciju plina i koncesija za izgradnju distribucijskog sustava

Članak 38.

- (1)** Koncesija za distribuciju plina je koncesija za javne usluge u smislu propisa kojim se uređuju koncesije.
- (2)** Koncesija za izgradnju distribucijskog sustava je koncesija za javne radove u smislu propisa kojim se uređuju koncesije.
- (3)** Postupak dodjeljivanja koncesije provodi se sukladno ovome Zakonu i propisu kojim se uređuju koncesije.

Područje obuhvaćeno koncesijom

Članak 39.

- (1)** Za područje ili dio područja jedinice područne (regionalne) samouprave gdje postoji distribucijski sustav predstavničko tijelo jedinice područne (regionalne) samouprave, u ime jedinice područne (regionalne) samouprave, daje koncesiju za distribuciju plina ako je za to područje javna usluga distribucije plina prevladavajuća, odnosno javni radovi su sporedni uz glavni predmet ugovora.
- (2)** Za područje ili dio područja jedinice područne (regionalne) samouprave gdje ne postoji distribucijski sustav, predstavničko tijelo jedinice područne (regionalne) samouprave, u ime jedinice područne (regionalne) samouprave, daje koncesiju za izgradnju distribucijskog sustava.

Pripremne radnje za davanje koncesije

Članak 40.

- (1)** U slučaju koncesija za distribuciju plina davatelj koncesije dužan je uz pripremne radnje za davanje koncesije propisane propisom kojim se uređuju koncesije ishoditi lokacijske dozvole za visokotlačni ili srednjotlačni distribucijski plinovod od mjesta priključenja na transportni sustav, uključujući priključak ako je potreban priključak.
- (2)** U slučaju koncesije za izgradnju distribucijskog sustava davatelj koncesije dužan je uz pripremne radnje za davanje koncesije propisane propisom kojim se uređuju koncesije, ishoditi lokacijske

dozvole za visokotlačni ili srednjotlačni distribucijski plinovod od mjesta priključenja na transportni sustav, uključujući priključak, do redukcijских stanica.

(3) Ako se distribucijski sustav čija je izgradnja predmet koncesije ne sastoji od visokotlačnog ili srednjotlačnog distribucijskog plinovoda i barem jedne redukcijske stanice, davatelj koncesije nije dužan ishoditi lokacijsku dozvolu za takav distribucijski sustav.

Obavijest o namjeri davanja koncesije

Članak 41.

(1) Davatelj koncesije svoju namjeru za davanje koncesije za distribuciju plina ili koncesije za izgradnju distribucijskog sustava izražava putem obavijesti koja sadržava podatke za davanje koncesije sukladno propisu kojim se uređuju koncesije.

(2) Obavijest o namjeri davanja koncesije za distribuciju plina, odnosno koncesije za izgradnju distribucijskog sustava i ispravak obavijesti o namjeri davanja koncesije za distribuciju plina, odnosno koncesije za izgradnju distribucijskog sustava objavljuje Ured za publikacije Europske unije u Službenom listu Europske unije sukladno propisu kojim se uređuju koncesije, a potom se objavljuju i u Elektroničkom oglasniku javne nabave Republike Hrvatske, a nakon toga, neizmijenjenog sadržaja, mogu biti objavljene i u ostalim sredstvima javnog priopćavanja Republike Hrvatske i na mrežnoj stranici jedinice područne (regionalne) samouprave, s navedenim datumom objave u Službenom listu Europske unije.

Kriteriji za odabir najpovoljnije ponude

Članak 42.

(1) Kriteriji na kojima davatelj koncesije za distribuciju plina temelji odabir ekonomski najpovoljnije ponude mogu biti:

1. kvaliteta usluge i pouzdanost isporuke plina propisani općim uvjetima opskrbe plinom
2. ponuđeni godišnji iznos naknade za koncesiju na temelju uredbe o visini i načinu plaćanja naknade za koncesiju za distribuciju plina i koncesiju za izgradnju distribucijskog sustava
3. ukupna visina ulaganja iz dokumentacije za nadmetanje, a koja se odnosi na razvoj distribucijskog sustava za područje ili dio područja jedinice područne (regionalne) samouprave gdje postoji distribucijski sustav
4. ponuđeno tehničko dostignuće na temelju tehničkih specifikacija iz dokumentacije za nadmetanje
5. estetske, funkcionalne i ekološke osobine iz dokumentacije za nadmetanje
6. planirana visina tarifnih stavki za distribuciju plina i planirani iznos naknade za priključenje na distribucijski sustav i za povećanje priključnog kapaciteta, za sve godine razdoblja koncesije, razrađeno po korisnicima prema strukturi i s izračunima u skladu s metodologijom iz članka 94. stavka 1. podstavka 2. ovoga Zakona i metodologijom iz članka 94. stavka 2. ovoga Zakona
7. ekonomičnost, koja se određuje kao ostvarivanje planiranih poslovnih ciljeva uz što manje operativne troškove i nižu ukupnu cijenu ponude iz dokumentacije za nadmetanje

8. održavanje i vođenje distribucijskog sustava u skladu s ovim Zakonom i propisima koji se donose na temelju ovoga Zakona
9. plan razvoja distribucijskog sustava i
10. sposobnost za ostvarivanje koncesije koja ukazuje na dugoročnu održivost ponuditelja za vrijeme trajanja ugovora o koncesiji u predviđenom razdoblju.

(2) Kriteriji na kojima davatelj koncesije za izgradnju distribucijskog sustava temelji odabir ekonomski najpovoljnije ponude mogu biti:

1. kvaliteta projektiranja, građenja, ispitivanja, pokusnog rada i prvog stavljanja u uporabu distribucijskog sustava, koja ispunjava uvjete za sigurnost i kvalitetu opskrbe plinom, a prema pravilniku kojim se propisuju tehnički propisi, zahtjevi i uvjeti za sigurnost i kvalitetu opskrbe i korištenje energije, koji se donosi sukladno odredbama propisa kojima se uređuje energija i regulacija energetske djelatnosti
2. kvaliteta usluge i pouzdanost isporuke plina propisani općim uvjetima opskrbe plinom
3. ponuđeni godišnji iznos naknade za koncesiju na temelju uredbi o visini i načinu plaćanja naknade za koncesiju za distribuciju plina i koncesiju za izgradnju distribucijskog sustava
4. ukupna visina ulaganja iz dokumentacije za nadmetanje, a koja se odnosi na izgradnju distribucijskog sustava
5. ponuđeno tehničko dostignuće na temelju tehničkih specifikacija iz dokumentacije za nadmetanje
6. estetske, funkcionalne i ekološke osobine iz dokumentacije za nadmetanje
7. planirana visina tarifnih stavki za distribuciju plina i planirani iznos naknade za priključenje na distribucijski sustav i za povećanje priključnog kapaciteta, za sve godine razdoblja koncesije, razrađeno po korisnicima prema strukturi i s izračunima u skladu s metodologijom iz članka 94. stavka 1. podstavka 2. ovoga Zakona i metodologijom iz članka 94. stavka 2. ovoga Zakona
8. ekonomičnost, koja se određuje kao ostvarivanje planiranih poslovnih ciljeva uz što manje operativne troškove i nižu ukupnu cijenu ponude iz dokumentacije za nadmetanje
9. plan održavanja i vođenja distribucijskog sustava u skladu s ovim Zakonom i propisima koji se donose na temelju ovoga Zakona
10. plan razvoja distribucijskog sustava koji uključuje terminski plan izvođenja radova i/ili rokovi završetka radova na izgradnji distribucijskog sustava te datum početka obavljanja energetske djelatnosti distribucije plina i
11. sposobnost za ostvarivanje koncesije koja ukazuje na dugoročnu održivost ponuditelja za vrijeme trajanja ugovora o koncesiji u predviđenom razdoblju koja se potvrđuje ovjerenom izjavom te dostavlja pisanim putem potencijalnog koncesionara da raspolaže dovoljnim financijskim sredstvima ili dostavlja pisanim putem izjavu kreditne institucije da će potencijalni koncesionar moći osigurati dovoljna financijska sredstva za izgradnju distribucijskog sustava.

(3) Predstavničko tijelo jedinice područne (regionalne) samouprave dužno je nakon javnog otvaranja ponuda dostaviti sve ponude za dobivanje koncesije Agenciji, a prije donošenja odluke.

(4) Agencija je dužna u roku ne dužem od 30 dana od dana zaprimanja ponuda za dobivanje koncesije dostaviti svoje mišljenje jedinici područne (regionalne) samouprave o ispunjavanju kriterija iz stavka 1. točke 6., odnosno stavka 2. točke 7. ovoga članka ponuđača za dobivanje koncesije, izraženih u ponudama za dobivanje koncesije.

Sadržaj ugovora o koncesiji

Članak 43.

(1) Ugovorom o koncesiji određuju se prava i obveze davatelja koncesije i koncesionara u skladu s odredbama propisa kojim se uređuju koncesije i ovoga Zakona.

(2) Ugovor o koncesiji iz stavka 1. ovoga članka sadržava:

1. predmet koncesije
2. mjesto (područje) obavljanja djelatnosti koncesije
3. način i opseg obavljanja djelatnosti koncesije
4. odredbu da se cijena za obavljanje energetske djelatnosti distribucije plina određuje sukladno odredbama propisa kojim se uređuje energija
5. kapacitet distribucijskog sustava
6. broj priključenih i predviđenih kupaca na distribucijskom sustavu
7. rok na koji se daje koncesija
8. rok za priključenje na distribucijski sustav sukladno odredbama mrežnih pravila plinskog distribucijskog sustava
9. iznos naknade za koncesiju ili osnova za utvrđivanje iznosa naknade za koncesiju koju će koncesionar plaćati
10. način plaćanja naknade za koncesiju
11. potrebna jamstva i/ili instrumente osiguranja naplate naknade za koncesiju te naknade moguće štete nastale zbog neispunjenja obveza iz ugovora o koncesiji
12. odredbe o dozvoli za obavljanje energetske djelatnosti distribucije plina
13. odabranu ponudu ponuditelja
14. posebna prava i obveze koncesionara i davatelja koncesije
15. prestanak koncesije i
16. način rješavanja sporova.

(3) Dozvolu iz stavka 2. točke 12. ovoga članka odabrani ponuditelj s kojim davatelj koncesije namjerava sklopiti ugovor o koncesiji za distribuciju plina ili ugovor o koncesiji za izgradnju distribucijskog sustava za područje ili dio područja gdje postoji distribucijski sustav dužan je ishoditi prije zaključenja ugovora o koncesiji.

(4) Dozvolu iz stavka 2. točke 12. ovoga članka koncesionar iz ugovora o koncesiji za izgradnju distribucijskog sustava za područje ili dio područja gdje ne postoji distribucijski sustav dužan je ishoditi do početka obavljanja energetske djelatnosti distribucije plina.

Jednostrani raskid ugovora o koncesiji

Članak 44.

Osim slučajeva za jednostrani raskid ugovora o koncesiji propisanih propisom kojim se uređuju koncesije, davatelj koncesije mora jednostrano raskinuti ugovor o koncesiji i u sljedećim slučajevima:

1. ako koncesionar nije ishodio dozvolu za obavljanje energetske djelatnosti distribucije plina u roku predviđenom ugovorom o koncesiji
2. ako je koncesionaru trajno oduzeta dozvola za obavljanje energetske djelatnosti distribucije plina prije isteka njezina važenja
3. ako koncesionar nije ishodio novu dozvolu za obavljanje energetske djelatnosti distribucije plina nakon prestanka važenja prethodne dozvole
4. ako koncesionar prenese dozvolu za obavljanje energetske djelatnosti distribucije plina na drugu pravnu osobu
5. ako je koncesionaru, na vlastiti zahtjev, prestala važiti dozvola za obavljanje energetske djelatnosti distribucije plina i
6. ako koncesionar ne ispunjava preuzete obveze iz ugovora o koncesiji glede kriterija za odabir ekonomski najpovoljnije ponude iz članka 42. ovoga Zakona.

Naknada za koncesiju

Članak 45.

(1) Koncesionar je dužan plaćati novčanu naknadu za koncesiju u iznosu i na način kako je to uređeno ugovorom o koncesiji.

(2) Novčana naknada za koncesiju određuje se kao varijabilni iznos od ostvarenog prihoda iz redovitog poslovanja koncesionara ostvarenog obavljanjem energetske djelatnosti distribucije plina u prethodnoj godini na području za koje se daje koncesija.

(3) Iznimno od stavka 2. ovoga članka, koncesionaru koji nije obavljao energetske djelatnosti distribucije plina u prethodnoj kalendarskoj godini na području za koje se daje koncesija, novčana naknada za koncesiju određuje se kao varijabilni iznos od planiranog prihoda, prema ponudi koja je sastavni dio ugovora o koncesiji, za godinu u kojoj počinje obavljati djelatnost distribucije plina.

(4) Naknade za koncesiju prihod su proračuna jedinica područne (regionalne) samouprave.

(5) Vlada Republike Hrvatske, na prijedlog Ministarstva uz prethodno mišljenje Agencije, uredbom o visini i načinu plaćanja naknade za koncesiju za distribuciju plina i koncesiju za izgradnju distribucijskog sustava određuje visinu i način plaćanja naknade za koncesiju.

Rok na koji se daje koncesija

Članak 46.

(1) Koncesija za distribuciju plina i koncesija za izgradnju distribucijskog sustava daje se za razdoblje od najmanje 20 godina, a najduže na rok do 50 godina.

(2) Davatelj koncesije može na zahtjev koncesionara, a uz suglasnost Agencije produljiti razdoblje na koje je koncesija dana ugovorima o koncesiji sukladno propisu kojim se uređuju koncesije.

(3) Pri davanju suglasnosti iz stavka 2. ovoga članka Agencija je dužna utvrditi je li produljenje razdoblja nužno kako bi se koncesionaru omogućio razuman povrat uložених sredstava, uzimajući u obzir troškove i rizik koje koncesionar preuzima za vrijeme trajanja koncesije.

Dužnosti operatora distribucijskog sustava

Članak 47.

Operator distribucijskog sustava je dužan:

1. voditi, održavati i razvijati siguran, pouzdan i učinkovit distribucijski sustav
2. priključiti na distribucijski sustav građevinu pravne i fizičke osobe koja ispunjava uvjete iz ovoga Zakona, akta iz članka 91. ovoga Zakona i metodologije iz članka 94. stavka 2. ovoga Zakona te koja je izgrađena na temelju građevinske dozvole ili drugog odgovarajućeg akta na temelju kojeg se može graditi građevina
3. osigurati kupcima plina priključenim na distribucijski sustav kvalitetu plina, kvalitetu usluge i pouzdanost isporuke plina propisanu aktom iz članka 95. ovoga Zakona
4. uspostaviti i osigurati rad dispečerskog centra za vođenje distribucijskog sustava, sustava mjerenja, sustava za praćenje parametara kvalitete plina, pouzdanosti isporuke plina i uređaja za odorizaciju plina
5. distribuirati plin na temelju sklopljenih ugovora
6. pisanim putem obavijestiti Agenciju da korisnik distribucijskog sustava u razdoblju od tri uzastopna mjeseca nije pravodobno ispunio obveze prema operatoru distribucijskog sustava
7. pisanim putem obavijestiti Agenciju o opskrbljivaču u poteškoćama koji nije podmirio dospelje novčane obveze u razdoblju od najmanje 60 dana prema operatoru distribucijskog sustava
8. pratiti parametre kvalitete plina, pružati kvalitetu usluge i održavati pouzdanost isporuke plina u skladu s aktom iz članka 95. ovoga Zakona
9. osigurati objektivne, jednake i transparentne uvjete pristupa distribucijskom sustavu, u skladu s ovim Zakonom te aktima iz članaka 89. i 91. ovoga Zakona
10. nabavljati plin za potrebe obavljanja svoje osnovne djelatnosti, optimalnog vođenja distribucijskog sustava, vlastite potrošnje, pogonske potrošnje tehnoloških objekata, nadoknade gubitaka plina u distribucijskom sustavu prilikom izvođenja radova na sustavu i nadoknade pogonskih gubitaka u skladu s ovim Zakonom i aktom iz članka 91. ovoga Zakona na transparentan i nediskriminirajući način te na tržišnim principima
11. na razini distribucijskog sustava osigurati mjerenje potrošnje plina i očitavanje mjernih uređaja, u skladu s aktom iz članka 91. ovoga Zakona
12. izraditi plan razvoja plinskog distribucijskog sustava, pri čemu planirane investicije u izgradnju i rekonstrukciju distribucijskog sustava trebaju biti tehnički opravdane i ekonomski efikasne, trebaju osiguravati odgovarajući stupanj sigurnosti opskrbe plinom te moraju biti usklađene s planom razvoja distribucijskog sustava u skladu s kriterijima iz članka 42. stavka 1. ovoga Zakona na temelju kojih davatelj koncesija za distribuciju plina, odnosno kriterija iz članka 42.

- stavka 2. ovoga Zakona na temelju kojih je davatelj koncesije za izgradnju distribucijskog sustava, temeljio odabir ponuđača koncesije
13. do 30. travnja tekuće godine dostaviti Agenciji izvješće o ostvarenim investicijama u izgradnju i rekonstrukciju distribucijskog sustava u prethodnoj godini
  14. izraditi i do 1. ožujka tekuće godine dostaviti Agenciji godišnje izvješće operatora distribucijskog sustava za prethodnu godinu, a koje mora sadržavati izvješće o pouzdanosti, sigurnosti i učinkovitosti distribucijskog sustava, kvaliteti plina, kvaliteti usluge, pouzdanosti isporuke plina, tehničkim karakteristikama sustava, korištenju kapaciteta distribucijskog sustava, održavanju opreme sustava, ispunjavanju ostalih dužnosti i ostvarivanju prava iz ovoga Zakona te sigurnosti i učinkovitosti distribucijskog sustava
  15. davati informacije sudionicima na tržištu plina, određene u skladu s aktima iz članaka 89., 90., 91. i 92. ovoga Zakona
  16. davati informacije jedinicama područne (regionalne) samouprave za izradu procjena buduće potrošnje, planiranje izgradnje dodatnih kapaciteta i razvoj distribucijskog sustava na svom području te predlaganje i poduzimanje mjera u okviru svoje nadležnosti utvrđene odredbama ovoga Zakona
  17. sudionicima na tržištu plina čija je oprema izravno priključena na distribucijski sustav davati propisane informacije o opsegu, danu i trajanju obustave distribucije plina i očekivanom smanjenju kapaciteta distribucijskog sustava, sukladno aktu iz članka 91. ovoga Zakona
  18. osigurati zaštitu povjerljivosti podataka koje je saznao u obavljanju djelatnosti, sukladno članku 11. ovoga Zakona
  19. izrađivati i ažurirati standardne profile potrošnje karakterističnih skupina kupaca u skladu s odredbama akta iz članka 91. ovoga Zakona
  20. voditi evidenciju mjernih mjesta kupaca koji imaju status ugroženih i zaštićenih kupaca
  21. operatoru tržišta plina dostavljati i ažurirati podatke o obračunskim mjernim mjestima krajnjih kupaca priključenih na distribucijski sustav za potrebe registra obračunskih mjernih mjesta sukladno članku 95. ovoga Zakona
  22. sudjelovati u postupku promjene opskrbljivača plinom za kupca koji je priključen na distribucijski sustav sukladno odredbama akta iz članka 95. ovoga Zakona
  23. primijeniti iznose tarifnih stavki za distribuciju plina na temelju odluke i metodologije koju donosi Agencija, u skladu s odredbama propisa kojima se uređuje energija i regulacija energetske djelatnosti te ih na primjeren način javno objaviti, i to najmanje 15 dana prije početka primjene
  24. primijeniti cijene nestandardnih usluga operatora distribucijskog sustava na temelju metodologije i odluke koju donosi Agencija, u skladu s odredbama propisa kojima se uređuje energija i regulacija energetske djelatnosti, te ih na primjeren način javno objaviti, i to najmanje 15 dana prije početka primjene
  25. pružati pozornost energetske učinkovitosti te zaštititi prirode i okoliša
  26. voditi evidenciju svih mjesta predaje plina u distribucijski sustav i preuzimanja plina iz distribucijskog sustava, uključujući evidenciju kojem opskrbljivaču pripada krajnji kupac, o pripadnosti opskrbljivača plinom i trgovaca plinom bilančnoj skupini

27. najkasnije do 1. veljače tekuće godine dostaviti operatoru transportnog sustava plan razvoja kapaciteta distribucijskog sustava i projekciju ukupne godišnje količine plina koju planira preuzeti iz transportnog sustava za desetogodišnje razdoblje koje započinje s godinom koja slijedi
28. davati podatke predviđajućoj strani, operatoru transportnog sustava i opskrbljivaču plinom potrebne za uravnoteženje transportnog sustava i raspodjelu izmjerenih količina plina po opskrbljivaču i bilančnoj skupini u skladu s Uredbom (EU) 312/2014 i s aktima iz članka 90. i 91. ovoga Zakona
29. najkasnije do 15. travnja tekuće godine operatoru transportnog sustava dostaviti podatke o potrošnji krajnjih kupaca korisnika javne usluge opskrbe i to za posljednjih 60 mjeseci s iskazanom zimskom potrošnjom koja obuhvaća razdoblje od 1. listopada do 31. ožujka, sukladno podzakonskom propisu o kriterijima za stjecanje statusa zaštićenog kupca u uvjetima kriznih stanja u opskrbi plinom i aktu iz članka 90. ovoga Zakona
30. obavljati raspodjelu količina plina koje su u distribucijski sustav preuzete iz transportnog sustava, sukladno aktima iz članka 90. i 91. ovoga Zakona
31. uspostaviti sustav za unutar dnevno i dnevno mjerenje i prikupljanje podataka o potrošnji plina te u njega uključiti sva obračunska mjerna mjesta u skladu s aktom iz članka 91. ovoga Zakona sa svrhom dostave podataka o potrošnji plina opskrbljivačima i raspodjele količina za dnevno mjerenu potrošnju sukladno Uredbi (EU) 312/2014
32. obustaviti isporuku plina krajnjem kupcu po zahtjevu opskrbljivača.

Članak 48.

(1) Operator distribucijskog sustava dužan je izraditi plan razvoja plinskog distribucijskog sustava iz članka 47. točke 12. ovoga Zakona u skladu sa Strategijom energetskog razvoja i Programom provedbe Strategije energetskog razvoja te planovima i programima jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave na čijem području obavlja energetska djelatnost distribucije plina.

(2) Plan razvoja plinskog distribucijskog sustava osobito treba sadržavati sljedeće:

- plan investicija u izgradnju i rekonstrukciju distribucijskog sustava, uključujući plan stavljanja u uporabu plinovoda i ostalih objekata distribucijskog sustava, u naturalnim i financijskim pokazateljima
- studiju opravdanosti planiranih investicija, uključujući projekciju potražnje i opskrbe plinom, projekciju dinamike priključenja korisnika sustava te izvore financiranja planiranih investicija.

(3) Plan razvoja plinskog distribucijskog sustava izrađuje se za regulatorno razdoblje, s projekcijom razvoja distribucijskog sustava za sljedeće regulacijsko razdoblje, sukladno metodologiji iz članka 94. stavka 1. podstavka 2. ovoga Zakona, a dostavlja se Agenciji uz zahtjev za utvrđivanje iznosa tarifnih stavki za distribuciju plina.

(4) Operator distribucijskog sustava jedinicama područne (regionalne) samouprave na čijem području obavlja energetska djelatnost distribucije plina dužan je dostaviti informacije o provođenju plana razvoja plinskog distribucijskog sustava sukladno:

- planovima i programima jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave donesenim na temelju Strategije energetskeg razvoja i Programa provedbe Strategije energetskeg razvoja
- planom razvoja plinskog distribucijskog sustava koji je sastavni dio ugovora o koncesiji i
- odredbama članka 5. stavka 9. ovoga Zakona.

(5) Jedinica područne (regionalne) samouprave na čijem području operator distribucijskog sustava obavlja energetske djelatnosti distribucije plina dužna je na zahtjev Agencije dostaviti mišljenje o usklađenosti plana razvoja plinskog distribucijskog sustava sa:

- planovima i programima jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave donesenim na temelju Strategije energetskeg razvoja i Programa provedbe Strategije energetskeg razvoja i
- planom razvoja plinskog distribucijskog sustava koji je sastavni dio ugovora o koncesiji.

Prava operatora distribucijskog sustava

Članak 49.

Operator distribucijskog sustava ima pravo:

1. odbiti pristup distribucijskom sustavu pod uvjetima iz članka 81. ovoga Zakona
2. kupovati plin radi obavljanja svoje osnovne djelatnosti, optimalnog vođenja distribucijskog sustava, vlastite potrošnje, pogonske potrošnje tehnoloških objekata, nadoknade gubitaka plina u distribucijskom sustavu prilikom izvođenja radova na sustavu i nadoknade pogonskih gubitaka
3. uspostaviti i osigurati rad vlastite elektroničke komunikacijske mreže za nadzor, mjerenje i automatizaciju distribucijskog sustava
4. ograničiti ili prekinuti ugovorenu distribuciju plina:
  - a) u slučaju izravne ugroženosti života i zdravlja ljudi ili imovine te radi otklanjanja takvih opasnosti
  - b) radi planiranog održavanja ili rekonstrukcije distribucijskog sustava
  - c) radi otklanjanja kvarova na distribucijskom sustavu
  - d) kada uređaji priključeni na distribucijski sustav preuzimaju plin na način koji bi mogao ugroziti život i zdravlje ljudi ili imovinu
  - e) u slučaju neovlaštene potrošnje u skladu s aktom iz članka 91. ovoga Zakona
  - f) u slučajevima kad se korisnik sustava ne pridržava svojih ugovornih obveza, u skladu s aktom iz članka 91. ovoga Zakona
  - g) po nalogu opskrbljivača plinom, pri čemu ograničenje ili prekid ne može započeti u petak, subotu ili nedjelju, na državni praznik ili dan prije praznika
  - h) po nalogu operatora transportnog sustava i
  - i) u slučaju nepostojanja važećeg ugovora o opskrbi plinom.
5. prilagoditi duljinu trajanja rada zaposlenika dispečerskog centra, službe za hitne intervencije i ostalih vezanih službi koja, radi sigurnog, pouzdanog i učinkovitog vođenja distribucijskog sustava, može biti dulja od osam sati u razdoblju od dvadeset i četiri sata, uz uvjet da se tim zaposlenicima kolektivnim ugovorom osigura odgovarajući zamjenski odmor u skladu s posebnim propisima.

IX. OPERATOR TRŽIŠTA PLINA

Dužnosti operatora tržišta plina

Članak 50.

Operator tržišta plina dužan je:

1. organizirati tržište plina u skladu s aktom iz članka 89. ovoga Zakona
2. uspostaviti i osigurati razmjenu informacija sa sudionicima na tržištu plina, u skladu s aktima iz članka 89., 90. i 95. ovoga Zakona
3. obavljati svoju djelatnost uz poštivanje načela transparentnosti, nediskriminacije, objektivnosti i neovisnosti, pod nadzorom Agencije
4. sklopiti ugovore s voditeljima bilančnih skupina i voditi registar voditelja bilančnih skupina
5. organizirati i voditi trgovinsku platformu, odnosno ispunjavati ulogu operatora trgovinske platforme te omogućiti voditelju bilančne skupine pristup trgovinskoj platformi u skladu s aktom iz članka 89. ovoga Zakona i Uredbom (EU) br. 312/2014
6. obračunavati provedena trgovanja na trgovinskoj platformi
7. obračunavati naknadu za dnevna odstupanja zasebno za svaku bilančnu skupinu na temelju podataka koje mu dostavlja operator transportnog sustava, a u skladu s odredbama akta iz članka 89. ovoga Zakona
8. provoditi načela financijske neutralnosti te objavljivati relevantne podatke vezane uz obračune i naknade u skladu s odredbama akta iz članka 89. ovoga Zakona
9. sudjelovati u postupku promjene opskrbljivača plinom sukladno odredbama akta iz članka 95. ovoga Zakona
10. uspostaviti i voditi registar obračunskih mjernih mjesta u Republici Hrvatskoj, a u svrhu praćenja i unaprjeđenja poslovnih procesa na tržištu plina, kao i za potrebe postupka provedbe promjene opskrbljivača, u skladu s odredbama akta iz članka 95. ovoga Zakona
11. osigurati zaštitu povjerljivosti podataka koje je saznao u obavljanju djelatnosti, sukladno članku 11. ovoga Zakona
12. izraditi i do 1. ožujka tekuće godine dostaviti Agenciji godišnje izvješće operatora tržišta plina o rezultatima analize tržišta plina i mjerama za njegovo unaprjeđenje
13. pisanim putem obavijestiti Agenciju da sudionik na tržištu plina u razdoblju od tri uzastopna mjeseca nije pravodobno ispunio obveze prema operatoru tržišta plina
14. pisanim putem obavijestiti Agenciju o opskrbljivaču u poteškoćama koji nije podmirio dospjele novčane obveze u razdoblju od najmanje 60 dana prema operatoru tržišta plina
15. objavljivati podatke povezane s uravnoteženjem sustava i trgovinskom platformom na mrežnim stranicama operatora tržišta plina.

Članak 51.

(1) Operator tržišta plina obavlja djelatnost organiziranja tržišta plina na cijelom području Republike Hrvatske na temelju dozvole koju izdaje Agencija sukladno ovome Zakonu i propisu kojim se uređuje energija i regulacija energetske djelatnosti.

(2) Za potrebe obavljanja poslova iz članka 50. ovoga Zakona operator tržišta plina dužan je uspostaviti poseban poslovni račun.

(3) Novčana sredstva na računu iz stavka 2. ovoga članka ne smatraju se prihodom operatora tržišta plina te ne ulaze u likvidacijsku ili stečajnu masu operatora tržišta plina niti mogu biti predmetom ovrhe.

(4) Na novčana sredstva na računu iz stavka 2. ovoga članka predstečajni postupak ne utječe.

X. TRŽIŠTE PLINA

Otvaranje tržišta i ravnopravna tržišna pravila

Članak 52.

(1) Tržište plina je organizirano na način da su svi kupci povlašteni kupci i imaju pravo na slobodan izbor opskrbljivača plinom.

(2) Sklapanje ugovora kojim se uređuje opskrba plinom između opskrbljivača plinom, koji posjeduje dozvolu za obavljanje energetske djelatnosti opskrbe plinom u Republici Hrvatskoj, i krajnjeg kupca koji se nalazi u državi članici Europske unije dopušteno je pod uvjetom da taj kupac ima pravo na opskrbu od opskrbljivača plinom čije je sjedište izvan dotične države članice Europske unije.

(3) U slučajevima kada krajnji kupac u državi članici Europske unije nema pravo na slobodan izbor opskrbljivača plinom, Ministarstvo će dostaviti zahtjev Europskoj komisiji da obveže državu članicu da omogućiti izvršenje zatražene opskrbe plinom iz stavka 2. ovoga članka.

(4) Radi osiguravanja ravnopravnih tržišnih pravila Ministarstvo može poduzeti mjere koje moraju biti usklađene s Ugovorom o osnivanju Europske zajednice, posebno njegovim člankom 30., te moraju biti proporcionalne, nediskriminirajuće i transparentne.

(5) Mjere iz stavka 4. ovoga članka mogu se početi provoditi tek nakon što Europska komisija o njima bude obaviještena i odobri ih.

Promoviranje regionalne suradnje

Članak 53.

(1) Vlada Republike Hrvatske i Agencija dužni su surađivati s vladama i regulatornim tijelima u drugim državama članicama u svrhu integriranja njihovih nacionalnih tržišta plina na jednoj ili više regionalnih razina.

(2) Suradnja iz stavka 1. ovoga članka najmanje obuhvaća situacije koje za kratkoročnu posljedicu imaju ili bi mogle imati ozbiljni poremećaj opskrbe s posljedicama za određenu državu članicu, a koja uključuje:

- usklađivanje nacionalnih mjera u kriznim stanjima sukladno članku 8. Uredbe (EU) br. 2017/1938
- utvrđivanje, razvoj ili unapređivanje spojnih vodova elektroenergetskog i plinskog sustava i

- uvjete i praktična rješenja za međusobnu podršku.

(3) O suradnji iz stavka 1. ovoga članka obavješćuje se Europska komisija i druge države članice.

Razvoj tržišnog natjecanja

Članak 54.

(1) Agencija je dužna najmanje svake treće godine provesti analizu funkcioniranja tržišta plina u Republici Hrvatskoj.

(2) Ako Agencija prilikom analize iz stavka 1. ovoga članka ustanovi da postoje zapreke funkcioniranju tržišta plina, uključujući ulasku novih sudionika na tržište, Agencija može provesti istraživanje na pojedinom dijelu tržišta.

(3) Agencija pri istraživanju funkcioniranja tržišta plina iz stavka 2. ovoga članka može surađivati s tijelom nadležnim za zaštitu tržišnog natjecanja i tijelom nadležnim za zaštitu potrošača.

(4) Na temelju provedene analize iz stavka 1. ovoga članka ili istraživanja iz stavka 2. ovoga članka Agencija može odrediti potrebne i razmjerne mjere za promoviranje učinkovitog tržišnog natjecanja i osiguranje optimalnog funkcioniranja tržišta plina.

(5) Jedna od mjera za promoviranje učinkovitog tržišnog natjecanja i osiguranje optimalnog funkcioniranja tržišta plina iz stavka 4. ovoga članka je donošenje plana deregulacije cijena plina.

(6) U postupku donošenja plana deregulacije cijena plina Agencija je dužna osigurati odgovarajuće sudjelovanje svih zainteresiranih strana i provesti javnu raspravu u trajanju od najmanje 15 dana.

(7) Prije donošenja plana deregulacije cijena plina Agencija dužna je ishoditi suglasnost Ministarstva.

(8) Plan deregulacije cijena plina objavljuje se na mrežnim stranicama Agencije.

XI. TRGOVINA PLINOM

Dužnosti trgovca plinom

Članak 55.

Trgovac plinom je dužan:

1. sudionicima na tržištu plina davati informacije u skladu s aktima iz članaka 90. i 92. ovoga Zakona
2. trgovati plinom na temelju sklopljenih ugovora
3. pisanim putem obavijestiti Agenciju o opskrbljivaču u poteškoćama koji nije podmirio dospjele novčane obveze u razdoblju od najmanje 60 dana prema trgovcu plinom
4. osigurati istovjetnost količine plina koju preuzme iz plinskog sustava s količinom plina koju je predao u plinski sustav, u skladu s aktima iz članaka 89., 90., 91., 92. i 93. ovoga Zakona.

Prava trgovca plinom

Članak 56.

Trgovac plinom ima pravo:

1. trgovati plinom sa sudionicima na tržištu plina, osim krajnjih kupaca
2. koristiti, po reguliranim uvjetima, usluge operatora transportnog sustava, operatora tržišta plina, operatora sustava skladišta plina te usluge operatora terminala za UPP, na temelju sklopljenih ugovora
3. na pristup mreži proizvodnih plinovoda, transportnom sustavu, sustavu skladišta plina, uključujući pristup operativnoj akumulaciji, u skladu s odredbama ovoga Zakona te akata iz članaka 89., 90., 92. i 93. ovoga Zakona.

XII. OPSKRBLJIVAČ PLINOM

Izbor opskrbljivača plinom krajnjeg kupca

Članak 57.

- (1) Krajnji kupac ima pravo na slobodan izbor opskrbljivača plinom, što uključuje i pravo na promjenu opskrbljivača, u skladu s aktom iz članka 95. ovoga Zakona.
- (2) Postupak promjene opskrbljivača iz stavka 1. ovoga članka je besplatan za krajnjeg kupca.
- (3) Postupak promjene opskrbljivača plinom mora se provesti unutar razdoblja od 15 radnih dana sukladno aktu iz članka 95. ovoga Zakona, osim u slučaju iz stavka 7. ovoga članka.
- (4) Promjena opskrbljivača provodi se na temelju zahtjeva krajnjeg kupca, osim ako nije riječ o zajamčenoj opskrbi iz članka 60. ovoga Zakona.
- (5) Postojeći opskrbljivač može uskratiti suglasnost na promjenu opskrbljivača u slučaju da na dan pokretanja postupka promjene opskrbljivača postoje dospjele novčane obveze temeljem ugovora o opskrbi krajnjeg kupca koji je predmet raskida.
- (6) Postojeći opskrbljivač dužan je opskrbljivati krajnjeg kupca do okončanja postupka promjene opskrbljivača.
- (7) Nezadovoljna strana u svezi s postupkom promjene opskrbljivača može postupiti u skladu s odredbama članka 88. ovoga Zakona.

Prava i obveze energetske subjekata koji sudjeluju u postupku promjene opskrbljivača

Članak 58.

- (1) Nakon početka postupka promjene opskrbljivača zabranjeno je svim energetskim subjektima koji sudjeluju u postupku promjene opskrbljivača neposredno obraćanje krajnjem kupcu bilo kojim

oblikom komunikacije koji bi imao za cilj odustajanje krajnjeg kupca od zahtjeva za promjenu opskrbljivača, a u skladu s propisom kojim se uređuje zaštita potrošača.

(2) Opskrbljivaču nije dopušten nepošten i/ili zavaravajući način prodaje.

(3) Opskrbljivač je odgovoran za:

- postupanje svojih zaposlenika i/ili prodajnih predstavnika koji nude opskrbu plinom i sklapaju ugovore o opskrbi krajnjeg kupca, izvan ili unutar poslovnih prostorija
- pružanje informacija krajnjem kupcu u postupku promjene opskrbljivača.

(4) Energetskim subjektima koji sudjeluju u postupku promjene opskrbljivača nije dopušteno posredno ili neposredno nagovaranje krajnjih kupaca da odustanu od promjene opskrbljivača te sprečavanje ili ometanje postupka promjene opskrbljivača.

(5) U ponudama i/ili oglasima u kojima se nudi opskrba plinom nije dopušteno navoditi cijene drugih opskrbljivača.

(6) Prilikom davanja ponuda o opskrbi plinom, a prije sklapanja ugovora o opskrbi krajnjeg kupca, opskrbljivač i/ili njegov predstavnik osobito je dužan:

- predočiti krajnjem kupcu iskaznicu opskrbljivača plinom te na zahtjev krajnjeg kupca omogućiti provjeru identiteta
- iznijeti osnovne informacije o opskrbljivaču i njegovoj djelatnosti
- informirati krajnjeg kupca o cijeni plina i mogućnostima njezine promjene u ugovorenom razdoblju
- pojasniti krajnjem kupcu dinamiku, uvjete plaćanja i način plaćanja
- informirati krajnjeg kupca o roku na koji se sklapa ponuđeni ugovor
- informirati krajnjeg kupca o mogućnostima i posljedicama otkaza i raskida ugovora
- upoznati krajnjeg kupca s uvjetima pod kojima opskrbljivač može zahtijevati privremenu obustavu isporuke plina od operatora sustava
- postupati na način kojim se ponuđenim uvjetima prodaje ili cijenama ne narušava tržišno natjecanje i ravnopravan položaj krajnjih kupaca na tržištu plina
- upoznati krajnjeg kupca s obvezom podmirenja iznosa dospjele novčane obveze za isporučeni plin kao uvjeta za promjenu opskrbljivača
- upoznati krajnjeg kupca s obvezom podmirenja ostalih naknada i davanja propisanih posebnim propisima
- uvažiti pravo krajnjeg kupca da odustane od svojeg zahtjeva tijekom samog postupka promjene opskrbljivača.

(7) Prilikom davanja ponuda o opskrbi plinom i sklapanja ugovora o opskrbi krajnjeg kupca opskrbljivaču i/ili njegovom predstavniku osobito je zabranjeno:

- lažno predstavljanje i neovlaštena uporaba tvrtke drugog energetskog subjekta
- sklapanje ugovora o opskrbi krajnjeg kupca koje nije utemeljeno na pravičnim i unaprijed poznatim uvjetima

- dovođenje krajnjeg kupca u zabludu, s namjerom da ga se time navede na sklapanje ugovora
- lažno pozivanje na odobrenje nekog javnogopravnog ili drugog tijela
- korištenje uznemiravajućih i agresivnih postupaka ponude i ugovora i
- korištenje zavaravajućeg oglašavanja.

(8) U postupku promjene opskrbljivača u skladu s aktom iz članka 95. ovoga Zakona, operator distribucijskog sustava i/ili operator transportnog sustava osobito je dužan:

- pridržavati se odredbi o tajnosti podataka definiranih člankom 11. ovoga Zakona
- prekinuti postupak promjene opskrbljivača jedino pod uvjetima propisanim aktom iz članka 95. ovoga Zakona
- krajnjem kupcu objektivno i nepristrano pružiti sve potrebne informacije te ga uputiti na ispravnu proceduru kako bi ostvario svoju pravu volju
- zaprimljen zahtjev krajnjeg kupca za odustanak od promjene opskrbljivača bez odgađanja uputiti opskrbljivaču kojem je krajnji kupac i podnio zahtjev za promjenu opskrbljivača.

(9) U postupku promjene opskrbljivača u skladu s aktom iz članka 95. ovoga Zakona, operatoru distribucijskog sustava i/ili operatoru transportnog sustava osobito je zabranjeno:

- informirati opskrbljivača plinom da je njegov krajnji kupac podnio zahtjev za promjenu opskrbljivača, osim u slučaju propisanom aktom iz članka 95. ovoga Zakona
- koristiti svoj položaj na način da krajnjeg kupca dovede u zabludu ili da ga na bilo koji način svojim postupanjem zaplaši ili navede da odustane od svoje odluke za promjenu opskrbljivača
- poduzimati radnje u ime i za račun kupca kojima bi doveo do obustave postupka promjene opskrbljivača.

Opskrbljivač u obvezi javne usluge

Članak 59.

(1) Opskrbljivač u obvezi javne usluge opskrbljuje plinom kupca iz kategorije kućanstvo po reguliranim uvjetima radi osiguravanja sigurnosti, redovitosti, kvalitete i cijene opskrbe kućanstava.

(2) Uvjeti sigurnosti opskrbe kućanstava propisuju se posebnim propisima koji uređuju sigurnost opskrbe plinom u Republici Hrvatskoj.

(3) Uvjeti redovitosti i kvalitete opskrbe kućanstava propisuju se aktom iz članka 95. ovoga Zakona.

(4) Iznosi tarifnih stavki koji plaćaju kupci koji koriste javnu uslugu opskrbe plinom određuju se metodologijom iz članka 94. stavka 1. podstavka 5. ovoga Zakona.

(5) Opskrbljivač u obvezi javne usluge određuje se na razdoblje od tri plinske godine.

(6) Opskrbljivača u obvezi javne usluge, ovisno o distribucijskim područjima na teritoriju Republike Hrvatske, odlukom određuje Agencija na temelju javnog natječaja.

(7) Javni natječaj iz stavka 6. ovoga članka, Agencija provodi sukladno člancima 61. i 62. ovoga Zakona uz primjenu kriterija najnižeg troška opskrbe plinom opskrbljivača u obvezi javne usluge, a koji mora

biti manji ili jednak trošku opskrbe plinom opskrbljivača u obvezi javne usluge sukladno metodologiji iz članka 94. stavka 1. podstavka 5. ovoga Zakona.

Zajamčeni opskrbljivač

Članak 60.

(1) Zajamčeni opskrbljivač opskrbljuje plinom krajnjeg kupca priključenog na distribucijski sustav ako je:

1. postojećem opskrbljivaču plinom krajnjeg kupca prestala važiti dozvola za obavljanje energetske djelatnosti opskrbe plinom
2. postojećem opskrbljivaču plinom krajnjeg kupca Agencija privremeno ili trajno oduzela dozvolu sukladno odredbama propisa kojima se uređuje energija i propisa kojima se uređuje regulacija energetske djelatnosti
3. Agencija zaprimila pisanu obavijest o opskrbljivaču u poteškoćama sukladno članku 14. stavku 1. točki 11., članku 27. stavku 1. točki 8., članku 30. stavku 1. točki 7., članku 33. stavku 1. točki 6., članku 47. stavku 1. točki 7., članku 50. stavku 1. točki 14., članku 55. stavku 1. točki 3. i članku 63. stavku 1. točki 9. ovoga Zakona.

(2) U slučaju iz stavka 1. točke 3. ovoga članka Agencija je dužna postupiti u skladu s aktom iz članka 95. ovoga Zakona.

(3) Zajamčeni opskrbljivač određuje se na razdoblje od tri plinske godine.

(4) Iznosi tarifnih stavki za zajamčenu opskrbu iz stavka 1. ovoga članka određuju se metodologijom iz članka 94. stavka 1. podstavka 5. ovoga Zakona.

(5) Ugovor o zajamčenoj opskrbi krajnjeg kupca smatra se sklopljenim danom stjecanja uvjeta iz stavka 1. ovoga članka za korištenje prava na zajamčenu opskrbu.

(6) Postupak promjene opskrbljivača plinom u slučaju iz stavka 1. ovoga članka uređuje se odredbama akta iz članka 95. ovoga Zakona.

(7) Agencija je dužna obavijestiti Ministarstvo, zajamčenog opskrbljivača, operatora transportnog sustava, operatora sustava skladišta plina, sve operatore distribucijskog sustava i operatora tržišta plina o opskrbljivaču plina iz stavka 1. točaka 1. i 2. ovoga članka, najkasnije 15 dana prije prestanka važenja iste dozvole, odnosno od izvršnosti rješenja Agencije o privremenom ili trajnom oduzimanju dozvole.

(8) Operator distribucijskog sustava dužan je dostaviti zajamčenom opskrbljivaču podatke o krajnjim kupcima koji prelaze u zajamčenu opskrbu u roku od pet dana od zaprimljene obavijesti pisanim putem iz stavka 7. ovoga članka.

(9) Najmanje jednog zajamčenog opskrbljivača odlukom određuje Agencija na temelju javnog natječaja.

(10) Javni natječaj iz stavka 9. ovoga članka, Agencija provodi sukladno člancima 61. i 62. ovoga Zakona.

Postupak provedbe javnog natječaja za opskrbljivača u obvezi javne usluge i zajamčenog opskrbljivača

Članak 61.

- (1)** Javni natječaj za opskrbljivača u obvezi javne usluge i zajamčenog opskrbljivača se provodi objavom, prikupljanjem, pregledom i ocjenom ponuda zainteresiranih energetskih subjekata i donošenjem odluke o odabiru opskrbljivača u obvezi javne usluge ili zajamčenog opskrbljivača.
- (2)** Dokumentacija za javni natječaj iz stavka 1. ovoga članka objavljuje se na službenim mrežnim stranicama Agencije, dok se obavijest o otvaranju javnog natječaja objavljuje u »Narodnim novinama« i u Službenom listu Europske unije.
- (3)** Dokumentacija za javni natječaj detaljno obrađuje administrativne, pravne, financijske, tehničke i stručne zahtjeve kao i razloge za isključenje sudionika.
- (4)** Ocjena ponuda temelji se na kriterijima iz članka 62. ovoga Zakona.
- (5)** U slučaju da se na javni natječaj odazove više od jednog ponuditelja, Agencija provodi rangiranje na temelju kriterija iz članka 62. ovoga Zakona te za opskrbljivača u obvezi javne usluge ili zajamčenog opskrbljivača određuje najviše rangiranog ponuditelja.
- (6)** U slučaju da se na natječaj odazove jedan ponuditelj, Agencija će odrediti tog ponuditelja za opskrbljivača u obvezi javne usluge ili zajamčenog opskrbljivača ako ispunjava kriterije iz članka 62. ovoga Zakona.
- (7)** U slučaju da ponuditelj iz stavka 6. ovoga članka ne ispunjava kriterije iz članka 62. ovoga Zakona ili da ne postoji interes na objavljenom javnom natječaju, Agencija može za opskrbljivača u obvezi javne usluge ili zajamčenog opskrbljivača odrediti najviše rangiranog opskrbljivača sukladno kriterijima iz članka 62. ovoga Zakona.
- (8)** Agencija za provođenje rangiranja iz stavka 7. ovoga članka koristi Agenciji raspoložive podatke o svim opskrbljivačima plinom koji sudjeluju na tržištu Republike Hrvatske te u slučaju potrebe može tražiti dodatne podatke.
- (9)** Agencija je dužna odrediti opskrbljivača u obvezi javne usluge ili zajamčenog opskrbljivača najkasnije tri mjeseca od dana isteka roka za dostavu ponuda.
- (10)** Energetski subjekt koji je odabran za opskrbljivača u obvezi javne usluge ili zajamčenog opskrbljivača dužan je kontinuirano održavati pokazatelje pravne, financijske, tehničke i stručne sposobnosti, kao i druge uvjete na temelju kojih je odabran za opskrbljivača u obvezi javne usluge ili zajamčenog opskrbljivača.
- (11)** Agencija je ovlaštena obavljati nadzor i provjeru pokazatelja i drugih uvjeta iz stavka 10. ovoga članka kroz razdoblje na koje je određen opskrbljivač u obvezi javne usluge ili zajamčeni opskrbljivač.
- (12)** Ako Agencija utvrdi da opskrbljivač u obvezi javne usluge ili zajamčeni opskrbljivač ne zadovoljava uvjete sukladno stavku 11. ovoga članka, Agencija provodi javni natječaj za odabir novog

opskrbljivača u obvezi javne usluge ili zajamčenog opskrbljivača i odlukom oduzima pravo obavljanja javne usluge ili zajamčene opskrbe opskrbljivaču u obvezi javne usluge ili zajamčenom opskrbljivaču.

(13) U slučaju iz stavka 12. ovoga članka opskrbljivač u obvezi javne usluge ili zajamčeni opskrbljivač ostaje opskrbljivač u obvezi javne usluge ili zajamčeni opskrbljivač do odabira novog opskrbljivača u obvezi javne usluge ili zajamčenog opskrbljivača.

Kriteriji za odabir opskrbljivača u obvezi javne usluge i zajamčenog opskrbljivača

Članak 62.

Kriteriji na kojima Agencija temelji odabir opskrbljivača u obvezi javne usluge ili zajamčenog opskrbljivača su:

1. energetski subjekt posjeduje važeću dozvolu za opskrbu plinom
2. za energetskog subjekta nikada nije pokrenut postupak privremenog oduzimanja dozvole
3. energetski subjekt uredno ispunjava obveze propisane propisima kojima se uređuju energija regulacija energetskih djelatnosti, trgovačka društva i porezi
4. tehnička sposobnost za obavljanje opskrbe u obvezi javne usluge odnosno zajamčene opskrbe kako je primjenjivo
5. stručna sposobnost za obavljanje opskrbe u obvezi javne usluge odnosno zajamčene opskrbe kako je primjenjivo
6. financijska sposobnost koja se procjenjuje prema podacima o financijskom stanju i poslovanju ponuditelja.

Dužnosti opskrbljivača plinom

Članak 63.

Opskrbljivač plinom je dužan:

1. obavljati energetsku djelatnost opskrbe plinom na siguran, pouzdan i učinkovit način
2. sudionicima na tržištu plina davati informacije u skladu s aktima iz članaka 89., 90., 91., 92., 93. i 95. ovoga Zakona
3. informirati kupca o njegovu pravu izbora bilo kojeg drugog opskrbljivača plinom
4. opskrbljivati plinom kupce na temelju sklopljenih ugovora koji moraju biti u skladu s odredbama akta iz članka 95. ovoga Zakona i uvjetima opskrbljivača plinom
5. osigurati istovjetnost količine plina koju preuzme iz plinskog sustava s količinom plina koju je predao u plinski sustav, u skladu s aktima iz članaka 89., 90., 91., 92., 93. i 95. ovoga Zakona
6. objavljivati i održavati ugovorene parametre kvalitete opskrbe plinom kupaca, u skladu s aktom iz članka 95. ovoga Zakona
7. u svojim poslovnim knjigama odvojeno voditi podatke koji se odnose na opskrbu kupaca koje opskrbljuje po tržišnim uvjetima, opskrbu kupaca korisnika javne usluge opskrbe plinom i opskrbu kupaca korisnika zajamčene opskrbe

8. donijeti uvjete opskrbljivača plinom koji moraju biti u skladu s odredbama akta iz članka 95. ovoga Zakona te ih na primjeren način javno objaviti najkasnije 15 dana prije početka obavljanja energetske djelatnosti opskrbe plinom
9. pisanim putem obavijestiti Agenciju o opskrbljivaču u poteškoćama koji nije podmirio dospjele novčane obveze u razdoblju od najmanje 60 dana prema drugom opskrbljivaču plinom
10. sudjelovati u postupku promjene opskrbljivača plinom za kupca koji je priključen na distribucijski sustav sukladno odredbama akta iz članka 95. ovoga Zakona
11. zahtijevati od operatora transportnog sustava ili operatora distribucijskog sustava nastavak isporuke plina kada je kupac ispunio obveze radi kojih je obustavljena isporuka plina.

Dužnosti opskrbljivača u obvezi javne usluge

Članak 64.

Opskrbljivač u obvezi javne usluge, osim dužnosti iz članka 63. ovoga Zakona, dužan je:

1. obavljati opskrbu u obvezi javne usluge po reguliranim uvjetima
2. naplaćivati isporučeni plin sukladno važećim iznosima tarifnih stavki za opskrbu u obvezi javne usluge, a koji moraju biti manji ili jednaki trošku opskrbe plinom opskrbljivača u obvezi javne usluge sukladno metodologiji iz članka 94. stavka 1. podstavka 5. ovoga Zakona te ih na primjeren način javno objaviti najmanje sedam dana prije početka primjene
3. primijeniti cijene nestandardnih usluga opskrbljivača plinom u obvezi javne usluge na temelju metodologije i odluke koju donosi Agencija, u skladu s odredbama propisa kojima se uređuje energija i regulacija energetske djelatnosti te ih na primjeren način javno objaviti, i to najmanje sedam dana prije početka primjene
4. obavljati opskrbu u obvezi javne usluge kupaca iz kategorije kućanstvo na njihov zahtjev te im omogućiti ponovno vraćanje na korištenje opskrbe u obvezi javne usluge
5. osigurati kvalitetu plina i kvalitetu usluge u skladu s aktom iz članka 95. ovoga Zakona.

Dužnosti zajamčenog opskrbljivača

Članak 65.

Zajamčeni opskrbljivač, osim dužnosti iz članka 63. ovoga Zakona, dužan je:

1. po reguliranim uvjetima opskrbljivati plinom krajnjeg kupca koji je ostao bez opskrbljivača plinom sukladno odredbama članka 60. stavka 1. ovoga Zakona
2. opskrbljivati krajnjeg kupca iz točke 1. ovoga stavka do slobodnog izbora opskrbljivača krajnjeg kupca sukladno odredbama članka 57. ovoga Zakona
3. krajnjem kupcu iz točke 1. ovoga članka naplaćivati isporučeni plin sukladno iznosima tarifnih stavki za zajamčenu opskrbu plinom utvrđenim na temelju metodologije iz članka 94. stavka 1. podstavka 5. ovoga Zakona te ih na primjeren način javno objaviti najmanje sedam dana prije početka primjene
4. primijeniti cijene nestandardnih usluga opskrbljivača plinom u obvezi javne usluge na temelju metodologije i odluke koju donosi Agencija, u skladu s odredbama propisa kojima se uređuje

- regulacija energetske djelatnosti, te ih na primjeren način javno objaviti, i to najmanje sedam dana prije početka primjene
5. uz svaki dostavljeni račun za isporučeni plin obavijestiti krajnjeg kupca iz točke 1. ovoga članka o uvjetima zajamčene opskrbe, iznosima tarifnih stavki za zajamčenu opskrbu, pravu na raskid ugovora o zajamčenoj opskrbi krajnjeg kupca, odnosno njegovu pravu na slobodan izbor opskrbljivača plinom
  6. dostaviti krajnjem kupcu ugovor o zajamčenoj opskrbi krajnjeg kupca iz članka 60. stavka 5. ovoga Zakona u roku od osam dana od dana početka zajamčene opskrbe
  7. osigurati kvalitetu plina i kvalitetu usluge u skladu s aktom iz članka 95. ovoga Zakona.

Prava opskrbljivača plinom i zajamčenog opskrbljivača

Članak 66.

(1) Opskrbljivač plinom ima pravo:

1. kupovati i prodavati plin, odnosno opskrbljivati plinom druge sudionike na tržištu plina
2. koristiti po reguliranim uvjetima usluge operatora tržišta plina, operatora transportnog sustava, operatora distribucijskog sustava, operatora sustava skladišta plina te usluge operatora terminala za UPP, na temelju sklopljenih ugovora koji moraju biti u skladu s aktima iz članaka 89., 90., 91., 92., 93. i 95. ovoga Zakona
3. na pristup mreži proizvodnih plinovoda, transportnom sustavu, distribucijskom sustavu, sustavu skladišta plina, uključujući pristup operativnoj akumulaciji, u skladu s ovim Zakonom te aktima iz članaka 89., 90., 91., 92. i 93. ovoga Zakona
4. zahtijevati od operatora transportnog sustava ili operatora distribucijskog sustava obustavu isporuke plina kada se krajnji kupac ne pridržava ugovornih obveza iz ugovora o opskrbi krajnjeg kupca, osim u slučaju ako se radi o ugroženom kupcu iz članka 71. ovoga Zakona i u skladu s odredbama akta iz članka 95. ovoga Zakona.

(2) Osim prava iz stavka 1. ovoga članka zajamčeni opskrbljivač ima pravo:

1. obavljati zajamčenu opskrbu po reguliranim uvjetima
2. sklopiti ugovor o transportu plina s operatorom transportnog sustava pod istim uvjetima koje je imao opskrbljivač plinom čije je kupce sukladno članku 60. stavku 1. ovoga Zakona preuzeo zajamčeni opskrbljivač
3. sklopiti ugovor o distribuciji plina s operatorom distribucijskog sustava pod istim uvjetima koje je imao opskrbljivač plinom čije je kupce sukladno članku 60. stavku 1. ovoga Zakona preuzeo zajamčeni opskrbljivač
4. sklopiti ugovor o prodaji plina s opskrbljivačem plinom pod istim uvjetima po kojima je opskrbljivač plinom prodavao plin drugom opskrbljivaču plinom, a čije je kupce sukladno članku 60. stavku 1. ovoga Zakona preuzeo zajamčeni opskrbljivač.

Ugovor o opskrbi plinom krajnjeg kupca

Članak 67.

(1) Prava i obveze između svakog opskrbljivača plinom i krajnjeg kupca uređuju se ugovorom o opskrbi krajnjeg kupca.

(2) U slučaju promjene opskrbljivača, ugovor iz stavka 1. ovoga članka može se sklopiti prije pokretanja postupka promjene opskrbljivača, a najkasnije po završetku postupka promjene opskrbljivača.

(3) Sklapanje i sadržaj ugovora o opskrbi krajnjeg kupca detaljnije se uređuju aktom iz članka 95. ovoga Zakona te uvjetima opskrbljivača plinom, u skladu s odredbama ovoga Zakona i propisa kojim se uređuje energija.

(4) Svaki opskrbljivač plinom je dužan osigurati da su uvjeti ugovora o opskrbi krajnjeg kupca koje nudi usklađeni s odredbama akta iz članka 95. ovoga Zakona.

(5) Uvjeti ugovora o opskrbi krajnjeg kupca moraju biti napisani jasnim i razumljivim rječnikom te ne smiju uključivati neugovorne prepreke ostvarivanja prava krajnjih kupaca, kao što je to primjerice suviše opsežna ugovorna dokumentacija.

(6) Svaki opskrbljivač plinom mora osigurati da su krajnji kupci zaštićeni od nepoštenih i zavaravajućih načina kupnje.

(7) Svaki opskrbljivač plinom je obavezan na primjeren način javno objaviti dio cijene koji se regulira te naknade i ostala davanja propisana posebnim propisima sukladno propisu kojima se uređuje energija i regulacija energetske djelatnosti, a opskrbljivač pod obavezom javne usluge i iznose tarifnih stavki za krajnje kupce.

(8) Svaki opskrbljivač plinom je obavezan sklopiti ugovor o opskrbi plinom s krajnjim kupcem u pisanom obliku. Ugovor o opskrbi plinom krajnjeg kupca mora minimalno sadržavati:

1. identitet i adresu opskrbljivača, krajnjeg kupca i obračunskog mjernog mjesta
2. usluge koje pruža opskrbljivač, uključujući vrijeme početka i kvalitetu opskrbe
3. vrste ponuđenih usluga održavanja, ako se nude
4. način dobivanja informacija o važećim cijenama i naknadama, uključujući i naknade za održavanje
5. trajanje ugovora o opskrbi plinom krajnjeg kupca, uvjete za obnavljanje i raskid ugovora o opskrbi plinom krajnjeg kupca ili prestanak pružanja usluga
6. postojanje bilo kojeg prava na raskid ugovora
7. način utvrđivanja nadoknade u slučaju nepoštivanja ugovorene razine kvalitete usluga, uključujući netočan i zakašnjeni obračun i
8. način rješavanja sporova kada Agencija odlučuje po prigovorima krajnjih kupaca.

(9) Odredbe ugovora o opskrbi plinom krajnjeg kupca moraju biti poštene te na jasan, jednostavan i nedvojbjen način obuhvatiti prava i obveze opskrbljivača i kupca, a svaki opskrbljivač plinom mora osigurati da su njihovim krajnjim kupcima uvjeti dobro poznati prije sklapanja ugovora.

(10) Ugovor o opskrbi plinom krajnjeg kupca ne može sadržavati odredbe kojima se krajnjem kupcu uskraćuje ili otežava pravo na raskid, odnosno otkaz ugovora o opskrbi plinom krajnjeg kupca, niti može sadržavati odredbe kojima se određuju dodatne financijske obveze krajnjem kupcu koje nisu u skladu s člankom 57. stavkom 5. ovoga Zakona, a s obzirom na njegovo pravo na promjenu opskrbljivača.

(11) Ugovor o opskrbi plinom krajnjeg kupca, osim ugovora o opskrbi plinom u obvezi javne usluge i zajamčene opskrbe, može sadržavati posebne uvjete prodaje, uključujući pravo na naknadu u slučaju prijevremenog raskida ugovora, s tim da je i u tom slučaju opskrbljivač obavezan postupati na način kojim se ponuđenim uvjetima prodaje ili cijenama ne narušava tržišno natjecanje i ravnoopravan položaj kupaca na tržištu plina.

Kvaliteta opskrbe plinom

Članak 68.

(1) Kvaliteta opskrbe plinom sastoji se od:

1. kvalitete plina
2. pouzdanosti isporuke i
3. kvalitete usluge.

(2) Agencija donosi uvjete kvalitete opskrbe plinom koji su sastavni dio akta iz članka 95. ovoga Zakona, u kojima se propisuju:

1. pokazatelji kvalitete opskrbe plinom
2. način mjerenja, prikupljanja i objavljivanja pokazatelja kvalitete opskrbe plinom
3. iznimni događaji glede kvalitete opskrbe plinom
4. postupno uvođenje općih i garantiranih standarda kvalitete opskrbe plinom
5. način regulacije kvalitete opskrbe plinom čija primjena ovisi o odabranoj metodologiji izračuna iznosa tarifnih stavki
6. postupno uvođenje financijske kompenzacije krajnjem kupcu nakon uvođenja garantiranih standarda kvalitete opskrbe plinom
7. način, dinamika i opseg izvještavanja te dostavljanja podataka Agenciji o kvaliteti opskrbe plinom od strane energetske subjekata
8. sadržaj godišnjeg izvještaja operatora transportnog sustava o kvaliteti opskrbe plinom
9. sadržaj godišnjeg izvještaja operatora distribucijskog sustava o kvaliteti opskrbe plinom
10. sadržaj godišnjeg izvještaja operatora sustava skladišta plina o kvaliteti opskrbe plinom
11. sadržaj godišnjeg izvještaja operatora terminala za UPP o kvaliteti opskrbe plinom i
12. sadržaj godišnjeg izvještaja opskrbljivača o kvaliteti usluga.

(3) Operator transportnog sustava, operator sustava skladišta plina, operator terminala za UPP i operator distribucijskog sustava dužni su u skladu s uvjetima kvalitete opskrbe plinom sustavno:

1. održavati razinu kvalitete opskrbe plinom
2. pratiti pokazatelje kvalitete opskrbe plinom i
3. voditi evidenciju podataka potrebnih za utvrđivanje pokazatelja kvalitete opskrbe plinom.

(4) Svaki opskrbljivač dužan je u skladu s uvjetima kvalitete opskrbe plinom sustavno:

1. održavati razinu kvalitete usluga
2. pratiti pokazatelje kvalitete usluga i
3. voditi evidenciju podataka potrebnih za utvrđivanje pokazatelja kvalitete usluga.

(5) Operator transportnog sustava, operator sustava skladišta plina, operator terminala za UPP, operator distribucijskog sustava i svaki opskrbljivač:

- u skladu sa stavkom 2. točkama 8., 9., 10., 11. i 12. ovoga članka, jednom godišnje javno objavljuju izvještaje o kvaliteti opskrbe plinom
- u skladu sa stavkom 2. točkom 7. ovoga članka, izvještavaju Agenciju i dostavljaju joj podatke o kvaliteti opskrbe plinom.

XIII. KRAJNI KUPAC

Dužnosti krajnjeg kupca

Članak 69.

(1) Krajnji kupac je dužan:

1. priključiti svoje plinske uređaje na transportni sustav ili distribucijski sustav, u skladu s aktima iz članka 90. i 91. ovoga Zakona te metodologijom iz članka 94. stavka 2. ovoga Zakona
2. omogućiti operatoru transportnog ili distribucijskog sustava na čiji sustav je krajnji kupac priključen ugradnju uređaja za mjerenje potrošnje plina i nesmetani pristup plinskoj instalaciji i plinskom priključku radi održavanja i očitavanja uređaja za mjerenje potrošnje plina te izvršenje obustave isporuke plina
3. omogućiti održavanje plinske instalacije i plinskog uređaja u takvom stanju da ne predstavlja opasnost za život i zdravlje ljudi ili imovinu te u slučaju kvara takav kvar ukloniti bez odgađanja
4. pridržavati se uputa dispečerskih centara operatora transportnog ili distribucijskog sustava na čiji sustav je krajnji kupac priključen
5. davati potrebne informacije operatoru transportnog sustava, operatoru distribucijskog sustava, operatoru sustava skladišta plina i operatoru terminala za UPP, u slučaju da ugovori korištenje njihovih usluga
6. imati važeći ugovor o opskrbi plinom za svako pojedino obračunsko mjerno mjesto
7. platiti naknadu za neovlaštenu potrošnju plina operatoru distribucijskog sustava ili operatoru transportnog sustava sukladno odredbama akta iz članka 90. i 91. ovoga Zakona
8. sudjelovati u postupku promjene opskrbljivača plinom za kupca koji je priključen na distribucijski sustav sukladno odredbama akta iz članka 95. ovoga Zakona.

(2) Krajnji kupac odgovoran je za korištenje plina u skladu s odredbama ovoga Zakona, aktima iz članka 90., 91. i 95. ovoga Zakona.

(3) Krajnji kupac koji je izravno spojen na transportni sustav dužan je najkasnije do 1. veljače na zahtjev operatora transportnog sustava dostaviti projekciju ukupne godišnje količine plina koju

planira preuzeti iz transportnog sustava za desetogodišnje razdoblje koje započinje s godinom koja slijedi.

Prava krajnjeg kupca

Članak 70.

(1) Krajnji kupac ima pravo:

1. na slobodan izbor i besplatni postupak promjene opskrbljivača plinom, u skladu s odredbama ovoga Zakona i odredbama akta iz članka 95. ovoga Zakona
2. uputiti prigovor Agenciji na rad opskrbljivača i operatora sustava na čiji sustav je krajnji kupac priključen, koji nije u skladu s odredbama ovoga Zakona i odredbama akata iz članka 90., 91. i 95. ovoga Zakona
3. na dostavu svih relevantnih podataka o potrošnji plina od opskrbljivača plinom pisanim putem
4. priključiti plinske uređaje na transportni sustav ili distribucijski sustav
5. izgraditi izravni plinovod pod uvjetima propisanim ovim Zakonom.

(2) Krajnji kupci iz kategorije kućanstvo imaju pravo na opskrbu plinom u okviru javne usluge od strane opskrbljivača u obvezi javne usluge.

(3) Na krajnjeg kupca se na odgovarajući način primjenjuju odredbe propisa kojim se uređuju prava potrošača i odredbe akta iz članka 95. ovoga Zakona.

Ugroženi kupci

Članak 71.

(1) Krajnji kupci iz kategorije kućanstvo koji imaju pravo na opskrbu plinom u okviru javne usluge i izaberu ili koriste po automatizmu taj način opskrbe te su od nadležnog tijela za socijalnu skrb ishodili odluku o statusu ugroženog kupca imaju pravo na posebnu zaštitu u skladu s odredbama ovoga Zakona, propisa kojim se uređuje energija i propisa kojim se uređuje socijalna skrb.

(2) Nadležno tijelo za socijalnu skrb koje je utvrdilo status ili promjenu statusa ugroženog kupca dužno je u roku od osam dana od dana promjene statusa ugroženog kupca izvijestiti kupca, operatora distribucijskog sustava i opskrbljivača ugroženog kupca o promjeni statusa kupca.

(3) Nadležno tijelo za socijalnu skrb, podzakonskim propisom kojim utvrđuje status ugroženog kupca, odredit će razinu socijalne potpore ugroženom kupcu, odnosno vrstu i opseg prava koja pripadaju s obzirom na utvrđeni status te način sudjelovanja u podmirenju troškova socijalnog minimuma potrošnje plina.

(4) Podzakonskim propisom iz stavka 3. ovoga članka utvrdit će se i uvjeti za ograničenje ili prekid isporuke plina ugroženom kupcu u slučaju neovlaštene potrošnje i po nalogu opskrbljivača plinom.

XIV. MODEL BILANČNIH SKUPINA

Članak 72.

(1) Za nesmetano izvršenje i obračun kupoprodajnih transakcija na tržištu plina, osiguranje podudarnosti količina plina predanih u transportni sustav i preuzetih iz transportnog sustava te razdvajanje financijskih transakcija od fizičke isporuke plina uspostavlja se odgovornost sudionika na tržištu plina prema modelu bilančnih skupina.

(2) Svaki sudionik na tržištu plina, osim operatora tržišta plina, dužan je biti član bilančne skupine.

(3) Model bilančnih skupina detaljnije se uređuje aktom iz članka 89. ovoga Zakona.

Dužnosti voditelja bilančne skupine

Članak 73.

Voditelj bilančne skupine je dužan:

1. organizirati i voditi bilančnu skupinu, sukladno aktu iz članka 89. ovoga Zakona
2. svakodnevno uravnoteživati količine plina koje ulaze u transportni sustav i izlaze iz transportnog sustava, za bilančnu skupinu koju organizira i vodi
3. davati nominacije operatoru transportnog sustava za mjesta predaje i preuzimanja plina iz transportnog sustava, operatoru sustava skladišta plina za utiskivanje ili povlačenje plina iz sustava skladišta plina i operatoru terminala za UPP za prihvata i otpremu UPP-a, sukladno aktima iz članaka 89., 90., 92. i 93. ovoga Zakona i drugim posebnim propisima
4. davati propisane informacije operatoru tržišta plina, sukladno aktu iz članka 89. ovoga Zakona
5. sklapati ugovore s operatorom tržišta plina, sukladno aktu iz članka 89. ovoga Zakona
6. plaćati obračunate troškove iz članka 50. točaka 6. i 7. ovoga Zakona operatoru tržišta plina na temelju sklopljenog ugovora.

Prava voditelja bilančne skupine

Članak 74.

Voditelj bilančne skupine ima pravo:

1. koristiti javnu uslugu operatora tržišta plina po reguliranim uvjetima, na temelju sklopljenih ugovora
2. raspodjeljivati obračunate troškove iz članka 50. točaka 6. i 7. ovoga Zakona na članove bilančne skupine
3. raspodjeljivati naknadu za organiziranje tržišta plina na članove bilančne skupine
4. obračunavati trošak vođenja bilančne skupine članovima bilančne skupine.

XV. RAZDVAJANJE DJELATNOSTI

Razdvajanje djelatnosti operatora sustava skladišta plina, operatora terminala za UPP i operatora distribucijskog sustava

Članak 75.

(1) Djelatnost operatora sustava skladišta plina, operatora terminala za UPP i operatora distribucijskog sustava, uključujući operatora koji je dio vertikalno integriranog subjekta, mora biti organizirana u samostalnom pravnom subjektu, nezavisno od drugih djelatnosti u sektoru plina.

(2) Djelatnost operatora distribucijskog sustava koji je dio horizontalno integriranog subjekta mora biti organizirana u samostalnom pravnom subjektu i nezavisno od djelatnosti izvan sektora plina osim energetske djelatnosti proizvodnje, distribucije i opskrbe toplinskom energijom.

(3) Neovisnost operatora sustava skladišta plina, operatora terminala za UPP i operatora distribucijskog sustava, u skladu sa stavkom 1. ovoga članka, osigurava se tako da:

1. članovi uprave operatora koji je dio vertikalno integriranog energetskeg subjekta ne smiju sudjelovati u upravljanju drugim djelatnostima u sektoru plina, različitim od djelatnosti odnosnog operatora
2. se uzimaju u obzir profesionalni interesi članova uprave operatora koji moraju biti u mogućnosti djelovati neovisno
3. operator samostalno odlučuje o sredstvima nužnim za pogon, održavanje i razvoj sustava kojim upravlja, nezavisno od drugih djelatnosti koje obavlja vertikalno integrirani energetski subjekt.

(4) Neovisnost operatora distribucijskog sustava, u skladu sa stavkom 2. ovoga članka, osigurava se tako da:

1. članovi uprave operatora koji je dio horizontalno integriranog subjekta ne smiju sudjelovati u upravljanju drugim djelatnostima izvan sektora plina
2. se uzimaju u obzir profesionalni interesi članova uprave operatora koji moraju biti u mogućnosti djelovati neovisno
3. operator samostalno odlučuje o sredstvima nužnim za pogon, održavanje i razvoj sustava kojim upravlja, nezavisno od drugih djelatnosti koje obavlja horizontalno integrirani subjekt.

(5) Radi ispunjenja obveza iz stavka 3. točke 3. i stavka 4. točke 3. ovoga članka, operator mora imati na raspolaganju sve potrebne resurse uključujući ljudske, tehničke, financijske i materijalne.

(6) Neovisno o stavku 5. ovoga članka, vladajuće društvo u sustavu horizontalno integriranog subjekta ima pravo operatoru odobravati godišnji financijski plan i postavljati granice njegove zaduženosti te nema pravo operatoru sustava davati upute vezane uz njegovo svakodnevno poslovanje niti uz pojedinačne odluke o izgradnji ili modernizaciji dijelova sustava kojima upravlja operator jedino u slučaju kada takva odluka proizlazi iz odobrenoga godišnjega financijskog plana.

(7) Operator sustava skladišta plina, operator terminala za UPP i operator distribucijskog sustava dužni su donijeti program mjera radi osiguranja primjene nepristranih uvjeta pristupa sustavu kojim upravljaju i osigurati nadzor nad njihovim provođenjem, a kojim se utvrđuju posebne obveze zaposlenika za ostvarenje cilja.

(8) Za ispunjenje svojih obveza osoba odgovorna za provođenje programa mjera iz stavka 7. ovoga članka, a koja je imenovana od odnosnog operatora mora biti nezavisna i mora imati pristup svim potrebnim informacijama operatora i bilo kojeg drugog povezanog subjekta.

(9) Na osobu odgovornu za provođenje programa mjera primjenjuju se uvjeti iz članka 23. ovoga Zakona koji vrijede za osobu koja provodi praćenje usklađenosti.

(10) Osoba odgovorna za provođenje programa mjera je dužna do 1. ožujka svake godine dostaviti Agenciji godišnje izvješće o provedbi programa mjera iz stavka 7. ovoga članka za prethodnu godinu.

(11) Operator je dužan objaviti na svojim mrežnim stranicama program mjera i izvješće o provedbi programa mjera za prethodnu godinu.

(12) Agencija će nadzirati aktivnosti operatora distribucijskog sustava koji je dio vertikalno integriranog subjekta kako on ne bi iskoristio svoju vertikalnu integraciju za narušavanje tržišnog natjecanja.

(13) Agencija će nadzirati operatora distribucijskog sustava kako on ne bi kroz svoje aktivnosti u području komunikacije i promidžbe stvorio asocijaciju o povezanosti s djelatnošću opskrbe koja je dio vertikalno integriranog subjekta.

(14) Odredbe stavaka 1. i 3. ovoga članka ne primjenjuju se na operatora distribucijskog sustava koji je dio vertikalno integriranoga energetskog subjekta koji ima manje od 100.000 kupaca priključenih na distribucijski sustav.

(15) Operator distribucijskog sustava iz stavka 14. ovoga članka koji obavlja i energetske djelatnosti opskrbe plinom dužan je primijeniti odredbe članaka 76. i 77. ovoga Zakona.

Mješoviti operator

Članak 76.

(1) Iznimno od odredbi članaka od 15. do 25. ovoga Zakona, djelatnost operatora transportnog sustava, operatora distribucijskog sustava, operatora sustava skladišta plina i operatora terminala za UPP može biti organizirana zajedno, u okviru djelatnosti mješovitog operatora, ali odvojeno od djelatnosti proizvodnje prirodnog plina, trgovine plinom i opskrbe plinom.

(2) Na dužnosti i prava mješovitog operatora odgovarajuće se primjenjuju odredbe ovoga Zakona o dužnostima i pravima operatora transportnog sustava, uključujući odredbe o dužnostima i pravima operatora distribucijskog sustava, operatora sustava skladišta plina i operatora terminala za UPP.

(3) Mješoviti operator koji je dio vertikalno integriranoga energetskog subjekta mora svoje djelatnosti organizirati u samostalnom pravnom subjektu nezavisno od djelatnosti proizvodnje prirodnog plina, trgovine plinom i opskrbe plinom.

(4) Neovisnost mješovitog operatora, u skladu sa stavkom 3. ovoga članka, osigurava se tako da:

1. članovi uprave mješovitog operatora koji je dio integriranog energetskog subjekata ne smiju sudjelovati u upravljanju djelatnostima proizvodnje prirodnog plina, trgovine plinom i opskrbe plinom
2. uzimaju se u obzir profesionalni interesi članova uprave mješovitog operatora koji moraju biti u mogućnosti djelovati neovisno
3. mješoviti operator samostalno odlučuje o sredstvima nužnim za pogon, održavanje i razvoj sustava kojim upravlja, nezavisno od djelatnosti proizvodnje prirodnog plina i opskrbe plinom.

(5) Radi ispunjenja obveza iz stavka 4. točke 3. ovoga članka, operator mora imati na raspolaganju sve potrebne resurse uključujući ljudske, tehničke, financijske i materijalne.

(6) Neovisno o stavku 5. ovoga članka, vladajuće društvo u sustavu horizontalno integriranog subjekta ima pravo operatoru odobravati godišnji financijski plan i postavljati granice njegove zaduženosti te nema pravo operatoru sustava davati upute vezane uz njegovo svakodnevno poslovanje niti uz pojedinačne odluke o izgradnji ili modernizaciji dijelova sustava kojima upravlja operator jedino u slučaju kada takva odluka proizlazi iz odobrenoga godišnjega financijskog plana.

(7) Mješoviti operator dužan je donijeti program mjera radi osiguranja primjene nepristranih uvjeta pristupa sustavu kojim upravljaju i osigurati nadzor nad njihovim provođenjem, a kojim se utvrđuju posebne obveze zaposlenika za ostvarenje cilja.

(8) Za ispunjenje svojih obveza osoba odgovorna za provođenje programa mjera iz stavka 7. ovoga članka, a koja je imenovana od odnosnog operatora mora biti nezavisna i mora imati pristup svim potrebnim informacijama operatora i bilo kojeg drugog povezanog subjekta.

(9) Osoba odgovorna za provođenje programa mjera je dužna do 1. ožujka svake godine dostaviti Agenciji godišnje izvješće o provedbi programa mjera iz stavka 7. ovoga članka za prethodnu godinu.

(10) Mješoviti operator je dužan objaviti na svojim mrežnim stranicama program mjera i izvješće o provedbi programa mjera za prethodnu godinu.

(11) Nadzor nad aktivnostima operatora koji je dio vertikalno integriranog subjekta, kako on ne bi iskoristio svoju vertikalnu integraciju za narušavanje tržišnog natjecanja, provodit će Agencija.

Računovodstveno razdvajanje djelatnosti

Članak 77.

(1) Energetski subjekti za plin dužni su računovodstveno razdvojiti djelatnosti radi primjene načela nediskriminacije korisnika plinskog sustava, izbjegavanja narušavanja tržišnog natjecanja i međusobnog subvencioniranja energetskih djelatnosti koje se obavljaju kao tržišne i energetskih djelatnosti koje se obavljaju kao javne usluge.

- (2) Energetski subjekti koji obavljaju djelatnost opskrbe plinom dužni su računovodstveno razdvojiti djelatnosti opskrbe plinom koje se obavljaju kao javna usluga od djelatnosti opskrbe plinom koje se obavljaju kao tržišna djelatnost.
- (3) Energetski subjekti za plin dužni su izraditi, objaviti i dati na reviziju godišnje financijske izvještaje.
- (4) Revizija godišnjega financijskog izvještaja mora potvrditi da se poštivalo načelo nediskriminacije korisnika plinskog sustava i izbjegavanja međusobnog subvencioniranja energetskih djelatnosti u sektoru plina koje se obavljaju kao tržišne djelatnosti i energetskih djelatnosti koje se obavljaju kao javne usluge.
- (5) Godišnji financijski izvještaji moraju sadržavati podatke o transakcijama s povezanim energetskim subjektima.
- (6) Energetski subjekti za plin dužni su utvrditi pravila za raspoređivanje imovine, obveza, prihoda, troškova i amortizacije sukladno odluci Agencije o načinu i postupku vođenja razdvojenog računovodstva.
- (7) Mješoviti operator dužan je u svojim poslovnim knjigama odvojeno voditi podatke koji se odnose na djelatnost transporta plina, distribucije plina, skladištenja plina te upravljanja terminalom za UPP.
- (8) Operator distribucijskog sustava iz članka 75. stavka 14. ovoga Zakona dužan je u svojim poslovnim knjigama, odvojeno voditi podatke koji se odnose na djelatnost distribucije plina i djelatnost opskrbe plinom.
- (9) Opskrbljivač plinom dužan je u svojim poslovnim knjigama odvojeno voditi podatke koji se odnose na djelatnost opskrbe plinom koja se obavlja kao tržišna djelatnost ili kao javna usluga opskrbe plinom i zajamčena opskrba.

Pravo pristupa poslovnim knjigama

Članak 78.

- (1) Energetski subjekt za plin dužan je omogućiti Agenciji pristup poslovnim knjigama, što uključuje pravo Agencije da zahtijeva sve potrebne informacije te dostavu potrebnih podataka, neposredan uvid u poslovne knjige, knjigovodstvene isprave, financijske izvještaje i drugu dokumentaciju energetskog subjekta i poduzimanje drugih radnji potrebnih za obavljanje poslova iz nadležnosti Agencije.
- (2) Agencija će osigurati zaštitu povjerljivosti podataka koje je saznala u obavljanju svojih poslova.

XVI. PRAVO PRISTUPA TREĆE STRANE

Pristup treće strane

Članak 79.

- (1) Proizvođač prirodnog plina, operator transportnog sustava, operator distribucijskog sustava, operator sustava skladišta plina, operator terminala za UPP i operator mjesta za opskrbu UPP-om i/ili

SPP-om dužni su osigurati učinkovit i nediskriminirajući pristup mreži proizvodnih plinovoda, transportnom sustavu, distribucijskom sustavu, sustavu skladišta plina, terminalu za UPP i mjestu za opskrbu UPP-om i/ili SPP-om, u skladu s aktima iz članaka 89., 90., 91., 92. i 93. ovoga Zakona i metodologijom iz članka 94. stavka 2. ovoga Zakona.

(2) Pristup transportnom sustavu, distribucijskom sustavu, sustavu skladišta plina i terminalu za UPP omogućuje se primjenom reguliranog pristupa treće strane, a pristup mreži proizvodnih plinovoda i mjestu za opskrbu UPP-om i/ili SPP-om omogućuje se primjenom pregovaračkog pristupa treće strane.

(3) Regulirani pristup treće strane temelji se na objavljenim metodologijama utvrđivanja iznosa tarifnih stavki za energetske djelatnosti transporta plina, distribucije plina, skladištenja plina i upravljanje terminalom za UPP iz članka 94. stavka 1. ovoga Zakona, koji se primjenjuje objektivno i jednako za sve sudionike na tržištu plina.

(4) Pregovarački pristup treće strane temelji se na komercijalnim uvjetima pristupa mreži proizvodnih plinovoda i mjestu za opskrbu UPP-om i/ili SPP-om, koji su predmet pregovora.

Priključenje krajnjeg kupca na plinski sustav

Članak 80.

(1) Krajnji kupac koji se želi priključiti na plinski sustav dužan je podnijeti zahtjev za priključenje na distribucijski sustav operatoru distribucijskog sustava koji za to područje ima sklopljen ugovor o koncesiji iz članka 43. ovoga Zakona.

(2) Iznimno od stavka 1. ovoga članka, pravo izravnog priključenja na transportni sustav ima:

1. krajnji kupac koji će trošiti plin za istodobnu proizvodnju električne i toplinske energije uz priključni kapacitet obračunskog mjernog mjesta koji je veći od 50 MWh/h
2. krajnji kupac koji će trošiti plin uz priključni kapacitet obračunskog mjernog mjesta od minimalno 250 MWh/h
3. krajnji kupac koji će trošiti plin za daljnju prodaju stlačenog prirodnog plina prema posebnim propisima uz priključni kapacitet obračunskog mjernog mjesta od minimalno 5 MWh/h.

(3) Krajnji kupci iz stavka 2. ovoga članka, odnosno operator transportnog sustava dužni su kod projektiranja, zahvata u prostoru, gradnje, odnosno priključenja na transportni sustav raditi u skladu s postupcima propisanim propisima kojima se uređuje prostorno uređenje i gradnja.

(4) Trošak nastao priključenjem na transportni sustav i održavanjem priključka iz stavka 3. ovoga članka podmiruje krajnji kupac na čiji zahtjev je izgrađen priključak na transportni sustav i takav trošak ne može biti uključen u iznos tarifnih stavki za transport plina.

(5) Operator distribucijskog sustava dužan je donijeti odluku o zahtjevu iz stavka 1. ovoga članka u roku od 15 dana od dana dostave uredno podnesenog zahtjeva sukladno aktu iz članka 91. ovoga Zakona.

(6) Protiv odluke operatora distribucijskog sustava iz stavka 5. ovoga članka podnositelj zahtjeva može podnijeti prigovor Agenciji u roku od 15 dana od dana dostave odluke.

Odbijanje pristupa treće strane

Članak 81.

(1) Proizvođač prirodnog plina ima pravo odbiti pristup mreži proizvodnih plinovoda u slučaju:

1. nedostatka kapaciteta
2. neusklađenosti tehničkih specifikacija koje se ne mogu prevladati na razuman način
3. potrebe izbjegavanja poteškoća koje se ne mogu izbjeći na razuman način, a koje bi mogle ugroziti sadašnju i buduću proizvodnju ugljikovodika, uključujući i proizvodnju s polja ograničene ekonomske održivosti
4. potrebe poštivanja valjano potkrijepljenih, razumnih potreba vlasnika ili korisnika mreže proizvodnih plinovoda i interesa svih drugih korisnika mreže proizvodnih plinovoda ili povezanih objekata i postrojenja za obradu plina.

(2) Operator transportnog sustava, operator distribucijskog sustava, operator sustava skladišta plina i operator terminala za UPP ima pravo odbiti pristup sustavu trećoj strani u slučaju:

1. nedostatka kapaciteta
2. kada bi ga pristup sustavu onemogućio u izvršavanju obveze javne usluge
3. kada bi pristup sustavu mogao izazvati ozbiljne financijske i gospodarske poteškoće energetske subjektu, s obzirom na ugovore tipa »uzmi ili plati« sklopljene prije podnošenja zahtjeva za odobrenje pristupa, pod uvjetima iz članka 83. ovoga Zakona.

(3) Operator mjesta za opskrbu UPP-om i/ili SPP-om ima pravo odbiti pristup mjestu za opskrbu UPP-om i/ili SPP-om u slučaju:

1. nedostatka kapaciteta
2. neusklađenosti tehničkih specifikacija koje se ne mogu prevladati na razuman način.

(4) Proizvođač prirodnog plina, operator transportnog sustava, operator distribucijskog sustava, operator sustava skladišta plina i operator terminala za UPP mora, u slučaju odbijanja pristupa mreži proizvodnih plinovoda ili sustavu, dostaviti stranci rješenje s razlozima odbijanja pristupa.

(5) Nezadovoljna stranka ima pravo podnijeti prigovor Agenciji na odluku energetske subjekta o odbijanju pristupa mreži proizvodnih plinovoda, mjestu za opskrbu UPP-om i/ili SPP-om ili sustavu odnosno na uvjete pristupa mreži proizvodnih plinovoda, mjestu za opskrbu UPP-om i/ili SPP-om ili sustavu.

(6) Agencija je dužna donijeti odluku u roku od 60 dana od dana podnošenja prigovora.

(7) Odluka Agencija je izvršna, a nezadovoljna stranka može protiv odluke Agencije pokrenuti upravni spor.

(8) Postupak pred upravnim sudom iz stavka 6. ovoga članka je hitan.

(9) Proizvođač prirodnog plina, operator transportnog sustava, operator distribucijskog sustava, operator sustava skladišta plina, operator terminala za UPP, operator mjesta za opskrbu UPP-om i/ili SPP-om koji odbije pristup mreži proizvodnih plinovoda, mjestu za opskrbu UPP-om i/ili SPP-om ili sustavu zbog nedostatka kapaciteta ili drugih opravdanih razloga sukladno ovom članku mora, u razumnom vremenu, učiniti potrebne preinake i zahvate u sustavu da bi se omogućio pristup, ako su oni ekonomski isplativi ili ako ih je voljan financirati potencijalni korisnik.

Izravni plinovod

Članak 82.

(1) Proizvođač prirodnog plina, operator sustava skladišta plina, operator terminala za UPP, operator mjesta za opskrbu UPP-om i/ili SPP-om ili krajnji kupac kojem je odlukom iz članka 81. ovoga Zakona odbijeno pravo na pristup plinskom sustavu, mreži proizvodnih plinovoda, odnosno mjestu za opskrbu UPP-om i/ili SPP-om ima pravo izgraditi izravni plinovod, uz suglasnost Agencije.

(2) Opskrbljivač plinom koji želi plinom opskrbiti krajnjeg kupca kojem je odlukom iz članka 81. ovoga Zakona odbijeno pravo na pristup plinskom sustavu, mreži proizvodnih plinovoda, odnosno mjestu za opskrbu UPP-om i/ili SPP-om ima pravo izgraditi izravni plinovod, uz suglasnost Agencije.

(3) Agencija će utvrditi objektivne i nepristrane kriterije za izdavanje suglasnosti iz stavka 1. i 2. ovoga članka za izgradnju i pogon izravnih plinovoda.

(4) Agencija će rješenjem uskratiti izdavanje suglasnosti za izgradnju izravnog plinovoda iz stavaka 1. i 2. ovoga članka ako davanje takve suglasnosti nije u skladu s odredbama o obvezi opskrbe plinom u okviru javne usluge i odredbi o zaštiti krajnjih kupaca iz ovoga Zakona uz detaljno obrazloženje.

(5) Protiv rješenja iz stavka 4. ovoga članka nije dopuštena žalba, ali se može pokrenuti upravni spor pred nadležnim upravnim sudom. Postupak pred upravnim sudom je hitan.

(6) Zahvat u prostoru i gradnja izravnih vodova mora se provoditi u skladu s postupcima propisanim propisima kojima se uređuje prostorno uređenje i gradnja.

(7) Trošak nastao izgradnjom izravnog plinovoda iz stavaka 1. i 2. ovoga članka treba podmiriti energetska subjekt ili kupac na čiji zahtjev je izgrađen izravni plinovod i takav trošak ne može biti uključen u metodologiju utvrđivanja iznosa tarifnih stavki sustava na koji se izravni plinovod priključuje.

Izuzeće za ugovore »uzmi ili plati«

Članak 83.

(1) Trgovac plinom ili opskrbljivač plinom koji je suočen ili smatra da će biti suočen s ozbiljnim ekonomskim i financijskim poteškoćama, zbog obveza prihvaćenih u jednom ili više ugovora o kupnji plina tipa »uzmi ili plati«, može od operatora transportnog sustava zatražiti privremeno izuzeće od primjene prava na pristup treće strane iz članka 79. ovoga Zakona.

(2) U slučaju iz stavka 1. ovoga članka, operator transportnog sustava dužan je podnijeti Agenciji zahtjev za privremeno izuzeće od primjene prava na pristup treće strane iz članka 79. ovoga Zakona

te zahtjevu mora priložiti dokumentaciju sa svim relevantnim informacijama o prirodi i opsegu problema te naporima koje je trgovac plinom ili opskrbljivač plinom uložio u svrhu rješavanja problema.

(3) U slučaju da druga rješenja nisu na raspolaganju, Agencija može odobriti izuzeće od primjene prava na pristup treće strane uzimajući u obzir:

1. cilj postizanja konkurentnog tržišta plina
2. potrebu ispunjavanja obveza javne usluge i osiguranje sigurnosti opskrbe
3. položaj trgovca plinom ili opskrbljivača plinom na tržištu i stvarnu razinu tržišnog natjecanja
4. ozbiljnost ekonomskih i financijskih poteškoća s kojima se suočava trgovac plinom ili opskrbljivač plinom, njegov kupac i operator transportnog sustava
5. dan sklapanja ugovora te uvjete jednog ili više ugovora tipa »uzmi ili plati« o kojima se radi, uključujući i opseg u kojem oni omogućavaju promjene na tržištu
6. napore uložene u svrhu pronalaženja rješenja problema
7. mjeru do koje je trgovac plinom ili opskrbljivač plinom, prihvaćajući uvjete iz ugovora tipa »uzmi ili plati«, mogao predvidjeti mogućnost pojave ozbiljnih ekonomskih i financijskih poteškoća
8. razinu povezanosti sustava s drugim sustavima i mogućnost uzajamnog djelovanja
9. posljedice koje bi odobrenje izuzeća imalo na provođenje ovoga Zakona glede ispravnog funkcioniranja tržišta plina.

(4) Ozbiljnim gospodarskim i financijskim poteškoćama iz stavka 1. ovoga članka neće se smatrati ako se opskrba plinom ne smanji ispod minimalno zajamčenih količina preuzetog plina definiranih u ugovorima tipa »uzmi ili plati« ili sve dok se ugovori tipa »uzmi ili plati« mogu prilagoditi ili dok je trgovac plinom ili opskrbljivač plinom u stanju pronaći drugo rješenje.

(5) Agencija će o privremenom izuzeću obavijestiti Europsku komisiju i Ministarstvo te dostaviti sve relevantne informacije u vezi s izuzećem.

(6) U roku od osam tjedana od dostave obavijesti iz stavka 5. ovoga članka Europska komisija može zahtijevati od Agencije da promijeni ili ukine odluke kojima je izdano odobrenje izuzeća.

Izuzeće za novi infrastrukturni objekt

Članak 84.

(1) Novi infrastrukturni objekti kao što su međudržavni spojni plinovod, sustav skladišta plina i terminal za UPP mogu se na zahtjev fizičke ili pravne osobe izuzeti na određeno vrijeme od primjene prava na pristup treće strane, primjene odgovarajuće metodologije utvrđivanja iznosa tarifnih stavki iz članka 94. ovoga Zakona i obveze razdvajanja operatora transportnog sustava iz članka 15. ovoga Zakona pod sljedećim uvjetima:

1. ulaganje mora poticati tržišno natjecanje u sektoru plina i povećati sigurnost opskrbe plinom
2. razina rizika povezanog s ulaganjem je takva da se ulaganje ne bi ostvarilo, osim ako se izuzeće ne odobri

3. infrastrukturni objekt plinskog sustava mora biti u vlasništvu fizičke ili pravne osobe u samostalnom pravnom subjektu odvojenom od operatora sustava u okviru kojeg će novi infrastrukturni objekt biti izgrađen
4. korisnici novog infrastrukturnog objekta moraju plaćati naknadu za korištenje
5. izuzeće za novi infrastrukturni objekt nije štetno za tržišno natjecanje ili učinkovito funkcioniranje tržišta ili plinskog sustava namijenjenog obavljanju javne usluge na koji se novi infrastrukturni objekt planira priključiti.

(2) Odredba stavka 1. ovoga članka primjenjuje se i na značajna povećanja kapaciteta i nadogradnje postojećih infrastrukturnih objekata kojima se omogućava razvoj novih dobavnih pravaca.

(3) Odluku o izuzeću za novi infrastrukturni objekt iz stavaka 1. i 2. ovoga članka donosi Agencija.

(4) Odluka Agencije iz stavka 3. ovoga članka izvršna je nakon dostave odluke Europske komisije iz stavka 14. ovoga članka, a nezadovoljna strana može protiv odluke Agencije pokrenuti upravni spor.

(5) Odluka o izuzeću za novi infrastrukturni objekt može obuhvatiti dio ili cijeli novi infrastrukturni objekt, postojeći infrastrukturni objekt sa značajno povećanim kapacitetom ili nadograđeni postojeći infrastrukturni objekt.

(6) Prije donošenja odluke o izuzeću Agencija je dužna:

1. razmotriti potrebu za utvrđivanjem uvjeta glede trajanja izuzeća i nediskriminirajućeg pristupa međudržavnom spojnom plinovodu
2. uzeti u obzir trajanje ugovora, dodatne kapacitete koje treba izgraditi ili izmjenu postojećih kapaciteta, vremenski horizont projekta i ostale posebne okolnosti
3. brinuti se da pravila i mehanizmi za upravljanje i raspodjelu kapaciteta ne sprječavaju provedbu dugoročnih ugovora.

(7) U slučaju novog infrastrukturnog objekta koji će biti smješten na teritoriju više država članica Europske unije, uključujući Republiku Hrvatsku, Agencija može donijeti odluku o izuzeću za novi infrastrukturni objekt nakon konzultacija s regulatornim tijelima tih država.

(8) Agencija je dužna samostalno ili u suradnji s regulatornim tijelima tih država obavijestiti Agenciju za suradnju energetske regulatora o odluci o izuzeću.

(9) Ako u roku od šest mjeseci nije postignut dogovor oko zahtjeva za izuzeće, Agencija je dužna samostalno ili u suradnji s regulatornim tijelima tih država obavijestiti Agenciju za suradnju energetske regulatora. Agencija može, u suradnji s regulatornim tijelima tih država, zatražiti od Agencije za suradnju energetske regulatora produljenje roka do tri mjeseca za donošenje odluke o izuzeću.

(10) U slučaju iz stavka 9. ovoga članka Agencija će, u skladu s mišljenjem Agencije za suradnju energetske regulatora, donijeti odluku o izuzeću za novi infrastrukturni objekt iz stavka 7. ovoga članka.

(11) Agencija je dužna obrazloženu odluku o izuzeću novog infrastrukturnog objekta dostaviti Europskoj komisiji.

(12) Obrazloženje odluke iz stavka 11. ovoga članka mora sadržavati:

1. detaljne razloge na temelju kojih je Agencija odobrila ili odbila zahtjev za izuzećem, uključujući i popratne financijske podatke koji opravdavaju potrebu za izuzećem
2. provedenu analizu utjecaja na tržišno natjecanje i efikasno funkcioniranje unutarnjeg tržišta plina nakon odobrenog izuzeća
3. razloge odabranog trajanja izuzeća i udjela ukupnog kapaciteta infrastrukturnog objekta za koji se daje izuzeće u ukupnom kapacitetu plinskog sustava Republike Hrvatske
4. rezultat konzultacija provedenih s regulatornim tijelima drugih država ako se izuzeće odnosi na infrastrukturni objekt koji će biti smješten na teritoriju više država članica Europske unije, uključujući Republiku Hrvatsku
5. analizu doprinosa infrastrukturnog objekta diversifikaciji dobavnih pravaca plina.

(13) Obavijest iz stavka 11. ovoga članka temelj je Europskoj komisiji za traženje promjene ili povlačenja odluke Agencije o odobrenju izuzeća novog infrastrukturnog objekta.

(14) Europska komisija mora donijeti odluku u roku od dva mjeseca od zaprimanja obavijesti Agencije.

(15) Agencija mora postupati u skladu s odlukom Europske komisije o promjeni ili povlačenju odluke o izuzeću u roku od mjesec dana od primitka odluke i o tome obavijestiti Europsku komisiju.

(16) Iznimno rok iz stavka 15. ovoga članka može se produljiti za dodatna dva mjeseca ako Europska komisija traži dodatne informacije, odnosno dogovorom Europske komisije i Agencije produljiti za dodatna dva mjeseca.

(17) Ako u roku od dvije godine ne započne izgradnja novog infrastrukturnog objekta te ako u roku od pet godina novi infrastrukturni objekt ne započne s radom, odluka Agencije o izuzeću prestaje važiti, osim u slučaju ako Agencija odluči da je odgoda početka rada posljedica više sile na koju subjekt koji je ishodio odobrenje nije imao utjecaja.

XVII. ZATVORENI DISTRIBUCIJSKI SUSTAV

Članak 85.

(1) Distribucijski sustav koji se nalazi na zemljopisno ograničenom industrijskom i/ili komercijalnom području i kojim se plin distribuira do krajnjih kupaca koji nisu kupci iz kategorije kućanstvo, kao i distribucijski sustav kojim se distribuira miješani ukapljeni naftni plin, ispareni ukapljeni naftni plin, gradski plin, bioplin ili plin iz biomase može se odrediti kao zatvoreni distribucijski sustav.

(2) Vlasnik distribucijskog sustava iz stavka 1. ovoga članka dužan je odlukom odrediti organizatora zatvorenog distribucijskog sustava uz suglasnost ostalih pravnih i fizičkih osoba, osim kućanstava, čiji su objekti priključeni na distribucijski sustav iz stavka 1. ovoga članka.

(3) Agencija će, na zahtjev organizatora zatvorenog distribucijskog sustava, rješenjem odrediti zatvoreni distribucijski sustav ako:

1. su iz specifičnih tehničkih ili sigurnosnih razloga rad ili proizvodni postupak korisnika distribucijskog sustava iz stavka 1. ovoga članka integrirani
2. se kroz distribucijski sustav iz stavka 1. ovoga članka plin distribuira vlasniku distribucijskog sustava ili njegovim srodnim subjektima ili
3. se kroz distribucijski sustav iz stavka 1. ovoga članka distribuira plin iz stavka 1. ovoga članka bez primješavanja u tok prirodnog plina.

(4) U slučajevima iz stavka 3. točke 1. i 2. ovoga članka Agencija će rješenjem odrediti zatvoreni distribucijski sustav ako na njega nisu priključeni korisnici iz kategorije kućanstvo ili je priključen mali broj korisnika iz kategorije kućanstvo koji su zapošljavanjem ili drukčije povezani s vlasnikom distribucijskog sustava.

(5) Organizator zatvorenog distribucijskog sustava, na temelju odobrenja Agencije, može primijeniti iznos naknade za uporabu zatvorenog distribucijskog sustava koju je samostalno odredio.

(6) Iznimno od stavka 5. ovoga članka, Agencija može na opravdani zahtjev korisnika zatvorenog distribucijskog sustava ili samostalno utvrditi odgovarajući iznos naknade za uporabu zatvorenog distribucijskog sustava na temelju usporedne analize naturalnih i financijskih pokazatelja poslovanja operatora distribucijskih sustava u Republici Hrvatskoj, sukladno metodologiji za utvrđivanje iznosa tarifnih stavki za distribuciju plina.

(7) Zatvoreni distribucijski sustav iz stavka 1. ovoga članka na mjestu priključenja s distribucijskim ili transportnim sustavom te svaki od objekata priključenih na zatvoreni distribucijski sustav iz stavka 1. ovoga članka moraju imati zasebno obračunsko mjerno mjesto.

(8) Organizator zatvorenog distribucijskog sustava koji se želi priključiti na plinski sustav dužan je zatražiti priključenje sukladno odredbama članka 80. ovoga Zakona.

Dužnosti organizatora zatvorenog distribucijskog sustava

Članak 86.

Organizator zatvorenog distribucijskog sustava je dužan:

1. voditi, održavati i razvijati siguran, pouzdan i učinkovit zatvoreni distribucijski sustav
2. priključiti na zatvoreni distribucijski sustav građevinu pravne i fizičke osobe koja ispunjava uvjete iz ovoga Zakona, odredbi akta iz članka 91. ovoga Zakona, metodologije iz članka 94. stavka 2. ovoga Zakona te koja je izgrađena na temelju građevinske dozvole ili drugog odgovarajućeg akta na temelju kojeg se može graditi građevina
3. osigurati korisnicima priključenim na zatvoreni distribucijski sustav kvalitetu plina, kvalitetu usluge i pouzdanost isporuke propisanu aktom iz članka 95. ovoga Zakona
4. distribuirati plin na temelju sklopljenih ugovora
5. osigurati objektivne, jednake i transparentne uvjete pristupa zatvorenom distribucijskom sustavu, u skladu s ovim Zakonom te aktima iz članaka 90. i 91. ovoga Zakona

6. na razini zatvorenog distribucijskog sustava osigurati mjerenje potrošnje plina i očitavanje mjernih uređaja u skladu s odredbama akta iz članka 91. ovoga Zakona
7. davati informacije sudionicima na tržištu plina, u skladu s aktima iz članaka 90. i 91. ovoga Zakona
8. davati propisane informacije sudionicima tržišta plina čija je oprema izravno priključena na zatvoreni distribucijski sustav, dovoljno unaprijed, o opsegu i danu obustave distribucije plina i očekivanom smanjenju kapaciteta zatvorenog distribucijskog sustava
9. voditi evidenciju mjernih mjesta kupaca
10. osigurati zaštitu povjerljivosti podataka koje je saznao u obavljanju djelatnosti
11. provoditi postupak promjene opskrbljivača plinom za kupca koji je priključen na zatvoreni distribucijski sustav sukladno odredbama akta iz članka 95. ovoga Zakona
12. voditi evidenciju o pripadnosti bilančnoj skupini, opskrbljivača plinom i trgovaca plinom koji opskrbljuju kupce čiji su objekti priključeni na zatvoreni distribucijski sustav.

XVIII. NAČELO UZAJAMNOSTI

Članak 87.

Radi izbjegavanja neujednačenosti u otvaranju tržišta Republika Hrvatska može zahtijevati da Europska komisija, uzimajući u obzir stanje na tržištu i zajednički interes, obveže zemlju članicu u kojoj je otvorenost tržišta manja da omogući opskrbljivaču iz te zemlje pristup tržištu plina u Republici Hrvatskoj, odnosno opskrbljivaču iz Republike Hrvatske pristup kupcu te zemlje.

Zaštita od postupanja operatora i opskrbljivača

Članak 88.

(1) Strana nezadovoljna postupanjem, odnosno poduzimanjem ili propuštanjem radnje proizvođača prirodnog plina, operatora transportnog sustava, operatora distribucijskog sustava, operatora sustava skladišta plina, operatora terminala za UPP, operatora mjesta za opskrbu UPP-om i/ili SPP-om, operatora tržišta plina i opskrbljivača plinom koje ima učinak na njezina prava, obveze ili pravne interese, a o kojima se ne rješava u upravnom postupku, ili kada je propisom propisana sudska ili druga pravna zaštita, može izjaviti prigovor na rad proizvođača prirodnog plina, operatora transportnog sustava, operatora distribucijskog sustava, operatora sustava skladišta plina, operatora terminala za UPP, operatora mjesta za opskrbu UPP-om i/ili SPP-om, operatora tržišta plina i opskrbljivača plinom u pisanom obliku, sve dok traje radnja ili propuštanje radnje proizvođača prirodnog plina, operatora transportnog sustava, operatora distribucijskog sustava, operatora sustava skladišta plina, operatora terminala za UPP, operatora mjesta za opskrbu UPP-om i/ili SPP-om, operatora tržišta plina i opskrbljivača plinom.

(2) Prigovor iz stavka 1. ovoga članka mora sadržavati činjenice i dokaze na kojima se temelji.

(3) Proizvođač prirodnog plina, operator transportnog sustava, operator distribucijskog sustava, operator sustava skladišta plina, operator terminala za UPP, operator mjesta za opskrbu UPP-om i/ili SPP-om, operator tržišta plina i opskrbljivač plinom mora odlučiti o prigovoru u roku od 15 dana od dana izjavlivanja prigovora.

(4) Ako po odluci proizvođača prirodnog plina, operatora transportnog sustava, operatora distribucijskog sustava, operatora sustava skladišta plina, operatora terminala za UPP, operatora mjesta za opskrbu UPP-om i/ili SPP-om, operatora tržišta plina i opskrbljivača plinom iz stavka 3. ovoga članka nezadovoljna strana i dalje smatra da su joj postupanjem proizvođača prirodnog plina, operatora transportnog sustava, operatora distribucijskog sustava, operatora sustava skladišta plina, operatora terminala za UPP, operatora mjesta za opskrbu UPP-om i/ili SPP-om, operatora tržišta plina i opskrbljivača plinom povrijeđena prava ili pravni interesi, može radi zaštite svojih prava izjaviti prigovor Agenciji, sve dok traje radnja ili propuštanje radnje proizvođača prirodnog plina, operatora transportnog sustava, operatora distribucijskog sustava, operatora sustava skladišta plina, operatora terminala za UPP, operatora mjesta za opskrbu UPP-om i/ili SPP-om, operatora tržišta plina i opskrbljivača plinom.

(5) Prigovor iz stavka 4. ovoga članka podnosi se Agenciji u vezi s:

- odbijanjem pristupa mreži proizvodnih plinovoda
- odbijanjem prava pristupa plinskom sustavu, mreži proizvodnih plinovoda, odnosno mjestu za opskrbu UPP-om i/ili SPP-om
- uvjetima priključenja na distribucijski ili transportni sustav
- odbijanjem prava na slobodan izbor opskrbljivača plinom, uključujući promjenu opskrbljivača plinom koja nije provedena sukladno s aktom iz članka 95. ovoga Zakona
- primjenom metodologija iz članka 94. ovoga Zakona
- kršenjem odredbi članka 11. ovoga Zakona.

(6) Agencija može na temelju prigovora iz stavka 5. ovoga članka poduzeti sljedeće mjere:

- donijeti obvezujuću odluku o postupanju povodom prigovora
- dati uputu za postupanje povodom prigovora ili
- dati mišljenje povodom prigovora.

(7) Agencija je dužna bez odgode, a najkasnije u roku od 30 dana od dana izjavljivanja prigovora, obavijestiti podnositelja prigovora u pisanom obliku o mjerama koje je u povodu prigovora poduzela.

(8) Ako podnositelj prigovora nije zadovoljan poduzetim mjerama ili u propisanom roku nije obaviješten o poduzetim mjerama, može pokrenuti upravni spor.

(9) Postupak pred upravnim sudom iz stavka 8. ovoga članka je hitan.

XIX. OPĆI AKTI

Pravila o organizaciji tržišta plina

Članak 89.

(1) Pravilima o organizaciji tržišta plina propisuje se način organiziranja i djelovanja tržišta plina.

(2) Pravilima o organizaciji tržišta plina, na temelju modela tržišta plina, posebno se uređuje sljedeće:

- postupci, načela i standardi za organiziranje i djelovanje tržišta plina u skladu s primijenjenim modelom tržišta plina
- pravila o organiziranju bilančnih skupina te vođenje registra vođenja bilančnih skupina i članova bilančne skupine
- pravila na virtualnoj točki trgovanja
- pravila na trgovinskoj platformi
- ugovorni odnosi operatora tržišta plina s vođenjem bilančne skupine i s operatorom transportnog sustava
- odgovornost sudionika na tržištu plina za njihova odstupanja
- pravila obračuna iz članka 50. točki 6. i 7. ovoga Zakona
- ostala pravila nužna za organiziranje i rad tržišta plina.

(3) Pravila o organizaciji tržišta plina donosi operator tržišta plina.

(4) U postupku donošenja pravila o organizaciji tržišta plina iz stavka 3. ovoga članka, operator tržišta plina dužan je osigurati odgovarajuće sudjelovanje svih zainteresiranih strana i provesti javnu raspravu u trajanju od najmanje 15 dana.

(5) Prije donošenja pravila o organizaciji tržišta plina iz stavka 3. ovoga članka, operator tržišta plina dužan je ishoditi suglasnost Agencije.

(6) Pravila o organizaciji tržišta plina objavljuju se u »Narodnim novinama«, na mrežnim stranicama Agencije i mrežnim stranicama operatora tržišta plina.

Mrežna pravila transportnog sustava

Članak 90.

(1) Mrežnim pravilima transportnog sustava propisuje se planiranje razvoja, izgradnja, održavanje, pravila sigurnog upravljanja transportnim sustavom te pravila ugovaranja i korištenja kapaciteta transportnog sustava.

(2) Mrežnim pravilima transportnog sustava posebno se uređuje sljedeće:

- opis transportnog sustava
- razvoj i održavanje transportnog sustava
- pravila za priključenje na transportni sustav
- povezivanje s ostalim dijelovima plinskog sustava
- upravljanje transportnim sustavom
- pravila uravnoteženja transportnog sustava, pravila za pružanje povezanih informacija te uvjeti i način odabira pružatelja usluge uravnoteženja
- proizvodi i usluge operatora transportnog sustava
- opći uvjeti korištenja transportnog sustava
- opći uvjeti korištenja transportnog sustava na interkonekciji
- postupak ugovaranja kapaciteta transportnog sustava
- postupak ugovaranja kapaciteta transportnog sustava na interkonekciji
- trgovanje kapacitetima transportnog sustava

- korištenje kapaciteta transportnog sustava
- upravljanje zagušenjem na interkonekciji
- mjerna pravila koja uključuju mehanizme alokacije količina plina izmjerenih na izlazima iz transportnog sustava koji su ujedno i ulazi u distribucijske sustave
- pravila raspodjele količine plina
- objava podataka i razmjena informacija
- uvjeti za primjenu postupka ograničenja ili prekida isporuke plina
- postupci utvrđivanja i obračuna neovlaštene potrošnje plina
- naknada štete.

(3) Mrežna pravila transportnog sustava donosi operator transportnog sustava.

(4) U postupku donošenja mrežnih pravila transportnog sustava iz stavka 3. ovoga članka, operator transportnog sustava dužan je osigurati odgovarajuće sudjelovanje svih zainteresiranih strana i provesti javnu raspravu u trajanju od najmanje 15 dana.

(5) Prije donošenja mrežnih pravila transportnog sustava iz stavka 3. ovoga članka, operator transportnog sustava dužan je ishoditi suglasnost Agencije.

(6) Mrežna pravila transportnog sustava objavljuju se u »Narodnim novinama«, na mrežnim stranicama Agencije i mrežnim stranicama operatora transportnog sustava.

Mrežna pravila plinskog distribucijskog sustava

Članak 91.

(1) Mrežnim pravilima plinskog distribucijskog sustava propisuje se razvoj, način vođenja i korištenje kapaciteta distribucijskog sustava.

(2) Mrežnim pravilima plinskog distribucijskog sustava posebno se uređuje sljedeće:

- opis distribucijskog sustava
- razvoj, građenje i održavanje distribucijskog sustava
- upravljanje distribucijskim sustavom
- priključenje na distribucijski sustav
- ugovorni odnosi i opći uvjeti korištenja distribucijskog sustava
- mjerna pravila
- izrada i ažuriranje standardnih profila potrošnje
- objava podataka i razmjena informacija
- povezivanje s ostalim dijelovima plinskog sustava
- uvjeti za primjenu postupka ograničenja ili prekida isporuke plina
- postupci utvrđivanja i obračuna neovlaštene potrošnje plina
- sadržaj uredno podnesenog zahtjeva za priključenje
- naknada štete.

(3) Mrežna pravila plinskog distribucijskog sustava donosi Agencija.

(4) U postupku donošenja mrežnih pravila plinskog distribucijskog sustava iz stavka 3. ovoga članka, Agencija je dužna osigurati odgovarajuće sudjelovanje svih zainteresiranih strana i provesti javnu raspravu u trajanju od najmanje 15 dana.

(5) Mrežna pravila plinskog distribucijskog sustava objavljuju se u »Narodnim novinama« i na mrežnim stranicama Agencije.

Pravila korištenja sustava skladišta plina

Članak 92.

(1) Pravilima korištenja sustava skladišta plina propisuje se razvoj, način vođenja i korištenje sustava skladišta plina.

(2) Pravilima korištenja sustava skladišta plina posebno se uređuje sljedeće:

- opis sustava skladišta plina
- razvoj, građenje i održavanje sustava skladišta plina
- upravljanje sustavom skladišta plina
- ugovorni odnosi i opći uvjeti korištenja sustava skladišta plina
- rezervacija i korištenje kapaciteta sustava skladišta plina
- trgovanje kapacitetima sustava skladišta plina
- mjerna pravila i pravila raspodjele
- objava podataka i razmjena informacija
- povezivanje s ostalim dijelovima plinskog sustava
- naknada štete
- opći uvjeti korištenja sustava skladišta plina
- postupci raspodjele skladišnih kapaciteta
- pravila prodaje uskladištenog plina u otvorenom postupku.

(3) Pravila korištenja sustava skladišta plina donosi operator sustava skladišta plina.

(4) U postupku donošenja pravila korištenja sustava skladišta plina iz stavka 3. ovoga članka, operator sustava skladišta plina dužan je osigurati odgovarajuće sudjelovanje svih zainteresiranih strana i provesti javnu raspravu u trajanju od najmanje 15 dana.

(5) Prije donošenja pravila korištenja sustava skladišta plina iz stavka 3. ovoga članka, operator sustava skladišta plina dužan je ishoditi suglasnost Agencije.

(6) Pravila korištenja sustava skladišta plina objavljuju se u »Narodnim novinama«, na mrežnim stranicama Agencije i mrežnim stranicama operatora sustava skladišta plina.

Pravila korištenja terminala za UPP

Članak 93.

(1) Pravilima korištenja terminala za UPP propisuje se razvoj, način vođenja i korištenje terminala za UPP.

(2) Pravilima korištenja terminala za UPP posebno se uređuje sljedeće:

- opis terminala za UPP
- razvoj, građenje i održavanje terminala za UPP
- upravljanje terminalom za UPP
- ugovorni odnosi i opći uvjeti korištenja terminala za UPP
- rezervacija i korištenje kapaciteta terminala za UPP
- mjerna pravila i pravila raspodjele
- objava podataka i razmjena informacija
- naknada štete
- pravila prodaje UPP-a ili prirodnog plina korisnika terminala u otvorenom postupku.

(3) Pravila korištenja terminala za UPP donosi operator terminala za UPP.

(4) U postupku donošenja pravila korištenja terminala za UPP iz stavka 3. ovoga članka, operator terminala za UPP dužan je osigurati odgovarajuće sudjelovanje svih zainteresiranih strana i provesti javnu raspravu u trajanju od najmanje 15 dana.

(5) Prije donošenja pravila korištenja terminala za UPP iz stavka 3. ovoga članka, operator terminala za UPP dužan je ishoditi suglasnost Agencije.

(6) Pravila korištenja terminala za UPP objavljuju se u »Narodnim novinama«, na mrežnim stranicama Agencije i mrežnim stranicama operatora terminala za UPP.

Metodologije utvrđivanja iznosa tarifnih stavki, naknada i cijena

Članak 94.

(1) Način utvrđivanja iznosa tarifnih stavki za pojedine energetske djelatnosti propisuje se sljedećim metodologijama koje donosi Agencija:

- metodologija utvrđivanja iznosa tarifnih stavki za transport plina
- metodologija utvrđivanja iznosa tarifnih stavki za distribuciju plina
- metodologija utvrđivanja iznosa tarifnih stavki za skladištenje plina
- metodologija utvrđivanja iznosa tarifnih stavki za prihvati i otpremu UPP-a
- metodologija utvrđivanja iznosa tarifnih stavki za javnu uslugu opskrbe plinom i zajamčenu opskrbu.

(2) Utvrđivanje naknade za priključenje na plinski distribucijski ili transportni sustav novih i za povećanje priključnog kapaciteta postojećih energetskih subjekata i krajnjih kupaca utvrđuje se metodologijom utvrđivanja naknade za priključenje na plinski distribucijski ili transportni sustav i za povećanje priključnog kapaciteta koju donosi Agencija, u skladu s odredbama propisa kojima se uređuje energija i regulacija energetskih djelatnosti.

(3) Utvrđivanje cijene nestandardnih usluga za transport plina, distribuciju plina, skladištenje plina, za prihvati i otpremu UPP-a i javnu uslugu opskrbe plinom utvrđuje se metodologijom utvrđivanja cijene nestandardnih usluga koju donosi Agencija.

(4) Naknadu za organiziranje tržišta plina prema prijedlogu operatora tržišta plina, a na temelju opravdanih troškova poslovanja, određuje Agencija.

(5) U postupku donošenja metodologija iz stavaka 1. do 3. ovoga članka Agencija je dužna osigurati odgovarajuće sudjelovanje svih zainteresiranih strana i provesti javnu raspravu u trajanju od najmanje 15 dana.

(6) Agencija je dužna metodologije iz stavaka 1. do 3. ovoga članka objaviti u »Narodnim novinama« i na svojim mrežnim stranicama najmanje 15 dana prije početka njihove primjene od strane operatora transportnog sustava, operatora distribucijskog sustava, operatora sustava skladišta plina, operatora terminala za UPP, opskrbljivača u obvezi javne usluge i zajamčenog opskrbljivača.

(7) Agencija je dužna iznose tarifnih stavki, naknade i cijene iz stavaka 1. do 4. ovoga članka objaviti u »Narodnim novinama« i na svojim mrežnim stranicama najmanje deset dana prije početka njihove primjene od strane operatora transportnog sustava, operatora distribucijskog sustava, operatora tržišta plina, operatora sustava skladišta plina, operatora terminala za UPP, opskrbljivača u obvezi javne usluge i zajamčenog opskrbljivača.

Opći uvjeti opskrbe plinom

Članak 95.

(1) Općim uvjetima opskrbe plinom propisuju se odnosi između opskrbljivača plinom i krajnjeg kupca, mjere zaštite krajnjih kupaca i uvjeti kvalitete opskrbe plinom.

(2) Općim uvjetima opskrbe plinom posebno se uređuje sljedeće:

1. međusobni ugovorni odnosi između opskrbljivača plinom i krajnjeg kupca
2. obveze i odgovornosti opskrbljivača plinom i krajnjeg kupca
3. uvjeti obračuna i naplate isporučenog plina
4. registar obračunskih mjernih mjesta s postupcima i obvezama kod prikupljanja podataka o obračunskim mjernim mjestima te raspolaganja istima
5. postupak promjene opskrbljivača plinom
6. mjere zaštite krajnjih kupaca
7. obveze opskrbljivača čiji je ugovor o opskrbi plinom krajnjeg kupca u postupku raskida
8. prava opskrbljivača u odnosu na krajnjeg kupca glede reguliranja svih dospjelih novčanih obveza
9. reguliranje prethodnih financijskih obveza krajnjih kupaca
10. postupak promjene opskrbljivača u zajamčenoj opskrbi iz članka 60. ovoga Zakona
11. postupak promjene opskrbljivača prilikom promjene vlasništva ili najma građevine
12. postupak promjene u ugovornim odnosima u slučaju privremenog prijenosa ugovora o opskrbi plinom krajnjeg kupca na treću osobu
13. postupanje sukladno zaprimljenim obavijestima o opskrbljivaču u poteškoćama.

(3) Opći uvjeti opskrbe plinom sadržavaju osobito sljedeće mjere zaštite krajnjih kupaca:

1. pravo na sklapanje ugovora s opskrbljivačem utemeljeno na pravednim i unaprijed poznatim uvjetima
2. pravo na obavijest o namjeri izmjene ugovorenih uvjeta i pravo na raskid ugovora nakon primitka te obavijesti
3. obvezu opskrbljivača da obavijesti svoje krajnje kupce o svakoj promjeni cijena/naknada/tarifa koje utvrđuju druga nadležna tijela i/ili energetske subjekti, a koje ulaze u konačnu cijenu energije, najkasnije u tijeku jednoga uobičajenoga obračunskog razdoblja nakon povećanja naknada, te pravo krajnjeg kupca na raskid ugovora ako ne prihvaća nove uvjete
4. obvezu davanja razvidnih podataka o važećim iznosima tarifnih stavki i o standardnim uvjetima korištenja usluga
5. pravo ponude izbora načina plaćanja
6. pravo na raskid ugovora i jasne uvjete za raskid
7. pravo na zaštitu krajnjih kupaca od nepoštenih načina prodaje ili takvih načina prodaje koji krajnjeg kupca mogu dovesti u zabludu
8. pravo na besplatni postupak promjene opskrbljivača
9. pravo na transparentne, jednostavne i ekonomične postupke rješavanja žalbi krajnjih kupaca, uz pravedno rješavanje sporova i bez odgađanja
10. obvezu davanja obavijesti o svim pravima koja se odnose na javne usluge
11. pravo na informiranje o potrošnji i troškovima
12. pravo na raspolaganje podacima o potrošnji, uključujući pravo i uvjete prosljeđivanja podataka drugom opskrbljivaču bez naknade
13. pravo na zaključni obračun najkasnije šest tjedana po promjeni opskrbljivača.

(4) Uvjeti kvalitete opskrbe plinom iz stavka 1. ovoga članka propisuju uvjete koji su navedeni u članku 68. stavku 2. ovoga Zakona.

(5) Opće uvjete opskrbe plinom donosi Agencija.

(6) U postupku donošenja općih uvjeta opskrbe plinom Agencija je dužna osigurati odgovarajuće sudjelovanje svih zainteresiranih strana i provesti javnu raspravu u trajanju od najmanje 15 dana, a u posebno opravdanim okolnostima javna rasprava može trajati i kraće.

(7) Opći uvjeti opskrbe plinom objavljuju se u »Narodnim novinama« i na mrežnim stranicama Agencije.

XX. NADZOR

Upravni i inspekcijski nadzor

Članak 96.

(1) Upravni nadzor nad provedbom ovoga Zakona provodi Ministarstvo.

(2) Inspekcijski nadzor nad provedbom ovoga Zakona provode inspektori i drugi državni službenici, kad je to određeno posebnim propisima.

(3) Ako nadležni inspektor pri obavljanju inspekcijskog nadzora utvrdi da energetska subjekt ne obavlja energetska djelatnost, a krajnji kupac plina ne koristi plin u skladu s odredbama ovoga Zakona i propisa donesenih na temelju ovoga Zakona, osim ovlaštenja sukladno općim propisima, ima ovlaštenje rješenjem:

1. narediti otklanjanje utvrđenih nepravilnosti i nedostataka, uz određivanje roka za njihovo otklanjanje
2. zabraniti gradnju proizvodnog objekta ako nije ostvario prava na izgradnju energetska objekta sukladno članku 8. stavku 4. točki 1. ovoga Zakona
3. narediti obustavu daljnje gradnje ili korištenja energetska objekta, odnosno obustavu opskrbe energijom ili korištenje energije ako se oprema za energetska objekta ne proizvodi, a ti objekti ne grade, ne koriste ili ne održavaju sukladno odobrenoj ili potvrđenoj dokumentaciji prema posebnim tehničkim ili drugim propisima, i ako zbog toga postoji neposredna opasnost za stabilnost i sigurnost energetska objekata, zdravlje ili život ljudi ili sigurnost prometa ili susjednih građevina.

Članak 97.

(1) Agencija nadzire provođenje odredbi ovoga Zakona i propisa donesenih na temelju ovoga Zakona te uredbi Europske unije čija se provedba osigurava ovim Zakonom, osim u slučajevima koji po posebnim propisima spadaju u nadležnost drugih tijela.

(2) Agencija provodi postupak nadzora sukladno odredbama ovoga Zakona, propisa kojim se uređuje energija, regulacija energetska djelatnosti i opći upravni postupak.

(3) Položaj stranke u postupku nadzora u smislu ovoga Zakona imaju energetska subjekti, krajnji kupci i druge pravne ili fizičke osobe protiv kojih Agencija vodi postupak koji je u njezinoj nadležnosti.

(4) Ako se nadzorom utvrdi da je povrijeđen ovaj Zakon ili propis donesen na temelju ovoga Zakona, Agencija može:

- nadležnom tijelu podnijeti optužni prijedlog sukladno prekršajnom propisu
- izdati prekršajni nalog
- podnijeti kaznenu prijavu nadležnom tijelu zbog kaznenog djela
- poduzeti i druge mjere i izvršiti druge radnje koje je ovlaštena poduzeti i izvršiti na temelju ovoga Zakona i propisa kojim se uređuje energija i regulacija energetska djelatnosti.

XXI. PREKRŠAJNE ODREDBE

Članak 98.

(1) Novčanom kaznom u iznosu od 20.000,00 do 500.000,00 kuna kaznit će se za prekršaj proizvođač prirodnog plina pravna osoba koja:

- ne osigura objektivne, jednake i transparentne uvjete pristupa mreži proizvodnih plinovoda i učinkovit i nediskriminirajući pristup mreži proizvodnih plinovoda, sukladno članku 14. stavku 1. točki 2. i članku 79. stavku 1. ovoga Zakona

- ne daje sudionicima na tržištu plina informacije propisane aktima iz članaka 89., 90. i 91. ovoga Zakona, sukladno članku 14. stavku 1. točki 3. ovoga Zakona
- ne uspostavi i ne osigura rad upravljačkog centra za vođenje proizvodnog sustava, sustava mjerenja i sustava za praćenje parametara kvalitete plina i pouzdanosti isporuke plina, sukladno članku 14. stavku 1. točki 4. ovoga Zakona
- ne izradi, ne objavi, ne ažurira i ne dostavi ministru na odobrenje petogodišnji plan razvoja mreže proizvodnih plinovoda te projekciju plana proizvodnje, sukladno članku 14. stavku 1. točki 5. ovoga Zakona
- ne osigura propisanu kvalitetu proizvedenog prirodnog plina sukladno članku 14. stavku 1. točki 8. ovoga Zakona
- ne priključi svoja proizvodna postrojenja na transportni i/ili distribucijski sustav Republike Hrvatske, sukladno članku 14. stavku 1. točki 9. ovoga Zakona
- ne dostavi operatoru transportnog sustava plan proizvodnje prirodnog plina u Republici Hrvatskoj za desetogodišnje razdoblje sukladno članku 14. stavku 1. točki 10. ovoga Zakona
- ne izradi i na primjeren način javno objavi program mjera za poboljšanje energetske učinkovitosti te godišnje izvješće o rezultatima njegove primjene, sukladno članku 14. stavku 3. ovoga Zakona
- ne utvrdi pravila za raspoređivanje imovine, obveza, prihoda, troškova i amortizacije sukladno odluci Agencije o načinu i postupku vođenja razdvojenog računovodstva, sukladno članku 77. stavku 6. ovoga Zakona
- ne osigura Agenciji pristup poslovnim knjigama, sukladno članku 78. stavku 1. ovoga Zakona
- ne postupa sukladno mrežnim pravilima transportnog sustava iz članka 90. stavka 1. ovoga Zakona
- ne postupa sukladno mrežnim pravilima plinskog distribucijskog sustava iz članka 91. stavka 1. ovoga Zakona
- ne postupa sukladno općim uvjetima opskrbe plinom iz članka 95. stavka 1. ovoga Zakona.

(2) Za prekršaje iz stavka 1. ovoga članka kaznit će se i odgovorna osoba proizvođača prirodnog plina pravne osobe novčanom kaznom od 2000,00 do 15.000,00 kuna.

(3) Za prekršaje iz stavka 1. ovoga članka kaznit će se proizvođač prirodnog plina fizička osoba novčanom kaznom od 15.000,00 do 50.000,00 kuna.

Članak 99.

(1) Novčanom kaznom u iznosu od 20.000,00 do 500.000,00 kuna kaznit će se za prekršaj operator transportnog sustava pravna osoba koja:

- ne obavijesti Agenciju, sukladno članku 24. stavku 5. točki 2. ovoga Zakona
- ne priključi na transportni sustav građevinu pravne i fizičke osobe koje ispunjavaju uvjete iz ovoga Zakona, a posebice aktom iz članka 90. ovoga Zakona te metodologije iz članka 94. stavka 2. ovoga Zakona te koja je izgrađena na temelju građevinske dozvole ili drugog odgovarajućeg akta na temelju kojeg se može graditi građevina, sukladno članku 27. točki 4. ovoga Zakona

- ne uspostavi i ne osigura rad dispečerskog centra za vođenje transportnog sustava, sustava mjerenja i sustava za praćenje parametara kvalitete plina i pouzdanosti isporuke plina, upravljanje zagušenjima i uravnoteženje transportnog sustava, sukladno članku 27. točki 5. ovoga Zakona
- ne transportira plin na temelju sklopljenih ugovora, sukladno članku 27. točki 6. ovoga Zakona
- ne obavijesti Agenciju da korisnik transportnog sustava u razdoblju od tri uzastopna mjeseca nije pravodobno ispunio obveze prema operatoru transportnog sustava, sukladno članku 27. točki 7. ovoga Zakona
- ne nabavlja plin za potrebe obavljanja svoje osnovne djelatnosti, optimalnog vođenja transportnog sustava, vlastite potrošnje, pogonske potrošnje tehnoloških objekata, nadoknade gubitaka plina u transportnom sustavu prilikom izvođenja radova na sustavu i nadoknade pogonskih gubitaka vođenja sustava na transparentan i nediskriminirajući način te na tržišnim principima, sukladno članku 27. točki 9. ovoga Zakona
- ne održava parametre kvalitete plina, ne pruža kvalitetu usluge i ne održava pouzdanost transporta plina u skladu s općim uvjetima opskrbe plinom, sukladno članku 27. točki 10. ovoga Zakona
- ne osigura na razini transportnog sustava mjerenje količine plina i očitavanje mjernih uređaja u skladu s aktom iz članka 90. ovoga Zakona, sukladno članku 27. točki 11. ovoga Zakona
- ne uravnotežuje transportni sustav u skladu s aktima iz članaka 89. i 90. ovoga Zakona, sukladno članku 27. točki 12. ovoga Zakona
- ne osigura objektivne, jednake i transparentne uvjete pristupa transportnom sustavu i učinkovit i ne diskriminirajući pristup transportnom sustavu, sukladno članku 27. točki 13. i članku 77. stavku 1. ovoga Zakona
- ne izradi plan razvoja transportnog sustava, sukladno članku 27. točki 14. i članku 28. stavcima 1., 2., 3. i 4. ovoga Zakona
- do 31. ožujka tekuće godine ne dostavi Agenciji izvješće o ostvarenim investicijama u izgradnju i rekonstrukciju transportnog sustava u prethodnoj godini, sukladno članku 27. točki 15. ovoga Zakona
- do 1. ožujka tekuće godine ne izradi i ne dostavi Agenciji godišnje izvješće operatora transportnog sustava za prethodnu godinu, sukladno članku 27. točki 16. ovoga Zakona
- ne daje propisane informacije, sukladno članku 27. točkama 17., 18. i 19. ovoga Zakona
- ne osigura zaštitu povjerljivosti podataka koje je saznao u obavljanju djelatnosti, sukladno članku 27. točki 20. ovoga Zakona
- ne provodi postupak promjene opskrbljivača plinom za kupca koji je priključen na transportni sustav sukladno odredbama akta iz članka 95. ovoga Zakona, sukladno članku 27. točki 21. ovoga Zakona
- ne dostavlja i ne ažurira podatke o obračunskim mjernim mjestima krajnjih kupaca priključenih na transportni sustav sukladno članku 27. točki 22. ovoga Zakona
- ne vodi evidenciju svih mjesta predaje plina u transportni sustav i preuzimanja plina iz transportnog sustava, uključujući evidenciju o pripadnosti opskrbljivača plinom i trgovaca plinom bilančnoj skupini, sukladno članku 27. točki 23. ovoga Zakona

- ne primjenjuje utvrđeni iznos tarifnih stavki za transport plina sukladno članku 27. točki 28. ovoga Zakona
- ne primjenjuje cijene nestandardnih usluga sukladno članku 27. točki 29. ovoga Zakona
- ne izvršava zahtjeve za transparentnošću u okviru obavljanja svoje energetske djelatnosti sukladno članku 27. točki 33. ovoga Zakona
- ne primijeni standardizirani mehanizam raspodjele kapaciteta transportnog sustava, sukladno članku 27. točki 34. ovoga Zakona
- ne primijeni pravila interoperabilnosti i razmjene podataka, kao ni usklađena pravila rada transportnih sustava sukladno članku 27. točki 35. ovoga Zakona
- ne postupa u postupku promjene opskrbljivača sukladno članku 58. stavcima 8. i 9. ovoga Zakona
- ne utvrdi pravila za raspoređivanje imovine, obveza, prihoda, troškova i amortizacije sukladno odluci Agencije o načinu i postupku vođenja razdvojenog računovodstva, sukladno članku 77. stavku 6. ovoga Zakona
- u svojim poslovnim knjigama ne vodi odvojeno podatke koji se odnose na djelatnost transporta plina, distribucije plina, skladištenja plina te upravljanja terminalom za UPP, sukladno članku 77. stavku 7. ovoga Zakona
- ne osigura Agenciji pristup poslovnim knjigama, sukladno članku 78. stavku 1. ovoga Zakona
- ne postupa sukladno pravilima o organizaciji tržišta plina iz članka 89. stavka 1. ovoga Zakona
- ne postupa sukladno mrežnim pravilima transportnog sustava iz članka 90. stavka 1. ovoga Zakona
- ne donese akt iz članka 90. stavka 3. ovoga Zakona u roku iz članka 116. stavka 4. ovoga Zakona
- postupa protivno mjerama zaštite krajnjih kupaca sukladno općim uvjetima opskrbe plinom iz članka 95. ovoga Zakona.

(2) Za prekršaje iz stavka 1. ovoga članka kaznit će se i odgovorna osoba operatora transportnog sustava pravne osobe novčanom kaznom od 2000,00 do 15.000,00 kuna.

(3) Za prekršaje iz stavka 1. ovoga članka kaznit će se operator transportnog sustava fizička osoba novčanom kaznom od 15.000,00 do 50.000,00 kuna.

(4) Operatoru transportnog sustava koji je počinio dva prekršaja ili je u razdoblju od godine dana ponovio prekršaje iz stavka 1. ovoga članka može se izreći zaštitna mjera zabrane obavljanja energetske djelatnosti do godine dana, a odgovornoj osobi operatora transportnog sustava može se izreći zaštitna mjera zabrane obavljanja dužnosti odgovorne osobe do godine dana.

Članak 100.

(1) Novčanom kaznom u iznosu od 20.000,00 do 500.000,00 kuna kaznit će se za prekršaj operator sustava skladišta plina pravna osoba koja:

- ne osigura korisnicima sustava skladišta plina kvalitetu plina, kvalitetu usluge i pouzdanost isporuke u skladu s općim uvjetima opskrbe plinom sukladno članku 30. točki 2. ovoga Zakona

- ne uspostavi i ne osigura rad upravljačkog centra za operativno vođenje sustava skladišta plina i sustava mjerenja ulaznih i izlaznih tokova te parametara kvalitete plina i pouzdanosti isporuke plina, sukladno članku 30. točki 3. ovoga Zakona
- ne dostavi Ministarstvu obavijest o zalihama plina korisnika sustava skladišta plina, sukladno članku 30. točki 4. ovoga Zakona
- ne skladišti plin na temelju sklopljenih ugovora, sukladno članku 30. točki 5. ovoga Zakona
- pisanim putem ne obavijesti Agenciju da korisnik sustava skladišta plina u razdoblju od tri uzastopna mjeseca nije pravodobno ispunio obveze prema operatoru sustava skladišta plina, sukladno članku 30. točki 6. ovoga Zakona
- ne osigura objektivne, jednake i transparentne uvjete pristupa sustavu skladišta plina i učinkovit i nediskriminirajući pristup sustavu skladišta plina sukladno članku 30. točki 8. i članku 79. stavku 1. ovoga Zakona
- ne nabavlja plin za potrebe optimalnog vođenja sustava skladišta plina, vlastite potrošnje, pogonske potrošnje tehnoloških objekata, nadoknade gubitaka plina u sustavu skladišta plina prilikom izvođenja radova na sustavu i nadoknade pogonskih gubitaka te radi održavanja osnovne mase plina u sustavu skladišta plina na transparentan i nediskriminirajući način te na tržišnim principima, sukladno članku 30. točki 9. ovoga Zakona
- ne izradi plan razvoja sustava skladišta plina, sukladno članku 30. točki 10. ovoga Zakona
- do 30. travnja tekuće godine ne dostavi Agenciji izvješće o ostvarenim investicijama u izgradnju i rekonstrukciju sustava skladišta plina u prethodnoj godini, sukladno članku 30. točki 11. ovoga Zakona
- do 1. ožujka tekuće godine ne izradi i ne dostavi Agenciji godišnje izvješće operatora sustava skladišta plina za prethodnu godinu, sukladno članku 30. točki 12. ovoga Zakona
- ne daje propisane informacije, sukladno članku 30. točki 13. i točki 14. ovoga Zakona
- ne primijeni iznose tarifnih stavki za skladištenje plina sukladno članku 30. točki 15. ovoga Zakona
- ne primijeni cijene nestandardnih usluga sukladno članku 30. točki 16. ovoga Zakona
- ne osigura zaštitu povjerljivosti podataka sukladno članku 30. točki 18. ovoga Zakona
- do 1. veljače tekuće godine ne dostavi operatoru transportnog sustava plan razvoja kapaciteta sustava skladišta za desetogodišnje razdoblje koje započinje s godinom koja slijedi, sukladno članku 30. točki 20. ovoga Zakona
- do 15. srpnja tekuće godine ne dostavi Ministarstvu obavijest o ugovorenim skladišnim kapacitetima u Republici Hrvatskoj sukladno podzakonskom propisu o kriterijima za stjecanje statusa zaštićenog kupca u uvjetima kriznih stanja u opskrbi plinom, sukladno članku 30. točki 21. ovoga Zakona
- ne organizira svoju djelatnost u samostalnom pravnom subjektu, nezavisno od drugih djelatnosti u sektoru plina, sukladno članku 75. stavku 1. ovoga Zakona
- ne utvrdi pravila za raspoređivanje imovine, obveza, prihoda, troškova i amortizacije sukladno odluci Agencije o načinu i postupku vođenja razdvojenog računovodstva, sukladno članku 77. stavku 6. ovoga Zakona
- ne osigura Agenciji pristup poslovnim knjigama, sukladno članku 78. stavku 1. ovoga Zakona
- ne postupa sukladno pravilima o organizaciji tržišta plina iz članka 89. stavka 1. ovoga Zakona

- ne postupa sukladno mrežnim pravilima transportnog sustava iz članka 90. stavka 1. ovoga Zakona
- ne postupa sukladno mrežnim pravilima plinskog distribucijskog sustava iz članka 91. stavka 1. ovoga Zakona
- ne postupa sukladno pravilima korištenja sustava skladišta plina iz članka 92. stavka 1. ovoga Zakona
- ne donese akt iz članka 92. stavka 3. ovoga Zakona u roku iz članka 116. stavka 5. ovoga Zakona
- ne postupa sukladno općim uvjetima opskrbe plinom iz članka 95. stavka 1. ovoga Zakona.

(2) Za prekršaje iz stavka 1. ovoga članka kaznit će se i odgovorna osoba operatora sustava skladišta pravne osobe plina novčanom kaznom od 2000,00 do 15.000,00 kuna.

(3) Za prekršaje iz stavka 1. ovoga članka kaznit će se operator sustava skladišta fizička osoba novčanom kaznom od 15.000,00 do 50.000,00 kuna.

(4) Operatoru sustava skladišta plina koji je počinio dva prekršaja ili je u razdoblju od godine dana ponovio prekršaj iz stavka 1. ovoga članka može se izreći zaštitna mjera zabrane obavljanja energetske djelatnosti do godine dana, a odgovornoj osobi operatora sustava skladišta plina može se izreći zaštitna mjera zabrane obavljanja dužnosti odgovorne osobe do godine dana.

Članak 101.

(1) Novčanom kaznom u iznosu od 20.000,00 do 500.000,00 kuna kaznit će se za prekršaj operator terminala za UPP pravna osoba koja:

- ne osigura korisnicima terminala za UPP kvalitetu plina, kvalitetu usluge i pouzdanost isporuke plina u skladu s općim uvjetima opskrbe plinom, sukladno članku 33. stavku 1. točki 2. ovoga Zakona
- ne uspostavi i ne osigura rad centra za operativno vođenje terminala za UPP i sustava mjerenja ulaznih i izlaznih tokova te parametara kvalitete plina i pouzdanosti isporuke plina, sukladno članku 33. stavku 1. točki 3. ovoga Zakona
- ne obavlja prihvati i otpremu UPP-a na temelju sklopljenih ugovora, sukladno članku 33. stavku 1. točki 4. ovoga Zakona
- pisanim putem ne obavijesti Agenciju da korisnik terminala za UPP u razdoblju od tri uzastopna mjeseca nije pravodobno ispunio obveze prema operatoru terminala za UPP, sukladno članku 33. stavku 1. točki 5. ovoga Zakona
- ne osigura objektivne, jednake i transparentne uvjete pristupa terminalu za UPP i učinkovit i nediskriminirajući pristup terminalu za UPP, sukladno članku 33. stavku 1. točki 7. i članku 79. stavku 1. ovoga Zakona
- do 1. veljače tekuće godine ne dostavi operatoru transportnog sustava plan razvoja kapaciteta terminala za UPP i otpreme plina s terminala za UPP za desetogodišnje razdoblje, sukladno članku 33. stavku 1. točki 8. ovoga Zakona
- ne nabavlja plin za potrebe obavljanja svoje osnovne djelatnosti, optimalnog vođenja terminala za UPP, pogonske potrošnje tehnoloških objekata, nadoknade gubitaka plina u

terminalu za UPP prilikom izvođenja radova na sustavu i nadoknade pogonskih gubitaka na transparentan i nediskriminirajući način te na tržišnim principima, sukladno članku 33. stavku 1. točki 9. ovoga Zakona

- ne izradi plan razvoja terminala za UPP, sukladno članku 33. stavku 1. točki 10. ovoga Zakona
- do 30. travnja tekuće godine ne dostavi Agenciji izvješće o ostvarenim investicijama u izgradnju i rekonstrukciju terminala za UPP u prethodnoj godini, sukladno članku 33. stavku 1. točki 11. ovoga Zakona
- do 1. ožujka tekuće godine ne izradi i ne dostavi Agenciji godišnje izvješće operatora terminala za UPP za prethodnu godinu, sukladno članku 33. stavku 1. točki 12. ovoga Zakona
- ne daje propisane informacije, sukladno članku 33. stavku 1. točki 13. i točki 14. ovoga Zakona
- ne primjenjuje utvrđeni iznos tarifnih stavki za prihvata i otpremu UPP-a, sukladno članku 33. stavku 1. točki 15. ovoga Zakona
- ne primjenjuje cijene nestandardnih usluga, sukladno članku 33. stavku 1. točki 16. ovoga Zakona
- ne osigura zaštitu povjerljivosti podataka koje je saznao u obavljanju djelatnosti, sukladno članku 33. stavku 1. točki 18. ovoga Zakona
- ne organizira svoju djelatnost u samostalnom pravnom subjektu, nezavisno od drugih djelatnosti u sektoru plina, sukladno članku 75. stavku 1. ovoga Zakona
- ne utvrdi pravila za raspoređivanje imovine, obveza, prihoda, troškova i amortizacije sukladno odluci Agencije o načinu i postupku vođenja razdvojenog računovodstva, sukladno članku 77. stavku 6. ovoga Zakona
- ne osigura Agenciji pristup poslovnim knjigama, sukladno članku 78. stavku 1. ovoga Zakona
- ne postupa sukladno pravilima o organizaciji tržišta plina iz članka 89. stavka 1. ovoga Zakona
- ne postupa sukladno mrežnim pravilima transportnog sustava iz članka 90. stavka 1. ovoga Zakona
- ne postupa sukladno pravilima korištenja terminala za UPP iz članka 93. stavka 1. ovoga Zakona
- ne postupa sukladno općim uvjetima opskrbe plinom iz članka 95. stavka 1. ovoga Zakona.

(2) Za prekršaje iz stavka 1. ovoga članka kaznit će se i odgovorna osoba operatora terminala za UPP pravne osobe novčanom kaznom od 2000,00 do 15.000,00 kuna.

(3) Za prekršaje iz stavka 1. ovoga članka kaznit će se operator terminala za UPP fizička osoba novčanom kaznom od 15.000,00 do 50.000,00 kuna.

(4) Operatoru terminala za UPP koji je počinio dva prekršaja ili je u razdoblju od godine dana ponovio prekršaj iz stavka 1. ovoga članka može se izreći zaštitna mjera zabrane obavljanja energetske djelatnosti do godine dana, a odgovornoj osobi operatora terminala za UPP može se izreći zaštitna mjera zabrane obavljanja dužnosti odgovorne osobe do godine dana.

Članak 102.

(1) Novčanom kaznom u iznosu od 20.000,00 do 500.000,00 kuna kaznit će se za prekršaj operator mjesta za opskrbu UPP-om i/ili SPP-om pravna osoba koja:

- ne osigura korisnicima mjesta za opskrbu UPP-om i/ili SPP-om kvalitetu plina, kvalitetu usluge i pouzdanost isporuke plina u skladu s općim uvjetima opskrbe plinom, sukladno članku 36. točki 2. ovoga Zakona
- ne uspostavi i ne osigura rad sustava mjerenja ulaznih i izlaznih tokova, sukladno članku 36. točki 3. ovoga Zakona
- ne obavlja prihvati i otpremu UPP-a i/ili SPP-a na temelju sklopljenih ugovora, sukladno članku 36. točki 4. ovoga Zakona
- ne donese pravila korištenja mjesta za opskrbu UPP-om i/ili SPP-om te ih na primjeren način javno ne objavi najkasnije 15 dana prije početka obavljanja energetske djelatnosti, sukladno članku 36. točki 5. ovoga Zakona
- ne osigura objektivne, jednake i transparentne uvjete pristupa mjestu za opskrbu UPP-om i/ili SPP-om i učinkovit i nediskriminirajući pristup mjestu za opskrbu UPP-om i/ili SPP-om, sukladno članku 36. točki 7. i članku 79. stavku 1. ovoga Zakona
- ne nabavlja plin za potrebe obavljanja svoje osnovne djelatnosti, vlastite potrošnje, pogonske potrošnje tehnoloških objekata, nadoknade pogonskih gubitaka na transparentan i nediskriminirajući način te na tržišnim principima, sukladno članku 36. točki 8. ovoga Zakona
- ne utvrdi pravila za raspoređivanje imovine, obveza, prihoda, troškova i amortizacije sukladno odluci Agencije o načinu i postupku vođenja razdvojenog računovodstva, sukladno članku 77. stavku 6. ovoga Zakona
- ne osigura Agenciji pristup poslovnim knjigama, sukladno članku 78. stavku 1. ovoga Zakona
- ne postupa sukladno pravilima o organizaciji tržišta plina iz članka 89. stavka 1. ovoga Zakona
- ne postupa sukladno mrežnim pravilima transportnog sustava iz članka 90. stavka 1. ovoga Zakona
- ne postupa sukladno pravilima korištenja terminala za UPP iz članka 93. stavka 1. ovoga Zakona
- ne postupa sukladno općim uvjetima opskrbe plinom iz članka 95. stavka 1. ovoga Zakona.

(2) Za prekršaje iz stavka 1. ovoga članka kaznit će se odgovorna osoba operatora mjesta za opskrbu UPP-om i/ili SPP-om pravne osobe novčanom kaznom od 2000,00 do 15.000,00 kuna.

(3) Za prekršaje iz stavka 1. ovoga članka kaznit će se operator mjesta za opskrbu UPP-om i/ili SPP-om fizička osoba novčanom kaznom od 15.000,00 do 50.000,00 kuna.

(4) Operatoru mjesta za opskrbu UPP-om i/ili SPP-om koji je počinio dva prekršaja ili je u razdoblju od godine dana ponovio prekršaj iz stavka 1. ovoga članka može se izreći zaštitna mjera zabrane obavljanja energetske djelatnosti do godine dana, a odgovornoj osobi operatora mjesta za opskrbu UPP-om i/ili SPP-om može se izreći zaštitna mjera zabrane obavljanja dužnosti odgovorne osobe do godine dana.

Članak 103.

(1) Novčanom kaznom u iznosu od 20.000,00 do 500.000,00 kuna kaznit će se za prekršaj operator distribucijskog sustava pravna osoba koja:

- ne priključi na distribucijski sustav građevinu pravne i fizičke osobe koje ispunjavaju uvjete iz ovoga Zakona, akta iz članka 91. ovoga Zakona, metodologije utvrđivanja naknade za priključenje na plinski distribucijski ili transportni sustav i za povećanje priključnog kapaciteta te koja je izgrađena na temelju građevinske dozvole ili drugog odgovarajućeg akta na temelju kojeg se može graditi građevina, sukladno članku 47. točki 2. ovoga Zakona
- ne osigura kupcima plina priključenim na distribucijski sustav kvalitetu plina, kvalitetu usluge i pouzdanost isporuke plina propisanu općim uvjetima opskrbe plinom, sukladno članku 47. točki 3. ovoga Zakona
- ne uspostavi i ne osigura rad dispečerskog centra za vođenje distribucijskog sustava, sustava mjerenja, sustava za praćenje parametara kvalitete plina, pouzdanosti isporuke plina i uređaja za odorizaciju plina, sukladno članku 47. točki 4. ovoga Zakona
- ne distribuira plin na temelju sklopljenih ugovora, sukladno članku 47. točki 5. ovoga Zakona
- pisanim putem ne obavijesti Agenciju da korisnik distribucijskog sustava u razdoblju od tri uzastopna mjeseca nije pravodobno ispunio obveze prema operatoru distribucijskog sustava, sukladno članku 47. točki 6. ovoga Zakona
- ne osigura objektivne, jednake i transparentne uvjete pristupa distribucijskom sustavu i učinkovit i nediskriminirajući pristup distribucijskom sustavu sukladno članku 47. točki 9. i članku 79. stavku 1. ovoga Zakona
- ne nabavlja plin za potrebe obavljanja svoje osnovne djelatnosti, optimalnog vođenja distribucijskog sustava, vlastite potrošnje, pogonske potrošnje tehnoloških objekata, nadoknade gubitaka plina u distribucijskom sustavu prilikom izvođenja radova na sustavu i nadoknade pogonskih gubitaka na transparentan i nediskriminirajući način te na tržišnim principima, sukladno članku 47. točki 10. ovoga Zakona
- ne osigura na razini distribucijskog sustava mjerenje potrošnje plina i očitavanje mjernih uređaja u skladu s mrežnim pravilima distribucijskog sustava, sukladno članku 47. točki 11. ovoga Zakona
- ne izradi plan razvoja plinskog distribucijskog sustava, sukladno članku 47. točki 12. ovoga Zakona
- do 30. travnja tekuće godine ne dostavi Agenciji izvješće o ostvarenim investicijama u izgradnju i rekonstrukciju distribucijskog sustava u prethodnoj godini, sukladno članku 47. točki 13. ovoga Zakona
- do 1. ožujka tekuće godine ne izradi i ne dostavi Agenciji godišnje izvješće operatora distribucijskog sustava za prethodnu godinu, sukladno članku 47. točki 14. ovoga Zakona
- ne daje propisane informacije sudionicima na tržištu plina, sukladno članku 47. točki 15. ovoga Zakona
- ne daje propisane informacije jedinicama područne (regionalne) samouprave, sukladno članku 47. točki 16. ovoga Zakona
- ne osigura zaštitu povjerljivosti podataka koje je saznao u obavljanju djelatnosti, sukladno članku 47. točki 18. ovoga Zakona
- ne izradi i ne ažurira standardne profile potrošnje karakterističnih skupina kupaca u skladu s mrežnim pravilima plinskog distribucijskog sustava, sukladno članku 47. točki 19. ovoga Zakona

- ne vodi evidenciju mjernih mjesta kupaca koji imaju status ugroženih i zaštićenih kupaca, sukladno članku 47. točki 20. ovoga Zakona
- ne provodi postupak promjene opskrbljivača plinom za kupca koji je priključen na distribucijski sustav sukladno odredbama općih uvjeta opskrbe plinom, sukladno članku 47. točki 22. ovoga Zakona
- ne primjenjuje iznose tarifnih stavki za distribuciju plina, sukladno članku 47. točki 23. ovoga Zakona
- ne primjenjuje cijene nestandardnih usluga, sukladno članku 47. točki 24. ovoga Zakona
- ne vodi evidenciju svih mjesta predaje plina u distribucijski sustav i preuzimanja plina iz distribucijskog sustava, uključujući evidenciju kojem opskrbljivaču pripada krajnji kupac, o pripadnosti opskrbljivača plinom i trgovaca plinom bilančnoj skupini, sukladno članku 47. točki 26. ovoga Zakona
- do 1. veljače tekuće godine ne dostavi operatoru transportnog sustava plan razvoja kapaciteta distribucijskog sustava i projekciju ukupne godišnje količine plina koju planira preuzeti iz transportnog sustava za desetogodišnje razdoblje koje započinje s godinom koja slijedi, sukladno članku 47. točki 27. ovoga Zakona
- ne daje podatke predviđajućoj strani, operatoru transportnog sustava i opskrbljivaču plinom potrebne za uravnoteženje transportnog sustava i raspodjelu izmjerenih količina plina po opskrbljivaču i bilančnoj skupini, sukladno članku 47. točki 28. ovoga Zakona
- do 15. travnja tekuće godine ne dostavi operatoru transportnog sustava podatke o potrošnji krajnjih kupaca korisnika javne usluge opskrbe za posljednjih 60 mjeseci s iskazanom zimskom potrošnjom koja obuhvaća razdoblje od 1. listopada do 31. ožujka, sukladno članku 47. točki 29. ovoga Zakona
- ne obavlja raspodjelu količina plina koje su u distribucijski sustav preuzete iz transportnog sustava, sukladno članku 47. točki 30. ovoga Zakona
- ne uspostavi sustav za unutar dnevno i dnevno mjerenje i prikupljanje podataka o potrošnji plina te u njega uključiti sva obračunska mjerna mjesta, sukladno članku 47. točki 31. ovoga Zakona
- ne postupa u postupku promjene opskrbljivača sukladno članku 58. stavcima 8. i 9. ovoga Zakona
- ne organizira svoju djelatnost u samostalnom pravnom subjektu nezavisno od drugih djelatnosti u sektoru plina, sukladno članku 75. stavku 1. ovoga Zakona
- ne utvrdi pravila za raspoređivanje imovine, obveza, prihoda, troškova i amortizacije sukladno odluci Agencije o načinu i postupku vođenja razdvojenog računovodstva, sukladno članku 77. stavku 6. ovoga Zakona
- u svojim poslovnim knjigama odvojeno ne vodi podatke koji se odnose na djelatnost distribucije plina i djelatnost opskrbe plinom, sukladno članku 77. stavku 8. ovoga Zakona
- ne osigura Agenciji pristup poslovnim knjigama, sukladno članku 78. stavku 1. ovoga Zakona
- ne postupa sukladno pravilima o organizaciji tržišta plina iz članka 89. stavka 1. ovoga Zakona
- ne postupa sukladno mrežnim pravilima transportnog sustava iz članka 90. stavka 1. ovoga Zakona

- ne postupa sukladno mrežnim pravilima plinskog distribucijskog sustava iz članka 91. stavka 1. ovoga Zakona
- ne postupa sukladno pravilima korištenja sustava skladišta plina iz članka 92. ovoga Zakona
- ne postupa sukladno općim uvjetima opskrbe plinom iz članka 95. ovoga Zakona.

(2) Za prekršaje iz stavka 1. ovoga članka kaznit će se i odgovorna osoba operatora distribucijskog sustava pravne osobe novčanom kaznom od 2000,00 do 15.000,00 kuna.

(3) Za prekršaje iz stavka 1. ovoga članka kaznit će se operator distribucijskog sustava fizička osoba novčanom kaznom od 15.000,00 do 50.000,00 kuna.

(4) Operatoru distribucijskog sustava koji je počinio dva prekršaja ili je u razdoblju od godine dana ponovio prekršaj iz stavka 1. ovoga članka može se izreći zaštitna mjera zabrane obavljanja energetske djelatnosti do godine dana, a odgovornoj osobi operatora distribucijskog sustava može se izreći zaštitna mjera zabrane obavljanja dužnosti odgovorne osobe do godine dana.

Članak 104.

(1) Novčanom kaznom u iznosu od 20.000,00 do 500.000,00 kuna kaznit će se za prekršaj operator tržišta plina pravna osoba koja:

- ne uspostavi i ne osigura razmjenu informacija sa sudionicima na tržištu plina, u skladu s pravilima o organizaciji tržišta plina, mrežnim pravilima transportnog sustava, mrežnim pravilima plinskog distribucijskog sustava i općim uvjetima opskrbe plinom, sukladno članku 50. točki 2. ovoga Zakona
- ne obavlja svoju djelatnost uz poštivanje načela transparentnosti, nediskriminacije, objektivnosti i neovisnosti, sukladno članku 50. točki 3. ovoga Zakona
- ne vodi registar voditelja bilančnih skupina, sukladno članku 50. točki 4. ovoga Zakona
- ne organizira i ne vodi trgovinsku platformu, odnosno ne ispunjava ulogu operatora trgovinske platforme, sukladno članku 50. točki 5. ovoga Zakona
- ne omogući voditelju bilančne skupine pristup trgovinskoj platformi, sukladno članku 50. točki 5. ovoga Zakona
- ne obračunava provedena trgovanja na trgovinskoj platformi, sukladno članku 50. točki 6. ovoga Zakona
- ne osigura zaštitu povjerljivosti podataka koje je saznao u obavljanju djelatnosti, sukladno članku 50. točki 11. ovoga Zakona
- do 1. ožujka tekuće godine ne izradi i ne dostavi Agenciji godišnje izvješće operatora tržišta plina o rezultatima analize tržišta plina i mjerama za njegovo unaprjeđenje, sukladno članku 50. točki 12. ovoga Zakona
- ne obavijesti Agenciju pisanim putem da sudionik na tržištu plina u razdoblju od tri uzastopna mjeseca nije pravodobno ispunio obveze prema operatoru tržišta plina, sukladno članku 50. točki 13. ovoga Zakona
- ne objavljuje podatke povezane s uravnoteženjem sustava i trgovinskom platformom, sukladno članku 50. točki 15. ovoga Zakona

- ne utvrdi pravila za raspoređivanje imovine, obveza, prihoda, troškova i amortizacije sukladno odluci Agencije o načinu i postupku vođenja razdvojenog računovodstva, sukladno članku 77. stavku 6. ovoga Zakona
- ne osigura Agenciji pristup poslovnim knjigama, sukladno članku 78. stavku 1. ovoga Zakona
- ne postupa sukladno pravilima o organizaciji tržišta plina iz članka 89. stavka 1. ovoga Zakona
- ne postupa sukladno mrežnim pravilima transportnog sustava iz članka 90. stavka 1. ovoga Zakona
- ne postupa sukladno pravilima korištenja sustava skladišta plina iz članka 92. stavka 1. ovoga Zakona
- ne primjenjuje naknadu za organiziranje tržišta plina koju je odredila Agencija, sukladno članku 94. stavku 4. ovoga Zakona
- ne donese akt iz članka 89. stavka 3. ovoga Zakona u roku iz članka 116. stavka 3. ovoga Zakona.

(2) Za prekršaje iz stavka 1. ovoga članka kaznit će se i odgovorna osoba operatora tržišta plina pravne osobe novčanom kaznom od 2000,00 do 15.000,00 kuna.

(3) Za prekršaje iz stavka 1. ovoga članka kaznit će se operator tržišta plina fizička osoba novčanom kaznom od 15.000,00 do 50.000,00 kuna.

(4) Odgovornoj osobi operatora tržišta plina koji je počinio dva prekršaja ili je u razdoblju od godine dana ponovio prekršaj iz stavka 1. ovoga članka može se izreći zaštitna mjera zabrane obavljanja dužnosti odgovorne osobe do godine dana.

Članak 105.

(1) Novčanom kaznom u iznosu od 20.000,00 do 500.000,00 kuna kaznit će se za prekršaj trgovac plinom pravna osoba koja:

- ne daje propisane informacije, sukladno članku 55. točki 1. ovoga Zakona
- ne trguje plinom na temelju sklopljenih ugovora, sukladno članku 55. točki 2. ovoga Zakona
- ne utvrdi pravila za raspoređivanje imovine, obveza, prihoda, troškova i amortizacije sukladno odluci Agencije o načinu i postupku vođenja razdvojenog računovodstva, sukladno članku 77. stavku 6. ovoga Zakona
- ne osigura Agenciji pristup poslovnim knjigama, sukladno članku 78. stavku 1. ovoga Zakona
- ne postupa sukladno pravilima o organizaciji tržišta plina iz članka 89. stavka 1. ovoga Zakona
- ne postupa sukladno mrežnim pravilima transportnog sustava iz članka 90. stavka 1. ovoga Zakona
- ne postupa sukladno pravilima korištenja sustava skladišta plina iz članka 92. stavka 1. ovoga Zakona
- ne postupa sukladno pravilima korištenja terminala za UPP iz članka 93. stavka 1. ovoga Zakona
- ne postupa sukladno općim uvjetima opskrbe plinom iz članka 95. stavka 1. ovoga Zakona.

(2) Za prekršaje iz stavka 1. ovoga članka kaznit će se i odgovorna osoba trgovca plinom pravne osobe novčanom kaznom od 2000,00 do 15.000,00 kuna.

(3) Za prekršaje iz stavka 1. ovoga članka kaznit će se trgovac plinom fizička osoba novčanom kaznom od 15.000,00 do 50.000,00 kuna.

(4) Odgovornoj osobi trgovca plina koji je počinio dva prekršaja ili je u razdoblju od godine dana ponovio prekršaj iz stavka 1. ovoga članka može se izreći zaštitna mjera zabrane obavljanja dužnosti odgovorne osobe do godine dana.

Članak 106.

(1) Novčanom kaznom u iznosu od 20.000,00 do 500.000,00 kuna kaznit će se za prekršaj opskrbljivač plinom pravna osoba koja:

- ne omogući postupak promjene opskrbljivača sukladno članku 58. stavku 1., 2., 3., 4., 5., 6. i 7. ovoga Zakona
- ne daje propisane informacije sudionicima na tržištu plina, sukladno članku 63. točki 2. ovoga Zakona
- ne informira kupca o njegovu pravu na izbor drugog opskrbljivača plinom, sukladno članku 63. točki 3. ovoga Zakona
- ne opskrbljuje plinom kupce na temelju sklopljenih ugovora, sukladno članku 63. točki 4. ovoga Zakona
- ne objavljuje i ne održava ugovorene parametre kvalitete opskrbe plinom kupaca, sukladno članku 63. točki 6. ovoga Zakona
- u svojim poslovnim knjigama odvojeno ne vodi podatke koji se odnose na djelatnost opskrbe plinom koja se obavlja kao tržišna djelatnost ili kao javna usluga opskrbe plinom ili zajamčena opskrba, sukladno članku 63. točki 7. i članku 77. stavcima 1., 2., i 9. ovoga Zakona
- ne donese uvjete opskrbljivača plinom te ih na primjeren način javno ne objavi najkasnije 15 dana prije početka obavljanja energetske djelatnosti opskrbe plinom, sukladno članku 63. točki 8. ovoga Zakona
- ne utvrdi pravila za raspoređivanje imovine, obveza, prihoda, troškova i amortizacije sukladno odluci Agencije o načinu i postupku vođenja razdvojenog računovodstva, sukladno članku 77. stavku 6. ovoga Zakona
- ne osigura Agenciji pristup poslovnim knjigama, sukladno članku 78. stavku 1. ovoga Zakona
- ne postupa sukladno pravilima o organizaciji tržišta plina iz članka 89. stavka 1. ovoga Zakona
- ne postupa sukladno mrežnim pravilima transportnog sustava iz članka 90. stavka 1. ovoga Zakona
- ne postupa sukladno mrežnim pravilima plinskog distribucijskog sustava iz članka 91. stavka 1. ovoga Zakona
- ne postupa sukladno pravilima korištenja sustava skladišta plina iz članka 92. stavka 1. ovoga Zakona
- ne postupa sukladno pravilima korištenja terminala za UPP iz članka 93. stavka 1. ovoga Zakona
- ne postupa sukladno općim uvjetima opskrbe plinom iz članka 95. stavka 1. ovoga Zakona.

(2) Novčanom kaznom u iznosu od 20.000,00 do 500.000,00 kuna kaznit će se za prekršaj opskrbljivač u obvezi javne usluge pravna osoba koja:

- ne opskrbljuje plinom kupce iz kategorije kućanstvo po reguliranim uvjetima, sukladno članku 64. točki 1. ovoga Zakona
- ne naplaćuje isporučeni plin, sukladno članku 64. točki 2. ovoga Zakona
- ne primjenjuje cijene nestandardnih usluga, sukladno članku 64. točki 3. ovoga Zakona
- ne obavlja opskrbu u obvezi javne usluge kupaca iz kategorije kućanstvo na njihov zahtjev te im ne omogući ponovno vraćanje na korištenje opskrbe u obvezi javne usluge, sukladno članku 64. točki 4. ovoga Zakona
- ne osigura kupcu iz kategorije kućanstvo kvalitetu plina i kvalitetu usluge propisanu općim uvjetima opskrbe plinom, sukladno članku 64. točki 5. ovoga Zakona
- ne zakupi skladišne kapacitete u skladu s člankom 112. stavkom 11. ovoga Zakona.

(3) Novčanom kaznom u iznosu od 20.000,00 do 500.000,00 kuna kaznit će se za prekršaj zajamčeni opskrbljivač pravna osoba koja:

- ne opskrbljuje plinom po reguliranim uvjetima krajnjeg kupca koji je ostao bez opskrbljivača plinom, sukladno članku 65. točki 1. ovoga Zakona
- ne opskrbljuje plinom krajnjeg kupca, sukladno članku 65. točki 2. ovoga Zakona
- ne naplaćuje isporučeni plin, sukladno članku 65. točki 3. ovoga Zakona
- ne primjenjuje cijene nestandardnih usluga, sukladno članku 65. točki 4. ovoga Zakona
- ne obavijesti krajnjeg kupca sukladno članku 65. točki 5. ovoga Zakona
- ne dostavi krajnjem kupcu ugovor o zajamčenoj opskrbi plinom, sukladno članku 65. točki 6. ovoga Zakona.

(4) Za prekršaje iz stavaka 1., 2. i 3. ovoga članka kaznit će se i odgovorna osoba opskrbljivača plinom pravne osobe novčanom kaznom od 2000,00 do 15.000,00 kuna.

(5) Za prekršaje iz stavaka 1., 2. i 3. ovoga članka kaznit će se opskrbljivač plinom fizička osoba novčanom kaznom od 15.000,00 do 50.000,00 kuna.

(6) Odgovornoj osobi opskrbljivača plina koji je počinio dva prekršaja ili je u razdoblju od godine dana ponovio prekršaj iz stavaka 1., 2. i 3. ovoga članka može se izreći zaštitna mjera zabrane obavljanja dužnosti odgovorne osobe do godine dana.

Članak 107.

(1) Novčanom kaznom u iznosu od 5000,00 do 20.000,00 kuna kaznit će se za prekršaj krajnji kupac pravna osoba koja:

- ne priključi svoje plinske uređaje na transportni sustav ili distribucijski sustav, sukladno članku 69. stavku 1. točki 1. ovoga Zakona
- ne omogući operatoru transportnog ili distribucijskog sustava na čiji sustav je krajnji kupac priključen ugradnju uređaja za mjerenje potrošnje plina i nesmetani pristup plinskoj instalaciji i plinskom priključku radi održavanja i očitavanja uređaja za mjerenje potrošnje plina te izvršenje obustave isporuke plina, sukladno članku 69. stavku 1. točki 2. ovoga Zakona

- ne omogući održavanje plinske instalacije i plinskog uređaja u takvom stanju da ne predstavlja opasnost za život i zdravlje ljudi ili imovinu te u slučaju kvara takav kvar ne ukloni bez odgađanja, sukladno članku 69. stavku 1. točki 3. ovoga Zakona
- ne pridržava se uputa dispečerskih centara operatora transportnog ili distribucijskog sustava na čiji sustav je krajnji kupac priključen, sukladno članku 69. stavku 1. točki 4. ovoga Zakona
- ne daje potrebne informacije operatoru transportnog sustava, operatoru distribucijskog sustava, operatoru sustava skladišta plina i operatoru terminala za UPP, u slučaju da ugovori korištenje njihovih usluga, sukladno članku 69. stavku 1. točki 5. ovoga Zakona
- ne sudjeluje u postupku promjene opskrbljivača plinom, sukladno članku 69. stavku 1. točki 8. ovoga Zakona
- ne postupa sukladno mrežnim pravilima transportnog sustava iz članka 90. stavka 1. ovoga Zakona
- ne postupa sukladno mrežnim pravilima plinskog distribucijskog sustava iz članka 91. stavka 1. ovoga Zakona
- ne postupa sukladno općim uvjetima opskrbe plinom iz članka 95. stavka 1. ovoga Zakona.

(2) Za prekršaj iz stavka 1. ovoga članka kaznit će se i odgovorna osoba krajnjeg kupca pravne osobe novčanom kaznom od 2000,00 do 15.000,00 kuna.

(3) Za prekršaje iz stavka 1. ovoga članka kaznit će se krajnji kupac fizička osoba novčanom kaznom u iznosu od 2000,00 do 15.000,00 kuna.

Članak 108.

(1) Novčanom kaznom u iznosu od 20.000,00 do 500.000,00 kuna kaznit će se za prekršaj vođitelj bilančne skupine pravna osoba koja:

- ne organizira i ne vodi bilančnu skupinu u skladu s pravilima o organizaciji tržišta plina, sukladno članku 73. točki 1. ovoga Zakona
- ne daje propisane informacije operatoru tržišta plina, sukladno članku 73. točki 4. ovoga Zakona
- ne sklopi ugovore s operatorom tržišta plina, sukladno članku 73. točki 5. ovoga Zakona
- ne plaća obračunate troškove operatoru tržišta plina na temelju sklopljenog ugovora, sukladno članku 73. točki 6. ovoga Zakona
- ne postupa sukladno pravilima o organizaciji tržišta plina iz članka 89. stavka 1. ovoga Zakona
- ne postupa sukladno mrežnim pravilima transportnog sustava iz članka 90. stavka 1. ovoga Zakona.

(2) Za prekršaje iz stavka 1. ovoga članka kaznit će se i odgovorna osoba opskrbljivača plinom pravne osobe ili trgovca plinom pravne osobe koji je vođitelj bilančne skupine novčanom kaznom od 2000,00 do 15.000,00 kuna.

(3) Za prekršaje iz stavka 1. ovoga članka kaznit će se vođitelj bilančne skupine fizička osoba novčanom kaznom od 15.000,00 do 50.000,00 kuna.

(4) Odgovornoj osobi opskrbljivača plinom ili trgovca plinom koji je voditelj bilančne skupine, a koji je počinio dva prekršaja ili je u razdoblju od godine dana ponovio prekršaj iz stavka 1. ovoga članka, može se izreći zaštitna mjera zabrane obavljanja dužnosti odgovorne osobe do godine dana.

Članak 109.

(1) Novčanom kaznom u iznosu od 20.000,00 do 500.000,00 kuna kaznit će se za prekršaj organizator zatvorenog distribucijskog sustava pravna osoba koja:

- ne primjenjuje utvrđeni iznos naknade za uporabu zatvorenog distribucijskog sustava, sukladno članku 85. stavcima 5. i 6. ovoga Zakona
- ne priključi na zatvoreni distribucijski sustav građevinu pravne i fizičke osobe koje ispunjavaju uvjete iz ovoga Zakona, mrežnih pravila plinskog distribucijskog sustava, metodologije utvrđivanja naknade za priključenje na plinski distribucijski ili transportni sustav i za povećanje priključnog kapaciteta te koja je izgrađena na temelju građevinske dozvole ili drugog odgovarajućeg akta na temelju kojeg se može graditi građevina, sukladno članku 86. točki 2. ovoga Zakona
- ne osigura korisnicima priključenim na zatvoreni distribucijski sustav kvalitetu plina, kvalitetu usluge i pouzdanost isporuke plina propisanu općim uvjetima opskrbe plinom, sukladno članku 86. točki 3. ovoga Zakona
- ne distribuira plin na temelju sklopljenih ugovora, sukladno članku 86. točki 4. ovoga Zakona
- ne osigura objektivne, jednake i transparentne uvjete pristupa zatvorenom distribucijskom sustavu sukladno članku 86. točki 5. ovoga Zakona
- ne osigura na razini zatvorenog distribucijskog sustava mjerenje potrošnje plina i očitavanje mjernih uređaja u skladu s mrežnim pravilima plinskog distribucijskog sustava, sukladno članku 86. točki 6. ovoga Zakona
- ne daje propisane informacije, sukladno članku 86. točkama 7. i 8. ovoga Zakona
- ne vodi evidenciju mjernih mjesta kupaca, sukladno članku 86. točki 9. ovoga Zakona
- ne osigura zaštitu povjerljivosti podataka koje je saznao u obavljanju djelatnosti, sukladno članku 86. točki 10. ovoga Zakona
- ne provodi postupak promjene opskrbljivača plinom za kupca koji je priključen na zatvoreni distribucijski sustav sukladno odredbama općih uvjeta opskrbe plinom, sukladno članku 86. točki 11. ovoga Zakona
- ne vodi evidenciju o pripadnosti bilančnoj skupini, opskrbljivača plinom i trgovca plinom koji opskrbljuju kupce čiji su objekti priključeni na zatvoreni distribucijski sustav, sukladno članku 86. točki 12. ovoga Zakona
- ne postupa sukladno pravilima o organizaciji tržišta plina iz članka 89. stavka 1. ovoga Zakona
- ne postupa sukladno mrežnim pravilima transportnog sustava iz članka 90. stavka 1. ovoga Zakona
- ne postupa sukladno mrežnim pravilima plinskog distribucijskog sustava iz članka 91. stavka 1. ovoga Zakona
- ne postupa sukladno općim uvjetima opskrbe plinom iz članka 95. stavka 1. ovoga Zakona.

(2) Za prekršaje iz stavka 1. ovoga članka kaznit će se i odgovorna osoba organizatora zatvorenog distribucijskog sustava pravne osobe novčanom kaznom od 2000,00 do 15.000,00 kuna.

(3) Za prekršaje iz stavka 1. ovoga članka kaznit će se organizator zatvorenog distribucijskog sustava fizička osoba novčanom kaznom od 15.000,00 do 50.000,00 kuna.

Teži prekršaji kojima se ugrožava tržišno natjecanje u plinskom sektoru

Članak 110.

(1) Novčanom kaznom do najviše 10 % ukupnog prihoda ostvarenog u godini počinjenja prekršaja kaznit će se operator transportnog sustava, odnosno operator distribucijskog sustava kada namjerno ili krajnjom nepažnjom diskriminira korisnike plinskog sustava.

(2) Novčanom kaznom do najviše 10 % ukupnog prihoda ostvarenog u godini počinjenja prekršaja kaznit će se operator transportnog sustava, odnosno operator distribucijskog sustava kada:

1. sprječava osobu za praćenje usklađenosti u obavljanju njezinih poslova, sukladno članku 23. stavku 2. ovoga Zakona
2. odbije priključenje na plinski sustav uz obrazloženje mogućeg budućeg ograničavanja raspoloživih kapaciteta, što ne odgovara stvarnim okolnostima, sukladno članku 81. stavku 2. točki 1. ovoga Zakona
3. ne ispuni obveze u svezi s davanjem informacija sukladno članku 18. i Smjernicama iz Priloga I. Uredbe (EZ) br. 715/2009
4. ne postupi u skladu s odlukama Agencije za suradnju energetske regulatora u skladu s međunarodno preuzetim obvezama Republike Hrvatske koje su donesene na temelju Uredbe (EZ) br. 715/2009
5. ne ispuni svoje dužnosti prema Smjernicama iz Priloga I. Uredbe (EZ) br. 715/2009 u skladu s međunarodno preuzetim obvezama Republike Hrvatske.

(3) Ako je okrivljenik operator transportnog sustava, odnosno operator distribucijskog sustava sastavni dio vertikalno integriranog subjekta, novčana kazna do najviše 10 % ukupnog prihoda ostvarenog u godini počinjenja prekršaja iz stavaka 1. i 2. ovoga članka izreći će se prema godišnjem prihodu vertikalno integriranog subjekta.

Članak 111.

(1) Novčanom kaznom u iznosu od 100.000,00 do 500.000,00 kuna kaznit će se za prekršaj energetske subjekt pravna osoba ako iz nehaja:

- koristi povlaštene informacije u vezi s proizvodom na veleprodajnom tržištu energije u stjecanju ili raspolaganju, ili pokušaju stjecanja ili raspolaganja, za svoj ili za tuđi račun, izravno ili neizravno, proizvodima na veleprodajnom tržištu energije na koje se te informacije odnose (članak 3. stavak 1. točka a) Uredbe (EU) broj 1227/2011)
- razotkrije povlaštene informacije u vezi s proizvodom na veleprodajnom tržištu energije bilo kojoj drugoj osobi, osim ako se takvo razotkrivanje izvršava tijekom uobičajenog bavljenja svojim poslom, profesijom ili dužnostima (članak 3. stavak 1. točka b) Uredbe (EU) broj 1227/2011)

- preporučiti drugoj osobi ili navede drugu osobu da, na temelju povlaštene informacije u vezi s proizvodom na veleprodajnom tržištu energije, stekne ili raspolaže s proizvodima na veleprodajnom tržištu energije na koje se te informacije odnose (članak 3. stavak 1. točka c) Uredbe (EU) broj 1227/2011)
- poduzme bilo koju radnju koja predstavlja manipulaciju ili pokušaj manipulacije tržištem na veleprodajnim tržištima energije (članak 5. Uredbe (EU) broj 1227/2011)
- ne objavi povlaštene informacije u skladu s člankom 4. Uredbe (EU) broj 1227/2011.

(2) Novčanom kaznom u iznosu od 200.000,00 do 1.000.000,00 kuna kaznit će se za prekršaj energetski subjekt pravna osoba ako:

- ne dostavi Agenciji za suradnju energetskih regulatora evidenciju transakcija na veleprodajnom tržištu, uključujući naloge za trgovanje u skladu s člankom 8. stavkom 1. Uredbe (EU) br. 1227/2011
- ne dostavi Agenciji, u skladu s člankom 9. stavkom 4. Uredbe (EU) br. 1227/2011, obrazac za prijavu prije provođenja transakcije na veleprodajnom tržištu o kojoj treba izvijestiti Agenciju za suradnju energetskih regulatora u skladu s člankom 8. stavkom 1. Uredbe (EU) br. 1227/2011
- bez odgađanja ne obavijesti Agenciju o izmjenama do kojih je došlo glede informacija u obrascu za prijavu transakcije na veleprodajnom tržištu sukladno članku 9. stavku 5. Uredbe (EU) broj 1227/2011
- ne dostavi Ministarstvu i nadležnom tijelu najteže pogođene države članice podatke o ugovorima o opskrbi plinom sukladno članku 14. stavku 6. Uredbe (EU) broj 2017/1938
- ne dostavi Europskoj komisiji ili nadležnom tijelu najteže pogođene države članice na njihov zahtjev ugovor o opskrbi plinom, isključujući informacije o cijeni sukladno članku 14. stavku 7. Uredbe (EU) broj 2017/1938.

(3) Novčanom kaznom u iznosu od 15.000,00 do 50.000,00 kuna kaznit će se za prekršaje iz stavaka 1. i 2. ovoga članka i odgovorna osoba energetskog subjekta pravne osobe.

(4) Novčanom kaznom u iznosu od 15.000,00 do 30.000,00 kuna kaznit će se za prekršaje iz stavaka 1. i 2. ovoga članka energetski subjekt fizička osoba.

(5) Osobi koja je počinila dva ili više prekršaja ili u roku od godine dana dva ili više puta ponovila prekršaj iz stavaka 1. i 2. ovoga članka može se, uz novčanu kaznu za prekršaj, izreći zaštitna mjera zabrane obavljanja djelatnosti u trajanju do godinu dana.

XXII. PRIJELAZNE I ZAVRŠNE ODREDBE

Opskrbljivač plinom u obvezi javne usluge

Članak 112.

(1) Opskrbljivač plinom koji je do stupanja na snagu ovoga Zakona nositelj obveze javne usluge opskrbe plinom kupaca iz kategorije kućanstvo za područje jedinice područne (regionalne)

samouprave, određuje se opskrbljivačem plinom u obvezi javne usluge za to područje sukladno odredbama ovoga Zakona do kraja plinskog dana 31. ožujka 2021.

(2) Za razdoblje od 1. travnja 2021. godine, Agencija će najkasnije do 31. prosinca 2020. godine provesti javni natječaj i odabrati opskrbljivače u obvezi javne usluge za potrebe krajnjih kupaca iz članka 59. stavka 1. ovoga Zakona, a sukladno člancima 61. i 62. ovoga Zakona.

(3) Opskrbljivač plinom iz stavka 1. ovoga članka ima pravo obavijestiti Agenciju o namjeri prestanka obnašanja obveze javne usluge opskrbe plinom.

(4) Obavijest iz stavka 3. ovoga članka dostavlja se Agenciji pisanim putem, a temelji se na odluci odgovorne osobe donesenoj sukladno propisu kojim se uređuju trgovačka društva.

(5) Sukladno zaprimljenoj obavijesti iz stavka 3. ovoga članka i odluci iz stavka 4. ovoga članka, Agencija će provesti javni natječaj za odabir opskrbljivača u obvezi javne usluge sukladno člancima 61. i 62. ovoga Zakona.

(6) Opskrbljivač plinom iz stavka 3. ovoga članka dužan je obnašati obvezu javne usluge opskrbe plinom za područje te jedinice područne (regionalne) samouprave do odabira novog nositelja obveze sukladno stavku 5. ovoga članka.

(7) Nakon provedenog javnog natječaja iz stavka 5. ovoga članka Agencija rješenjem ukida obvezu javne usluge opskrbe plinom kupaca iz kategorije kućanstvo opskrbljivaču plinom iz stavka 3. ovoga članka te određuje novog nositelja obveze.

(8) Ako opskrbljivač u obvezi javne usluge ne nabavlja plin za potrebe javne usluge na tržištu, već se odlučio kupovati plin od opskrbljivača na veleprodajnom tržištu, ima pravo od opskrbljivača na veleprodajnom tržištu po reguliranim uvjetima kupovati plin za potrebe krajnjih kupaca iz kategorije kućanstvo koji koriste javnu uslugu opskrbe do kraja plinskog dana 31. ožujka 2021.

(9) Ako je opskrbljivač u obvezi javne usluge odabrao kupovati plin od opskrbljivača na veleprodajnom tržištu sukladno stavku 8. ovoga članka, dužan je sklopiti ugovor o prodaji plina opskrbljivaču u obvezi javne usluge s opskrbljivačem na veleprodajnom tržištu do 10. ožujka 2018. za razdoblje od 1. travnja 2018. do 31. ožujka 2019., do 1. ožujka 2019. za razdoblje od 1. travnja 2019. do 31. ožujka 2020. i do 1. ožujka 2020. za razdoblje od 1. travnja 2020. do 31. ožujka 2021.

(10) Ako opskrbljivač u obvezi javne usluge sklapa ugovor iz stavka 9. ovoga članka, dužan je ugovoriti cjelokupnu količinu plina za potrebe krajnjih kupaca iz kategorije kućanstvo koji koriste javnu uslugu opskrbe za predmetno ugovorno razdoblje.

(11) Opskrbljivač u obvezi javne usluge, osim dužnosti iz članka 64. ovoga Zakona, dužan je direktno ili indirektno zakupiti skladišne kapacitete za količine plina potrebne za opskrbu krajnjih kupaca iz kategorije kućanstvo koji koriste opskrbu u obvezi javne usluge.

(12) Radi ispunjenja obveze iz stavka 11. ovoga članka opskrbljivač u obvezi javne usluge ima pravo iskoristiti mogućnost zakupa skladišnih kapaciteta u Republici Hrvatskoj sukladno podzakonskom

propisu o kriterijima za stjecanje statusa zaštićenog kupca u uvjetima kriznih stanja u opskrbi plinom do kraja plinskog dana 31. ožujka 2021.

(13) Ako opskrbljivač u obvezi javne usluge koristi pravo iz stavka 12. ovoga članka, osim dužnosti iz članka 64. ovoga Zakona, dužan je na dan 1. studenoga raspolagati zalihom plina na skladištu u Republici Hrvatskoj u iznosu od najmanje 90 % količine propisane podzakonskim propisom o kriterijima za stjecanje statusa zaštićenog kupca u uvjetima kriznih stanja u opskrbi plinom.

(14) Opskrbljivač u obvezi javne usluge, osim dužnosti iz članka 64. ovoga Zakona, dužan je u slučaju prelaska s indirektnog na direktni zakup skladišnih kapaciteta sukladno podzakonskom propisu o kriterijima za stjecanje statusa zaštićenog kupca u uvjetima kriznih stanja u opskrbi plinom s opskrbljivačem na veleprodajnom tržištu ugovoriti prijenos odgovarajućeg dijela zakupljenih skladišnih kapaciteta za krajnje kupce iz kategorije kućanstvo koji koriste opskrbu u obvezi javne usluge, u iznosu od 5.000.000 kWh radnog volumena skladišta plina ili višekratnika navedenog iznosa s pripadajućim kapacitetom utiskivanja i kapacitetom povlačenja sukladno aktu iz članka 92. ovoga Zakona.

(15) U slučaju iz stavaka 12. i 14. ovoga članka, opskrbljivač u obvezi javne usluge, ako koristi mogućnost zakupa skladišnih kapaciteta u Republici Hrvatskoj iz stavka 12. ovoga članka, ima pravo sukladno podzakonskom propisu o kriterijima za stjecanje statusa zaštićenog kupca u uvjetima kriznih stanja u opskrbi plinom svoj udio u raspoloživom broju standardnih paketa skladišnog kapaciteta ustupiti opskrbljivaču na veleprodajnom tržištu ili opskrbljivaču ili trgovcu plina od kojeg nabavlja plin za potrebe opskrbe krajnjih kupaca iz kategorije kućanstvo koji koriste javnu uslugu.

Opskrbljivač na veleprodajnom tržištu

Članak 113.

(1) Opskrbljivač na veleprodajnom tržištu obavlja opskrbu u obvezi javne usluge za opskrbljivače u obvezi javne usluge koji ga odaberu.

(2) Agencija će u roku od tri mjeseca od stupanja na snagu ovoga Zakona provesti javni natječaj za opskrbljivača na veleprodajnom tržištu i najkasnije 1. srpnja 2018. odlukom odrediti opskrbljivača na veleprodajnom tržištu za razdoblje od 1. kolovoza 2018. do 31. ožujka 2021., a nakon kojeg se uloga opskrbljivača na veleprodajnom tržištu ukida.

(3) Na postupak određivanja opskrbljivača na veleprodajnom tržištu sukladno stavku 2. ovoga članka primjenjuju se odredbe članka 61. ovoga Zakona, kao i kriteriji iz članka 62. ovoga Zakona, uz primjenu kriterija najniže premije iskazane na natječaju, odnosno fiksnog dijela referentne cijene po kojoj će opskrbljivač na veleprodajnom tržištu prodavati plin opskrbljivačima u obvezi javne usluge u skladu s metodologijom iz članka 94. stavka 1. podstavka 5. ovoga Zakona.

(4) Energetski subjekt koji je odabran za opskrbljivača na veleprodajnom tržištu prema odredbama članka 61. stavka 7. ovoga Zakona, dužan je primjenjivati premiju utvrđenu u natječajnoj dokumentaciji iz članka 61. stavka 2. ovoga Zakona.

(5) Osim kriterija iz članka 62. ovoga Zakona, energetski subjekt koji sudjeluje u javnom natječaju za odabir opskrbljivača na veleprodajnom tržištu mora biti upisan u registar voditelja bilančnih skupina.

(6) Do određivanja opskrbljivača na veleprodajnom tržištu, sukladno stavcima 2. i 3. ovoga članka, za opskrbljivača na veleprodajnom tržištu određuje se Hrvatska elektroprivreda dioničko društvo.

(7) Opskrbljivač na veleprodajnom tržištu iz stavka 6. ovoga članka dužan je 1. kolovoza 2018. prenijeti na novog opskrbljivača na veleprodajnom tržištu prava i obveze temeljem sljedećih ugovora:

- ugovor o transportu plina s operatorom transportnog sustava, a koji se odnosi na zakup kapaciteta na izlazima iz transportnog sustava Republike Hrvatske zakupljen za potrebe opskrbe opskrbljivača u obvezi javne usluge
- ugovor o skladištenju plina sklopljen za potrebe opskrbe opskrbljivača u obvezi javne usluge
- ugovor o prodaji plina opskrbljivaču u obvezi javne usluge sklopljenim za razdoblje od 1. travnja 2018. do 31. ožujka 2019.

(8) Agencija će sukladno metodologiji iz članka 94. stavka 1. podstavka 5. ovoga Zakona odrediti referentnu cijenu plina, a koja je najviša cijena po kojoj opskrbljivač na veleprodajnom tržištu može prodavati plin opskrbljivačima u obvezi javne usluge za potrebe krajnjih kupaca iz kategorije kućanstvo koji koriste opskrbu u obvezi javne usluge.

(9) Do 1. kolovoza 2018. referentna cijena plina iz stavka 8. ovoga članka jednaka je cijeni plina utvrđenoj Odlukom o cijeni plina po kojoj je opskrbljivač na veleprodajnom tržištu dužan prodavati plin opskrbljivačima u javnoj usluzi opskrbe plinom za kupce iz kategorije kućanstvo (»Narodne novine«, br. 18/17.).

(10) Formulu i način utvrđivanja referentne cijene iz stavka 8. ovoga članka Agencija će objaviti najkasnije do dana objave natječaja za odabir opskrbljivača na veleprodajnom tržištu sukladno stavku 2. ovoga članka.

(11) Opskrbljivač na veleprodajnom tržištu, osim dužnosti iz članka 63. ovoga Zakona, dužan je:

- po reguliranim uvjetima i po cijeni koja je manja ili jednaka referentnoj cijeni plina iz stavka 7. ovoga članka, odnosno po cijeni temeljem koje je odabran na natječaju, prodavati plin opskrbljivačima u obvezi javne usluge s kojima je sklopio ugovor o opskrbi plinom, i to za potrebe krajnjih kupaca iz kategorije kućanstvo koji koriste javnu uslugu opskrbe
- osigurati potrebne količine plina za potrebe krajnjih kupaca iz kategorije kućanstvo koji koriste javnu uslugu opskrbe, sukladno sklopljenim ugovorima s opskrbljivačima u obvezi javne usluge
- osigurati pouzdanu i sigurnu opskrbu plinom opskrbljivača u obvezi javne usluge
- objaviti na svojim mrežnim stranicama tipski ugovor o prodaji plina opskrbljivaču u obvezi javne usluge
- ako mu je opskrbljivač u obvezi javne usluge ustupio takvo pravo, za opskrbljivača u obvezi javne usluge kojemu prodaje plin na veleprodajnom tržištu, do 31. ožujka ugovoriti zakup skladišnih kapaciteta u Republici Hrvatskoj prema obvezi propisanoj podzakonskim propisom o kriterijima za stjecanje statusa zaštićenog kupca u uvjetima kriznih stanja u opskrbi plinom

te 1. studenoga raspolagati zalihom plina u iznosu od najmanje 90 % količine propisane podzakonskim propisom o kriterijima za stjecanje statusa zaštićenog kupca u uvjetima kriznih stanja u opskrbi plinom

- u slučaju raskida ili izmjene odredbi ugovora o prodaji plina opskrbljivaču u obvezi javne usluge kojemu plin prodaje isključivo za potrebe krajnjih kupaca iz kategorije kućanstvo koji koriste javnu uslugu opskrbe, ugovoriti prijenos odgovarajućeg dijela zakupljenih skladišnih kapaciteta u iznosu od 5.000.000 kWh radnog volumena skladišta plina ili višekratnika navedenog iznosa s pripadajućim kapacitetom utiskivanja i kapacitetom povlačenja sukladno aktu iz članka 92. ovoga Zakona.

(12) Osim prodaje plina opskrbljivačima u obvezi javne usluge, opskrbljivač na veleprodajnom tržištu ima pravo prodavati plin i za potrebe očuvanja tehničke sigurnosti plinskog sustava.

Članak 114.

(1) U roku od šest mjeseci od stupanja na snagu ovoga Zakona Agencija će provesti javni natječaj i odabrati najmanje jednog zajamčenog opskrbljivača za potrebe krajnjih kupaca iz članka 60. stavka 1. ovoga Zakona, a sukladno člancima 61. i 62. ovoga Zakona.

(2) Operator tržišta plina je dužan uspostaviti registar obračunskih mjernih mjesta do 1. listopada 2018. sukladno aktu iz članka 95. ovoga Zakona.

(3) Energetski subjekt za plin koji obavlja energetske djelatnosti distribucije plina na području gdje postoji distribucijski sustav ima pravo obavljati energetske djelatnosti distribucije plina sve do isteka važenja ugovora o koncesiji ili drugoga pravnog akta na temelju kojeg obavlja energetske djelatnosti distribucije plina, što uključuje i pravo na izgradnju radi povećanja kapaciteta distribucijskog sustava na području za koje je dana koncesija, odnosno na koje se odnosi drugi pravni akt na temelju kojeg obavlja energetske djelatnosti distribucije plina.

(4) U roku od godine dana od stupanja na snagu ovoga Zakona Agencija je dužna provesti analizu funkcioniranja tržišta plina u Republici Hrvatskoj iz članka 54. stavka 1. ovoga Zakona.

(5) Operator sustava skladišta plina dužan je od 1. travnja 2018. prioritetno raspodijeliti skladišne kapacitete opskrbljivačima u obvezi javne usluge za potrebe opskrbe krajnjih kupaca iz kategorije kućanstava koji koriste javnu uslugu opskrbe u skladu s podzakonskim propisom o kriterijima za stjecanje statusa zaštićenog kupca u uvjetima kriznih stanja u opskrbi plinom, kao i aktom iz članka 92. ovoga Zakona.

Dovršetak započetih postupaka

Članak 115.

Postupci započeti do dana stupanja na snagu ovoga Zakona nastaviti će se i dovršiti prema odredbama Zakona o tržištu plina (»Narodne novine«, br. 28/13., 14/14. i 16/17.).

Donošenje podzakonskih propisa

Članak 116.

- (1)** Vlada Republike Hrvatske će donijeti uredbu iz članka 45. stavka 5. ovoga Zakona u roku od godinu dana od dana stupanja na snagu ovoga Zakona.
- (2)** Agencija je dužna metodologije iz članka 94. ovoga Zakona i akte iz članaka 91. i 95. ovoga Zakona donijeti u roku od tri mjeseca od dana stupanja na snagu ovoga Zakona.
- (3)** Operator tržišta plina dužan je akt iz članka 89. ovoga Zakona donijeti u roku od tri mjeseca od dana stupanja na snagu ovoga Zakona.
- (4)** Operator transportnog sustava dužan je akt iz članka 90. ovoga Zakona donijeti u roku od tri mjeseca od dana stupanja na snagu ovoga Zakona.
- (5)** Operator sustava skladišta dužan je akt iz članka 92. ovoga Zakona donijeti u roku od tri mjeseca od dana stupanja na snagu ovoga Zakona.
- (6)** Opskrbljivač plinom dužan je uvjete opskrbljivača plinom iz članka 63. točke 8. ovoga Zakona donijeti u roku od tri mjeseca od dana stupanja na snagu općih uvjeta opskrbe plinom.
- (7)** Operator terminala za UPP dužan je akt iz članka 93. ovoga Zakona donijeti u roku od tri mjeseca od dana stupanja na snagu ovoga Zakona.
- (8)** Operator mjesta za opskrbu UPP-om i/ili SPP-om dužan je akt iz članka 36. točke 5. ovoga Zakona donijeti u roku od tri mjeseca od dana stupanja na snagu ovoga Zakona.

Podzakonski propisi koji ostaju na snazi

Članak 117.

Do dana stupanja na snagu podzakonskih propisa iz članka 116. ovoga Zakona, na temelju ovlasti iz ovoga Zakona, ostaju na snazi sljedeći podzakonski propisi:

- Uredba o visini i načinu plaćanja naknade za koncesiju za distribuciju plina i koncesiju za izgradnju distribucijskog sustava (»Narodne novine«, br. 31/14.)
- Opći uvjeti opskrbe plinom (»Narodne novine«, br. 158/13. i 74/17.)
- Mrežna pravila plinskog distribucijskog sustava (»Narodne novine«, br. 155/14. i 43/17.)
- Pravila o organizaciji tržišta plina (HROTE, 3/2017)
- Mrežna pravila transportnog sustava (PLINACRO, 3/2017 i 12/2017)
- Pravila korištenja sustava skladišta plina (Podzemno skladište plina d. o. o., 03/2017)
- Metodologija utvrđivanja iznosa tarifnih stavki za javnu uslugu opskrbe plinom i zajamčenu opskrbu (»Narodne novine«, br. 26/17.)
- Metodologija utvrđivanja iznosa tarifnih stavki za distribuciju plina (»Narodne novine«, br. 104/13.)
- Metodologija utvrđivanja iznosa tarifnih stavki za transport plina (»Narodne novine«, br. 85/13., 158/13. i 118/15.)

- Metodologija utvrđivanja iznosa tarifnih stavki za skladištenje plina (»Narodne novine«, br. 22/14.)
- Metodologija utvrđivanja naknade za priključenje na plinski distribucijski ili transportni sustav i za povećanje priključnog kapaciteta (»Narodne novine«, br. 76/14.)
- Metodologija utvrđivanja cijene nestandardnih usluga za transport plina, distribuciju plina, skladištenje plina i javnu uslugu opskrbe plinom (»Narodne novine«, br. 158/13., 91/16., 116/16. i 132/17.)
- Metodologija utvrđivanja iznosa tarifnih stavki za prihvati i otpremu ukapljenog prirodnog plina (»Narodne novine«, br. 110/17.)
- Kriteriji za izdavanje suglasnosti za izgradnju i pogon izravnog plinovoda (»Narodne novine«, br. 78/17.).

Članak 118.

(1) Danom stupanja na snagu ovoga Zakona prestaje važiti Zakon o tržištu plina (»Narodne novine«, br. 28/13., 14/14. i 16/17.).

(2) Danom stupanja na snagu akta iz članka 89. ovoga Zakona, donesenog sukladno članku 116. stavku 3. ovoga Zakona, prestaje važiti Metodologija utvrđivanja cijene energije uravnoteženja plinskog sustava (»Narodne novine«, br. 49/16.).

Članak 119.

Ovaj Zakon stupa na snagu osmoga dana od dana objave u »Narodnim novinama«, osim odredbi članka 111. stavka 2. podstavaka 4. i 5. ovoga Zakona koje stupaju na snagu 2. svibnja 2019.

Klasa: 022-03/17-01/15

Zagreb, 16. veljače 2018.

HRVATSKI SABOR

Predsjednik
Hrvatskoga sabora
Gordan Jandroković, v. r.